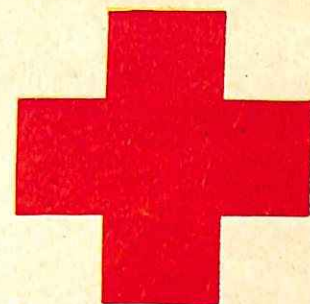

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ
ΕΡΥΘΡΟΣ
ΣΤΑΥΡΟΣ
ΝΕΟΤΗΤΟΣ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1966

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΟ

Στίχοι :
ΣΠ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ

Μουσική :
ΓΙΩΡΓΟΥ ΒΩΚΟΥ

Andante

Για τί γεν- νή θη κε μη τέ ρα...; μέ σα σέ μιὰ σπη
 λιά ο Χρι- στός ετῆς ἅ γριας νύ χτας - τῆ φο θέ ρα θ' ἄ
 λό γων γὰ την - ἔ νας Θεός ; Για τό προ σκύ νη μα
 οἱ Μά γοι ἄ φῆ καν τό πους μα κρυνοῦς. 'Ο
 δρό μος τὰ σκο τὰ δια οἱ πά γοι δέν τούς φο θί σαν
 ... ἔ κει νούς ; Αὐ τὰ δέν τὰ χω ρά εἰ ὁ νοῦς.

Β. ΚΑΡΑΤΖΑΣ

(Ἀκολουθεῖ ὁ μα δική ἀ πα γ γε λία τῶν στίχων)

Μὲς στή σπηλιά ὁ Χριστοῦλης ἐγεννήθη
 γιὰ νὰ διδάξη τὴν ταπεινοσύνη.
 Μόλις ἐφάνη, φῶς στὸν κόσμον ἐχύθη
 κι ἔδιωξε τὴν κακία ἢ Καλωσύνη.

Οἱ Μάγοι, ποὺ τοὺς ἔφεγγε στὸ δρόμο
 τ' ἄστρο τὸ θεῖο καὶ τοὺς ὠδηγοῦσε,
 δὲν αἰσθανθήκαν κούραση, οὔτε τρόμο
 γιὰτ' ἡ ἐλπίδα μέσα τους σκιρτοῦσε.
 Κ' ἡ Πίστη, ποὺ κινάει κι ὄρη ἀκόμα,
 τοὺς ὠπλίζε γερὰ ψυχὴ καὶ σῶμα.

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΕΡΥΘΡΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΕΟΤΗΤΟΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ

Τοῦ, ὑπὸ τὴν ὑψηλὴν προστασίαν τῆς Α. Μ. τοῦ ΒΑΣΙΛΕΩΣ καὶ τὴν ἐπίτιμον
 Προεδρίαν τῆς Α. Μ. τῆς ΒΑΣΙΛΕΥΣΗΣ - ΜΗΤΡΟΣ, ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΡΥΘΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

Α' ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1924 - 1941 • Γ' ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΕΤΟΣ 22ον • ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1966 • ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 3

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΥΠΟ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ ΣΠΥΡΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ

Διευθύνσεις συμφώνως Α. Ν. 1092, ἄρθρον 6 : Διευθύνσεις Περιόδου : ΚΑΛΛΙΡΡΩΗ ΧΡ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Δώρα δ' Ἰστρία 22. • Ὑπεύθυνος Τυπογραφείου : ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ, Δημοκρίτου 8 καὶ Σόλωνος

Τιμὴ Φύλλου Δρχ. 2 (Διὰ τὰ Σχολεῖα 1,50) - Ἐτησίαν συνδρομὴ Ἑσвт. Δρχ. 12. Ἐξωτ. 10 σελλ. ἢ 2 δολλ.

ΕΞΟΦΛΗΣΙΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ : Παρακαλοῦμεν θερμῶς : α) Τοὺς καθυστεροῦντας τὴν ἐξόφλησιν τῆς πρὸς τὸ περιοδικὸν
 ὀφειλῆς των, ὅπως ἐπισπεύσουν ταύτην, β) ὅπως τὰ ἐμβάσματα ἀποστέλλονται ἀπροσώπως Ε.Ε.Σ.Ν., Λυκαβηττοῦ 1, Ἀθήνας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ - CONTENTS

Σελίς	Page
ΗΛΙΑ ΜΗΝΙΑΤΗ : Περί Θεοῦ εὐσπλαχνίας	2
Φ. ΚΟΥΚΟΥΛΕ : Χριστοῦγεννα εἰς τὸ Βυζάντιον	3
Σ. ΜΥΡΙΒΗΛΗ : Φυλὴ ἴσον Γῆ	4
Α. ΡΑΓΚΑΒΗ : Ποίημα	4
ΔΗΜ. - ΓΙΟΥΛΗ : Ἑρμηνεία τοῦ ἐξωφύλλου	4
Α.Κ. : Τραγούδι τῶν Χριστοῦγέννων	7
Σ. ΣΠΗΛΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ : Τὰ Χριστοῦγεννα τῆς Μπέρ- τας Γράφ	6
Ε.Π. ΦΩΤΙΑΔΟΥ : Ροῦπερτ Μπρούκ	8
Α. ΚΑΡΑΝΤΩΝΗ : Τὰ μῆλα	9
Σ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ : ἁ Γυμνός, καὶ περιεβάλετέ μεν	10
Π. ΦΛΩΡΟΥ : Ὁ φιλόκληλος	12
Σ. ΜΕΝΑΡΔΟΥ : Ποίημα	12
Σ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ : Τὴ νύχτα τῶν Χριστοῦγέννων	13
Ε. Γ. ΒΩΚΟΥ : Ἡ καρδιά τῆς Μάνας	14
Θ. Β. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ : Ποίημα	15
Τ. ΑΓΡΑ : Ποίημα	15
ΔΡΑΣΙΣ ΟΜΑΔΩΝ Ε.Ε.Σ.Ν. : Εἰκόνες	16
ΚΙΝΗΣΙΣ - ΔΡΑΣΙΣ Ε.Ε.Σ. καὶ Ε.Ε.Σ.Ν.	18
Ν. Γ. ΔΗΜΗΤΡΟΚΛΑΛΗ : Ὁ περιόφθαλμος	23
Π. ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ : Χριστογεννιάτικη Χάρη	24
ΜΑΤΙΕΣ Σ' ΟΛΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ : Εἰκόνες	26
Η ΥΓΕΙΑ	28
ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ : Ἡ φυσικὴ μας	29
ΠΑΠΟΥ - ΓΙΑΓΙΑΣ (Α.Β.) : Ἑμμετρὲς συμβουλές	29
ΕΡΥΘΡΟΣΤΑΥΡΙΚΑ ΝΕΑ	30
ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ	31
Ε. ΜΑΛΟ : Μὲ οἰκογένεια	32
Γ. ΒΩΚΟΥ - Σ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ-Α.Β. : Μουσικὴ - στίχοι στὰ ἐσώφυλλα	32
E. MINIATIS : God's Blessing	2
PH. KOUKOULES : Christmas at Byzantium	3
S. MYRIVILIS : Race means Land	4
A. RAGAVIS : Poem	4
DIM. - GIOULIS : Explanation of the outercover	4
A. K. : Christmas Song	5
S. SPILIOTOPOULOS : Bertha Graff's Christmas	6
E. P. FOTIADIS : Roupert Brook	8
A. KARANTONIS : The Apples	8
S. PANAGIOTOPOULOS : I was naked and ye clothed	10
P. FLOROS : The Altruist	12
S. MENARDOS : Poem	12
S. SPERANTZAS : Christmas Eve	13
E. G. VOKOS : Mother's Heart	14
TH. B. KONSTANTINOU : Poem	15
T. AGRAS : Poem	15
H.J.R.C. GROUP ACTIVITIES : Pictures	16
H.J.R.C. and H.J.R.C. MOVEMENT - ACTIVITIES	18
N. DIMITOCALLIS : A strange fish	23
P. PAPARRIGOPOTLOS : Christmas Grace	24
GLIMPS ALL OVER THE WORLD : Pictures	26
HEALTH	28
EDITORS : Physics	29
GRANDFATHER-GRANDMOTHER (A.B.) : Advice in Verse	29
RED CROSS NEWS	30
READERS' CONTRIBUTION	31
HECT. MELO : With Family	32
G. VOKOS - S. PANAGIOTOPOULOS - A.B. : Music and Verse in the Innercover	32

ΚΑΛΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

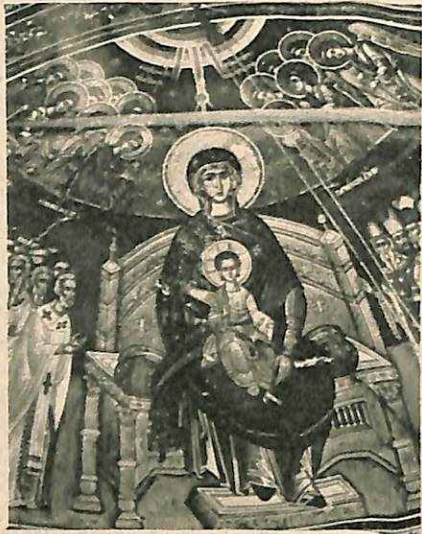
BIBΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ
 ΔΩΡΕΑ 1.10.81
 ΗΜΕΡΟΜ. 16.8.85
 ΑΡΙΘ. 36199

ΠΕΡΙ ΘΕΙΑΣ ΕΥΣΠΛΑΓΧΝΙΑΣ

ΔΥΟ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΔΡΟΜΟΙ, όπου ἡμεῖς πρέπει νὰ βλέπωμεν μὲ πολὺν στοχασμόν· ἓνας τῆς ἀμαρτίας, ὁ ὁποῖος μᾶς φέρει εἰς ἀπώλειαν, καὶ αὐτὸν πρέπει νὰ φεύγωμεν· ἄλλος τῆς μετανοίας, ὁ ὁποῖος μᾶς φέρει εἰς σωτηρίαν, καὶ αὐτὸν πρέπει νὰ περιπατοῦμεν. Εἰς τὸν πρῶτον, τῆς ἀμαρτίας, ἡμεῖς ἀποστρέφωμεν ἀπὸ τὸν Θεόν· εἰς τὸν δεύτερον, τῆς μετανοίας, ἡμεῖς ἐπιστρέφωμεν πρὸς τὸν Θεόν. Καὶ εἰς τοὺς δύο ἐτούτους δρόμους ποτὲ δὲν μᾶς λείπει τοῦ Θεοῦ ἡ ἀπειρος Εὐσπλαγχνία. Ὅταν ἡμεῖς ἀποστρέφωμεν ἀπὸ τὸν Θεὸν μὲ τὴν ἀμαρτίαν, ἡ Εὐσπλαγχνία τοῦ μᾶς ἀκολουθεῖ, καὶ μᾶς ζητεῖ· ὅταν ἡμεῖς ἐπιστρέφωμεν πρὸς τὸν Θεὸν μὲ τὴν μετάνοιαν, ἡ Εὐσπλαγχνία τοῦ μᾶς ἀπαντᾷ, καὶ μᾶς προσδέχεται καὶ αὐτοὶ εἶναι οἱ τρόποι, μὲ τοὺς ὁποῖους ἐξαιρέτως φανερῶνται ἡ Θεία Εὐσπλαγχνία πρὸς ἡμᾶς τοὺς ἀμαρτωλούς.

Ὁ ἄνθρωπος, κανένα πρᾶγμα δὲν κάνει εὐκολώτερα ἀπὸ τὴν ἀμαρτίαν, καὶ κανένα πρᾶγμα δὲν γνωρίζει δυσκολώτερα ἀπὸ τὴν ἀμαρτίαν. Μεγαλύτεραν ζημίαν ἀπὸ ἐτούτην δὲν ἔμπορεῖ νὰ κάμῃ ἓνας ἄνθρωπος· καὶ εἰς τὴν ζημίαν ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἀναίσθητος καὶ τυφλός. Γράφει Γεώργιος ὁ Κεδρηνός εἰς τὰ χρονικά του, πὼς Ὀνώριος υἱὸς τοῦ μεγάλου Θεοδοσίου, Βασιλεὺς τῆς Δύσεως, ἔτρεφεν εἰς τὸ παλάτιόν του μίαν ὄρνιν, τὴν ὁποίαν ἦ δια τὸ ὠραιοπλουμιστὸν τῶν πτερῶν, ἦ δια τὸ καλλικέλαδον τῆς φωνῆς, ἠγάπα περισσὰ καὶ τὴν ὠνόμαζε Ρώμην. Μίαν ἡμέραν ἔρχεται ἓνας τοῦ ἄρχων ἐντρομος, καὶ λυπημένος, καὶ τοῦ λέγει: «ἀπὸ λωλεν ἡ Ρώμη, ὦ Βασιλεῦ». Πῶς; ἀποκρίνεται ἐκεῖνος μὲ περισσώτερον τρόπον καὶ λύπην, πῶς; ἀν ἐγὼ τώρα εἶδα, καὶ τώρα ἤκουσα, ὅπου ἐκελὰδὴ ἡ ὄρνις! Δὲν σὲ λέγω, ἀνταποκρίνεται ὁ ἄρχων, διὰ τὴν Ρώμην τὴν ὄρνιν, σὲ λέγω διὰ τὴν Ρώμην τὴν πόλιν, τὴν ὁποίαν ἐκαταπολέμησαν οἱ ἐχθροί· «ἐξέστησάς με, ὦ ἄνθρωπε», λέγει ὁ βασιλεὺς· μὲ ἔκαμες σχεδὸν νὰ ἐβγῶ ἀπὸ τὸν νοῦν μου, ἀναπνέω, ἐπαρηγορήθηκα. Ἄν ἐχάθῃ ἡ Ρώμη ἢ πόλις ὑπομονή, μόνον ἄς εἶναι ζωντανή ἡ Ρώμη ἢ ὄρνις· ἀέ-

ξέστησάς με, ὦ ἄνθρωπε». Ὁ ἀναίσθητος ἀνόητος τοῦ μωροῦ Βασιλεῦς! νὰ χαθῇ μία πόλις, καὶ τοιαύτη πόλις, ἡ Ρώμη, ἡ παλαιὰ Καθέδρα τῆς παγκοσμίου βασιλείας, δὲν λυπᾶται, δὲν ἐγνοιάζεται· καὶ λυπεῖται, κινδυνεύει νὰ χάσῃ τὸν νοῦν του, ἀν χαθῇ ἡ ὄρνις! Τέτοιας λογῆς εἶναι ἀναίσθητος, ἀνόητος, καὶ μωρός ἓνας ἄνθρωπος, ὅπου, ὅταν μὲ τὴν ἀμαρτίαν χάνῃ τὸν Θεόν, τὴν ἀγάπην

ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΓΙΟΓΡΑΦΙΑ

Θεοῦ, χάνει τὴν Οὐράνιον βασιλείαν, χάνει μίαν αἰώνιον μακαρίαν ζωὴν, χάνει τὴν ψυχὴν, χάνει ὅλα, δὲν λυπεῖται, δὲν ἐγνοιάζεται· καὶ ὅταν λάχῃ ἓνας θάνατος, ἡ παιδός, ἡ ἀδελφοῦ, ἡ γυναικός, ἡ συγγενούς, ἡ φίλου, ὅπου εἶναι ἀπαραίτητον χρέος, πόσος θρήνος, καὶ πόσα δάκρυα! Ὅταν ἔλθῃ μία ζημία εἰς τὸ πρᾶγμα, μία δυστυχία εἰς τὴν εἰσοδία, ὅπου εἶναι πρόσκαιρα καὶ μάταια, πόση λύπη, καὶ ἀπελπισία! Ὅταν συνέβῃ μία ἐλαφρὴ ἀρρωστία, μία παραμικρὰ συμφορὰ ὅπου εἶναι συνηθισμένα, καὶ βάρη τῆς φύσεως, καὶ παίγνια τύχης, πόσα παράπονα! πόσοι γογγυσμοί! Δὲν δύναται οὔτε ὁ νοῦς νὰ καταλάβῃ, οὔτε ἡ γλῶσσα νὰ ἐξηγήσῃ τί χάνει μία ψυχὴ, ὅταν χωρίζεται ἀπὸ τὸν Θεόν· εἰς τέτοιον χαμόν, ὅχι μόνον δὲν λυπεῖται, ὅχι μόνον δὲν κλαίει, ἀλλὰ χαίρεται, καὶ γελά.

Ἀλλὰ ἐγὼ δὲν θαυμάζω, ἀν ἓνας ἄνθρωπος, ὅταν χάνῃ τὸν Θεόν, δὲν λυπεῖται καὶ ὁλότελα δὲν ἐγνοιάζε-

ται, διατί, τέλος πάντων, ἓνας ἄνθρωπος δὲν ἠξεύρει τί εἶναι, καὶ τί ἀξίζει ἓνας Θεός· τὸ πάθος θολώνει τὸν νοῦν του, καὶ δὲν βλέπει τὴν ζημίαν του. Θαυμάζω πῶς ἓνας Θεός, ὅπου γνωρίζει πολὺ καλὰ τὸ οὐδὲν τοῦ ἀνθρώπου, ὅπου καὶ χωρὶς τὸν ἄνθρωπον εἶναι αὐτὸς ὁ ἴδιος Θεός, ὅπου ἂν χάσῃ καὶ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, δὲν χάνει καὶ ἀπὸ τὴν δόξαν του, τίποτε· ἀπὸ τὴν μακαριότητά του, μὲ ὅλον τοῦτο, ὅταν χάνῃ ἓναν ἄνθρωπον, τὸν ἀκολουθεῖ, τὸν ζητεῖ, θέλει εἰς κάθε τρόπον νὰ τὸν εὑρῇ· καὶ μὲ τοῦτο τί ἄλλο θέλει νὰ δείξῃ, παρὰ πῶς εἶναι ἀπειρος ἡ Εὐσπλαγχνία τοῦ πρὸς ἓνα ἀμαρτωλόν; Ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν ἀμαρτωλὸν ὁ Θεὸς δὲν δείχνει καὶ τὴν Δικαιοσύνην του; μισεῖ τάχα ὁ Θεὸς ἄλλο τι περισσότερο ὥσάν τὴν ἀμαρτίαν; ἔχει τάχα ὁ Θεὸς μεγαλύτερον ἐχθρόν, ὥσάν ἓνα ἀμαρτωλόν; Ἀληθινὰ ὁ Θεὸς εἶναι ἐξίσου καὶ δίκαιος, καὶ εὐσπλαγχνός· «ὁ Θεὸς ἐκρίτης δίκαιος, καὶ ἰσχυρός, καὶ μακρόθυμος»· δικαιοσύνη καὶ εὐσπλαγχνία εἶναι ὥσάν δύο χεῖρα μὲ τὰ ὁποῖα ἐνεργεῖ ὁ Θεός· πότε μὲν ἐνεργεῖ μὲ τὴν Δικαιοσύνην, καὶ παιδεύει, πότε δὲ μὲ τὴν Εὐσπλαγχνίαν, καὶ συγχωρεῖ.

Ἀλλ' ἡ Δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ ἐξῆχως ἐβασίλευε πρὶν τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας.

ΤΩΡΑ Ο ΘΕΟΣ δὲν εἶναι πλεῖς Θεὸς ἐκδικήσεων, εἶναι Θεὸς ἐλέους καὶ οἰκτιρμῶν· τώρα τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον μᾶς τὸν παρησιάζει, ὥσάν ἓνα ἡμέρον καὶ καλὸν ποιμένα· «ἐγὼ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός», ὅπου, διὰ νὰ εὑρῇ τὸ ἀπολωλὸς πρόβατον, βάνει καὶ τὴν ψυχὴν του «τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων». Καὶ φέρει τὴν ἀφορμὴν ὁ Ἀπόστολος· διατί λέγει, αὐτὸ εἶναι ὅλον τὸ τέλος τῆς ἐνσάρκου Οἰκονομίας· διὰ τοῦτο καὶ μόνον ὁ Θεὸς ἐγένεν ἄνθρωπος, διὰ νὰ σώσῃ τοὺς ἀμαρτωλούς· «Ἰησοῦς Χριστὸς ἦλθεν εἰς τὸν Κόσμον ἀμαρτωλοὺς σῶσαι». Τέξε-ται υἱὸν καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἀμαρτιῶν.

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ ΕΙΣ ΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΟΝ

ΚΑΤΑ ΤΑΣ ΠΑΡΑΜΟΝΑΣ τῶν Χριστουγέννων, γνωστὸν εἶναι ὅτι εἰς πλεῖστα μέρη τῆς Ἑλλάδος γίνονται χοιροσφάγια. Τὸ ἔθιμον τοῦτο εἶχον καὶ οἱ Βυζαντινοί, παρὰ τῶν Ρωμαίων καὶ αὐτοὶ παραλαβόντες, ὡς μαρτυρεῖ κατὰ τὸν ΣΤ' αἰῶνα ὁ Ἰωάννης Λυδὸς λέγων ἐν τῷ περὶ μηνῶν ἔργῳ του: «οἱ δὲ γεωργοὶ (Ρωμαίων) πρὸς θεραπείαν Κρόνου καὶ Δήμητρος ἐσφαττον χοίρους· ὅθεν καὶ νῦν φυλάττεται κατὰ τὸν Δεκέμβριον ἡ χοιροσφάγια».

Εἰς τὰ Βυζαντινὰ σχολεῖα, καὶ μάλιστα τῆς κατωτέρας ἐκπαιδεύσεως, ἦτο εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν ὁ ραβδισμός, διὰ τοῦτο μετ' ἰδιαιτέρας χαρᾶς οἱ μαθηταὶ ἀνέμενον τὴν ἄφιξιν τοῦ δωδεκαημέρου, ὅποτε ἐγένετο παῦσις ἀπὸ τῶν μαθημάτων. Κατὰ τὸν Λιβάνιον, «παιδαγωγὸς τις ἄγριος, τότε οὐκ ἄγριος καὶ διδάσκαλος, ὅστις χαλεπός, τότε οὐκ χαλεπός, ἀλλ' ἰσηγυρίαν ὁ καιρὸς ποιεῖ καὶ μαστιγὰς ἡρεμοῦσι καὶ πληγαί». Ὡς δ' οἱ παῖδες σήμερον περιφερόμενοι κατὰ τὰς ἐορτὰς τῶν Χριστουγέννων, τῆς πρώτης τοῦ ἔτους καὶ τῶν Φώτων λέγουσι τὰ κάλανδα, οὕτω συνέβαινε καὶ κατὰ τοὺς Βυζαντινοὺς χρόνους· καὶ τότε δὴλα δὴ τὰ παιδιάρια περιήρχοντο τὰς οἰκίας καὶ ἐψάλλον ᾠσμάτια κατὰ τὴν πρώτην Ἰανουαρίου ἔπαινον τοῦ Μεγάλου Βασιλείου καὶ τιμωρίαν Ἰουλιανοῦ τοῦ Παραβάτου περιέχοντα, ὅστις, κατὰ παράδοσιν Βυζαντινὴν, οὐχὶ ὁμῶς ἀκριβῆ, ἠπέλιψε τὸν ἱεράρχην ὅτι αὐστηρῶς θὰ τὸν τιμωρήσῃ, ἐὰν κατὰ τὴν ἐκ Καισαρείας διέλευσίν του δὲν τοῦ ἔστελλε χιλίας λίτρας χρυσοῦ.

Τὰ κάλανδα ταῦτα ἤρχιζον μὲ τοὺς ἐξῆς δεκασὺλ- λάβους στίχους:

Ἄστρον ἀνεφάνης, Βασίλειε,
ἐν τῇ Καισαρείᾳ μητροπόλει,
ἄγιε Βασίλειε, ὅσιε.

Κατὰ τὴν ἐορτὴν τῶν Φώτων οἱ παῖδες ἐψάλλον πάλιν τοὺς ἐξῆς στίχους:

Σήμερον ἡ κτίσις φωτίζεται
καὶ πανηγυρίζει, εὐφραίνεται.
ἀπὸ τῆς ἐρήμου ὁ Πρόδρομος
ἦλθε νὰ φωτίσῃ τὸν Κύριον

μὲ τὸν ἐπωδὸν

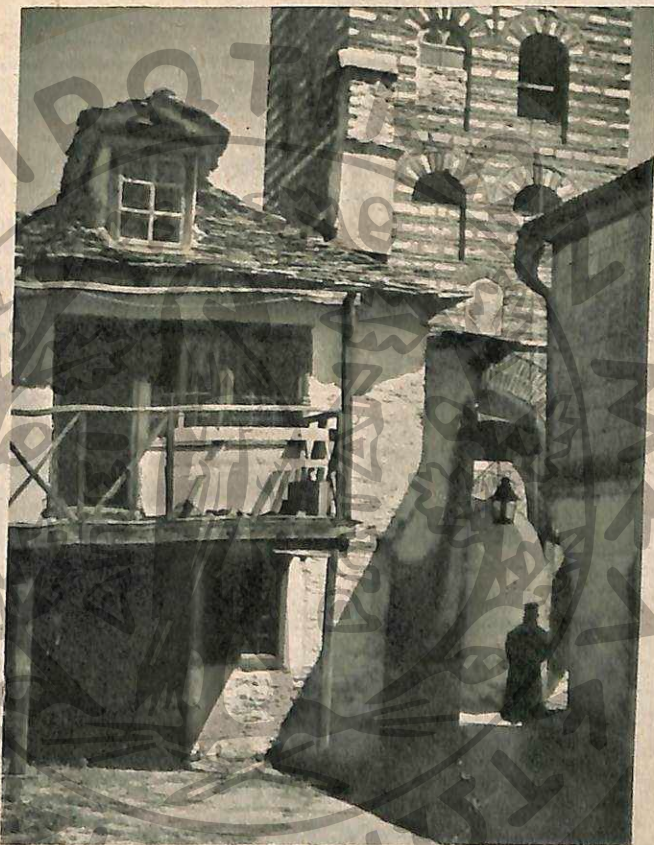
ὁ Θεὸς τῶν ὄλων καὶ Κύριος
δόξῃ σας ὑψεῖται καὶ χαίρετε.

Τὰ καλανδικὰ ταῦτα ᾠσματα, τὰ ὁποῖα περιεῖχον καὶ στίχους σχετιζομένους καὶ μὲ τὸν σχολικὸν βίον καὶ τὴν ἀπειλὴν τῆς ὑπὸ τοῦ διδασκάλου μαστιγώσεως, πολλάκις ἐτελείωνον, ὡς ἄλλως τε καὶ σήμερον πολλαχοῦ, μὲ αἰτησὶν ἐκ μέρους τῶν καλανδιστῶν νὰ τοὺς δώσωσιν αἱ οἰκοδέσποινα χρήματα, ὥς, ὁρνεῖται καὶ τὰ τοιαῦτα. Πλὴν τῶν παίδων ὁμῶς καὶ ἐνήλικοι, ἀγύρται ἢ σιγνοφόροι ἢ χελιδονισ- σταὶ καλούμενοι πιθανώτατα διὰ τὸ σίγνον, ἦτοι

τὴν σημαίαν τὴν ὁποίαν ἔφερον ἢ τὴν ξυλίνην χελιδόνα, τὴν ὁποίαν περιέστρεφον περὶ κατακόρυφον ἄξονα, περιήρχοντο κατὰ τὰς ἐπισήμους ἡμέρας τοῦ δωδεκαημέρου τὰς διαφόρους οἰκίας καὶ τὰ ἐργαστήρια, ἡσβολωμένοι τὰ πρόσωπα καὶ ἐν συνοδείᾳ αὐλῶν καὶ συρίγγων καὶ ἀνθρώπων τῆς σκηνῆς ψάλλοντες μέχρι βαθείας νυκτὸς ᾠσματα, τὰ ὁποῖα, κατὰ τοὺς Βυζαντινοὺς συγγραφεῖς, περιεῖχον «πάθη ἐνδόξων ἀνδρῶν» ἢ «λόγους ἐγκωμίων», ὑφ' ἣν τελευταίαν φράσιν δέον νὰ διδῇ τις τὰ σημερινὰ «πολλά· παμε τάφεντὴ μας, ἄς ποῦμε τῆς κυρᾶς μας».

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῶν Χριστουγέννων, καὶ ἐπὶ ἑνδεκα ἡμέρας, εἰς τὴν ἐν τοῖς ἀνακτόροις τῆς Δάφνης αἰθούσῃ τῶν δεκαεννέα ἀκουβίτων ἐγίνοντο αἱ λεγόμεναι ἐκθέσεις τῶν δεκαεννέα ἀκουβίτων, καθ' ἃς καλούμενοι ἡσιτῶντο μετὰ τοῦ βασιλέως διάφοροι ἄρχοντες, λαῖκοι καὶ κληρικοί, ἐν οἷς καὶ δώδεκα πένητες, εἰς τύπον τῶν δώδεκα Ἀποστόλων, οἵτινες πάντες, κατὰ ἀρχαίαν συνήθειαν, ἔτρωγον οὐχὶ ἐπὶ ἐδρῶν καθήμενοι, ἀλλ' ἀκουμβίζοντες, ἦτοι ἀνακεκλιμένοι, παρακολουθοῦντες πολλάκις καὶ εὐχαρί- στα θεάματα ὑπὸ μίμων ἢ σχοινοβατῶν διδόμενα.

ΑΘΩΣ - ΚΑΡΥΑΙ

Ὁ Πύργος τῆς Βιβλιοθήκης

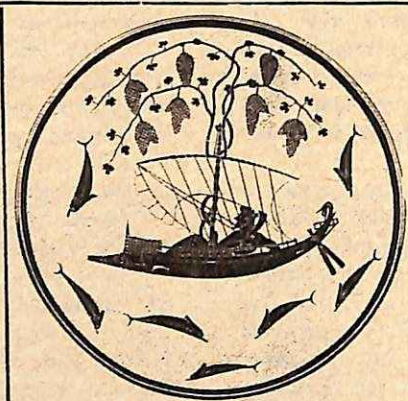
ΦΥΛΗ ΙΣΟΝ ΓΗ

ΜΙΑ ΜΕΡΑ ο μακαρίτης έλλη-
νιστής και ευαγγελιολόγος Περ-
νών μιλώντας σε κάποιον συνάδελφό
μου του 'λεγε:

— Δεν είναι δυνατόν να έννοηθῇ
σπουδῇ τῶν Ἑλλήνων συγγραφέων
χωρὶς σπουδῇ τῆς Νέας Ἑλλάδας
καὶ τῶν Νεοελλήνων. Ἐπίσης δὲν
θὰ καταλάβετε ποτὲ σωστὰ τὴ
γλῶσσα τῶν Εὐαγγελίων ἂν δὲν
σπουδάσετε τὴ γλῶσσα τῶν Ἑλλή-
νων χωρικῶν. Ἐκεῖ θὰ βρῆτε ἐξ
ἄλλου σωρεῖαν ὁμηρικῶν ἐκφρά-
σεων, πού δείχνουν τὴν ἐνιαία δια-
δρομὴ τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος.
Πρόκειται ἀπλῶς περὶ συνεχείας
τοῦ ἰδίου πνεύματος. Διότι ἐκεῖνο
πού προσδιορίζει τὸν ἄνθρωπον εἶναι
ἡ γῆ. Λέγομεν ἑλληνικὴ φυλὴ, γαλ-
λικὴ φυλὴ. Τί θὰ πῶν αὐτά;
Σκεφθῆτε τί ἀναμίξεις ὑπέστη κάθε
φυλὴ. Δὲν πιστεύω στὴ φυλὴ, ἀλλὰ
στὴ γῆ. Ζώντας κανεὶς μέσα στὴν
ἑλληνικὴ φύση θὰ νιώσῃ καλύτερα
τοὺς Ἑλληνες, ἀρχαίους καὶ νέους.
Πολλοὶ ξένοι Ἑλληνιστὰι ἢ μελε-
τηταί, πού ἀσχολήθηκαν μὲ τὸν
ἑλληνικὸ πολιτισμὸ καὶ τὴν ἑλλη-
νικὴ φιλολογία, θὰ ἐτροποποιούσαν
τὶς ιδέες των ἂν ἐγνώριζαν τὴν γῆ,
στὴν ὁποίαν ξεφύτρωσαν αὐτὴ ἢ
φιλολογία καὶ αὐτὸς ὁ πολιτισμός.
Πῶς εἶναι δυνατόν νὰ καταλάβετε
τὸν Πλάτωνα ἂν δὲν γνωρίσετε τὸ
ἀττικὸν φῶς;

Δὲν εἶναι καινούργια πράματα
βέβαια αὐτὰ τοῦ εἶπε ὁ Γάλλος

σοφός. Μὲ κάποιον τρόπο καὶ ἀπὸ
μιά σκοπιὰ καθολικώτερη τὰ εἶπε
πρὸ πολλοῦ καὶ ὁ Ταῖν. Ἀλλὰ πόσο
εἶναι ἀνάγκη νὰ λέγονται καὶ νὰ

(Ἀπὸ Ἀττικὸν ἀγγεῖο 500 χρόν. π.Χ.)

ΔΙΟΝΥΣΟΥ ΠΛΟΥΣ

Ἡ ἑκτασίς τοῦ ἀχανοῦς
Αἰγαίου ἐκοιμάτο,
κ' ἐβλεπε δύο οὐρανούς·
ὁ εἷς ἦν ἄνω κινανός,
γλαυκὸς ὁ ἄλλος κάτω.

Ἡ δούσις, πύλη πορφύρεα,
λαμπρὰς ἀντανάλασις
ἠκόντιζεν εἰς τὰ νερά
ὡς ἂν ἐνέμοντο πυρὰ
τὴν πλάκα τῆς θαλάσσης.

Βοῆθος, τοὺς κλάδους περικλῶν
καρπὸς τὸ βλέμμα τέρει.
Εἰς κλῶνα πλέκεται ὁ κλῶν,
καὶ τὸν ἰστὸν περικυκλῶν,
χλωμὸς κισσὸς ἀνέρπει...

ΑΛΕΞ. ΡΑΓΚΑΒΗΣ

ξαναλέγονται ὥς πού νὰ γίνουν
πνευματικὴ συνείδηση! Κυρίως σ'
ἐμᾶς πού εἴμαστε οἱ νεόπλουτοι τῆς
σοφίας τοῦ εὐρωπαϊκοῦ ταχυδρο-
μείου...

Κάποτε, εἶχα μιλήσει κι ἐγὼ γιὰ
τὸ ἴδιο θέμα. Προσπάθησα νὰ καθο-
ρίσω καὶ νὰ ὑποδείξω τὴ σχέση
τῆς γῆς μὲ τὰ ἔργα τῆς Τέχνης —
εἰδικὰ τῆς λογοτεχνίας. Πῶς τὰ
γνωρίσματα μιᾶς φυλῆς εἶναι κυ-
ρίως οἱ μορφολογικὲς — σωματικὲς,
πνευματικὲς καὶ ψυχικὲς — ἐπιδρά-
σεις τοῦ τόπου πάνω στοὺς ἀνθρώ-
πους. Ἡ λογοτεχνία, ἀπὸ φυσικοῦ
τῆς, παίρνει τὸ συνθετικὸ τῆς ὕλικὸ
ἀπὸ τὴ ζωὴ, πού μόριο παλλόμενό
τῆς εἶναι ὁ συγγραφέας. Ἀλλὰ ἡ
ζωὴ αὐτὴ καθορίζεται αὐστηρὰ καὶ
ἀναπότρεπτα ἀπὸ τοὺς εἰδικούς νό-
μους πού σχηματίζουν τὴν ἐθνικὴ
φυσιογνωμία τῶν ἀνθρώπων. Καὶ
οἱ περισσότεροι ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς
δρῶντας παράγοντας πηγάζουν ἀπὸ
τὴ γῆ τοῦ συγγραφέα. Μὲ τέτοια
γεωγραφικὴ διαρρύθμιση τῶν πα-
τρίδων, μὲ τέτοιο κλίμα, μὲ τέτοιαν
ἀτμόσφαιρα, μὲ τέτοιαν θάλασσα,
μὲ τέτοιο χρῶμα δὲν μπορεῖ παρὰ
μέσα σὲ μιὰ σειρὰ αἰώνων νὰ δια-
μορφωθῇ ἓνα εἶδος τέτοιων ἀν-
θρώπων, πού θὰ ἀντικρίξουν τὰ
φαινόμενα τῆς ζωῆς μὲ κάποιαν
ὁμοιογενῆ διάθεση. (Γλῶσσα, θρη-
σκεία, παραδόσεις, ἥθη καὶ ἔθιμα,
παραμῦθια, τραγούδια, δεισιδαιμο-
νίες, φιλοσοφία, τέχνη).

(Ἀπόσπασμα)

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΟΥ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ

«Κυρά Χρισοδαφνιώτισσα,
μεγάλη σου εἶν' ἡ χάρις
μὲ τὸ Ψηφί, μὲ τὸ ρηγλί,*
μὲ τὸ μαργαριτάρι».

Μὲ τοὺς στίχους αὐτοὺς ὁ Λαὸς
ἔφαλε τὴ Μονὴ Δαφνιοῦ, ἀπὸ τὴν
ὁποίαν ἐπήραμε τὴν εἰκόνα πού στο-
λίζει τὸ πανηγυρικὸ Χριστουγεννιά-
τικο ἐξώφυλλο τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐ-
ρυθροῦ Σταυροῦ Νεότητος.

Χτισμένη σὲ περιοχὴ ἀρχαίου
ιεροῦ τοῦ Ἀπόλλωνος, πού ἐπυρπο-
λήθη ἀπὸ τὸν Ἀλέριχο τὸ 395 μ.χ.
ἡ Μονή, (πότε ἀκριβῶς ἐκτίσθη

δὲν εἶναι βεβαιωμένο, πιθανώτατα
κατὰ τὸν Ε' αἰῶνα) ἀνάμεσα ἀπὸ
πυκνὰ δέντρα, ὑπέστη μὲ τὸ πέρα-
σμα τῶν χρόνων διάφορες βλάβες
τελικὰ δὲ κατεστράφη ἐντελῶς. Μιὰ
νέα, καθαρὰ βυζαντινοῦ τύπου μονὴ
κτίστηκε στὸν ἴδιο χώρο κατὰ τὰ
χρόνια τοῦ Ἰουστινιανοῦ.

Τὰ περίφημα ψηφιδωτὰ τοῦ ναοῦ
ἐφιλοτεχνήθηκαν κατὰ τὸ πρῶτο τέ-
ταρτο τοῦ 11ου αἰῶνος ἀπὸ λαμ-
προύς ἐκπροσώπους τῆς Μακεδони-
κῆς Σχολῆς. Ὁ καθηγητὴς Γ. Σω-
τηρίου γράφει ὅτι εἶναι αὐτὰ «χα-
ρακτηριστικὰ μνημεῖα καὶ δείγμα-

τα τῆς Μακεδονικῆς δυναστείας, καθ'
ἣν συνετελέσθη ἡ Ἑλληνικὴ Ἀνα-
γέννησις».

Τὰ σπάνια αὐτὰ καλλιτεχνήμα-
τα διακρίνονται γιὰ τὴν ἐκφραστι-
κότητα τῶν μορφῶν, τὴ ρυθμικὴ
διάταξη τῶν γραμμῶν, τὴν ἁρμονία
τῶν χρωματικῶν τους τόνων, τὴν
πλαστικότητα, καὶ τὴν ἀρτιότητα
τῆς τεχνικῆς ἐπιξεργασίας.

ΔΗΜ. - ΓΙΟΥΛΗΣ

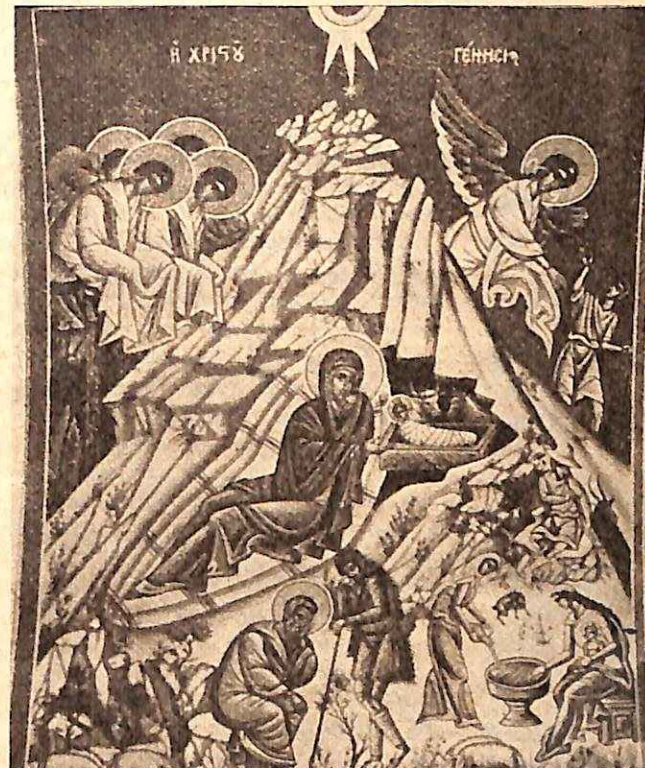
* ρηγλί = κανὼν, ρήγμα, ρίγα πού χρησιμο-
ποιοῦν γιὰ νὰ λισώσουν τὴν ἐπιφάνεια τῶν καλλι-
τεχνημάτων κ.λ.π.

A. K.

ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ

(«Ἀγάπα τὸν πλησίον σου» - «Εἰρήνη, Εἰρήνη!»)

ΓΕΝΝΗΘΗΚΕ μιὰ φορὰ ἐδῶ στὴν Ἑλλάδα, ἂς
ποῦμε ἐδῶ καὶ εἰκοσιπέντε χρόνια, ἓνα κοριτσά-
κι. Τὸ βαφτίσανε Ἑλισάβετ. Τὸ ἐπώνυμό του, ἦταν
Δούλη. Ἄν ὑποθέσουμε πῶς κάποια ἐπώνυμο μπορεῖ
νὰ ἔχουν κάποια σημασία, αὐτὸ τὸ ἐπώνυμο σή-
μαινε ἴσως πῶς ἡ μικρὴ Ἑλισάβετ, πού ἦταν καὶ
πολὺ ὁμορφὴ, μὲ κατάλευκο δέρμα, λεπτὰ χαρακτη-
ριστικὰ καὶ μεγάλα κατάμαυρα μάτια ἀκτινοβόλα,
εἶχε ἀπὸ πολὺ μικρὴ μὲτὴ στὴ δούλεψη τῆς Ὀμορ-

Η ΓΕΝΝΗΣΙΣ Τοιχογραφία τοῦ Φ. ΚΟΝΤΟΓΛΟΥ

φιάς. Τῆς ἄρεσε ἡ Τέχνη. Ἡ ποίηση καὶ ἡ ζωγραφικὴ.
Τῆς ἄρεσε πολὺ νὰ συλλογίζεται ὅλα τὰ ὄραϊα, τὰ
μεγάλα καὶ τὰ αἰώνια πράγματα. Εἶχε ἰδανικά. Ἦθελε
νὰ βρῇ παντοῦ τὸ ἀληθινὸ καὶ τὸ ὁμορφο. Κι ἄρχισε
ἀπὸ πολὺ μικρὴ νὰ γράφῃ καὶ νὰ ζωγραφίζει. Νὰ
κάνῃ διακοσμῆσεις καὶ νὰ σχεδιάζῃ κοστούμια γιὰ
τοὺς ἡθοποιούς. Οἱ εἰδικοί, ἄρχισαν νὰ τὴν προσέ-
χουν. Σὰν ἔφτασε δεκαεπτὰ χρόνων, τύπωσε τὴν
πρῶτη ποιητικὴ τῆς συλλογὴ Τὰ ποιήματά της ἐκα-
ναν ἐντύπωση γιὰ τὴ σκέψη τους, τὸ αἶσθημά τους,
τὴν ἀναζήτησιν ἀνωτέρων κόσμων. Ἐξακολούθησε καὶ
νὰ ζωγραφίζει. Πόσο ζωηρά, νεανικά τὰ σχέδιά της,
τὰ χρώματά της! Ἀλλὰ, ἄξαφνα ἀρρώστησε. Κι ὁ
Θεός, πού εἶναι ἀνεξέρευνητος οἱ βουλές Του, ἀπο-
φάσισε νὰ τὴν καλέσῃ κοντά του. Σὰν ἔφυγε ἀπ'
αὐτὸν τὸν κόσμον, οἱ γονεῖς της, συγκέντρωσαν ὅλα ὅσα εἶχε
γράψει ἡ Ἑλισάβετ καὶ τὰ τύπωσαν σ' ἓνα βιβλίο.
Ποιήματα καὶ πεζά. Κι ὅσοι τὰ διάβασαν, κριτικοὶ
καὶ ἄνθρωποι μορφωμένοι, εἶπαν: εἶχε ταλέντο ἡ
Ἑλισάβετ. Ὁ Θεὸς τὴν πῆρε κοντά του, ἀλλὰ αὐτὰ

πού μᾶς ἄφησε θὰ μᾶς τὴ δείχνουν πάντα σὲ ὅ,τι
καλύτερο εἶχε: στὴν ψυχὴ της καὶ τὸ πνεῦμα της.
Κ' εἶναι καὶ μιὰ συγκέντρωση στὸν «Παρνασσό»,
κι ἄνθρωποι τῶν γραμμάτων, μίλησαν γιὰ τὸ ταλέντο,
τὴν ποίηση καὶ τὴ ζωγραφικὴ τῆς Ἑλισάβετ.

Μιὰ μέρα ὁ πατέρας της, πού εἶναι πολὺ φίλος μου,
μοῦ ἔφερε ἓνα ἀνέκδοτο χειρόγραφο της. Πάρτο,
εἶναι ἓνα κομμάτι γιὰ τὰ Χριστούγεννα. Τὸ διάβα-
σα μὲ συγκίνηση καὶ ἀγάπη. Κ' εἶδα πόσο ἡ μικρὴ Ἑ-
λισάβετ εἶχε καταλάβει τὸ νόημα τῶν Χριστουγέννων,
πόσο ἀνθρώπινα καὶ πλατύτερα ἔβλεπε τὸ κήρυγμα τῆς
χριστιανικῆς ἀγάπης. Σκέφθηκα τότε, νὰ μὴν πάῃ
χαμένο τὸ τρυφερὸ αὐτὸ κείμενο, αὐτὸ τὸ «Τραγούδι
τῶν Χριστουγέννων». Γιατί ἐγὼ τὸ βλέπω σὰν ἓνα
τραγούδι, ἂν καὶ ἡ Ἑλισάβετ, τὸ εἶχε τιλοφορήσει
«Σὰν παραμῦθι ἀπίστευτο, τ' ἀληθινὸ τὸ παραμῦθι».
Γιὰ τὴ χαρὰ λοιπόν, τῶν παιδιῶν πού διαβάζουν τὸ
περιοδικὸ αὐτό, ἂς τὸ παραθέσω ἐδῶ:

«ΓΕΝΝΗΘΗΚΕ ἓνας μικρούλης σὲ μιὰ φάτνη. Στὸ
σκοτάδι ὁ κόσμος βυθισμένος. Κ' ἔφτασε νὰ γεννηθῇ
ἓνα παιδί γιὰ νὰ φέρῃ τὸ σωτήριον μήνυμα. Τὴν ὥρα
ἐκείνη ἀνοῖξαν τὰ οὐράνια καὶ ἄγγελοι φανήκανε νὰ
κατεβαίνουν τίς σκάλες τ' οὐρανοῦ. Ὑμνοὶ ἀκουστή-
κανε χαρὰς. Γεννήθηκε ὁ Σωτήρας. Ἐχθροὶ καὶ φίλοι,
ἐνωθήτε. Εἴμαστε ὅλοι ἄνθρωποι - ΑΓΑΠΑΤΕ.

Τὸ νεογέννητο πάνωνο βρέφος μὲ τὰ χερράκια του ἀγκά-
λιασε τὸ σύμπαν. Τὸ πρόσωπο... κεῖνα τὰ μάτια... ἀνοί-
ξαν τὰ οὐράνια: ΑΓΑΠΑ ΤΟΝ ΠΛΗΣΙΟΝ ΣΟΥ.

Ἡ Ἅγια Μητέρα, ριγοῦσε, φοβόταν γιὰ τὸ Γιό
της. Ἀγρυπνες ὅλες οἱ μάνες. Σῶσε τὰ παιδιά μας.
Ὅχι πιά πόλεμο. ΕΙΡΗΝΗ... ΕΙΡΗΝΗ...

Κατέβηκε τ' ἀστέρι, ἴδιο μ' ὀλόγιομο φεγγάρι,
κι ἀστράψε ἡ πλάση. Γεννήθηκε ἓνα παιδί καὶ κρῶ-
νει. Τὸ ἐνίωσε ἡ φύση τὸ μήνυμα. Κ' ἦρθαν οἱ Μάγοι
μὲ τὰ δῶρα καὶ ἀπόθεσαν χρυσὸ καὶ λίβανο καὶ σμύρνα.
Καὶ τὰ ζῶα καὶ τὰ ζέσταναν μὲ τὰ χνῶτα τους. Ὁ
ἀπλὸς ἄνθρωπος, μὲ τὴν κάπα του, γονάτισε, κι ἄφθονα
δάκρυα ἀνείπωτης χαρὰς γιομίσανε τὰ μάτια του.

Γονατίζω, λύνω τὰ παλλὰ μὲ καὶ Σοῦ τυλίγω
τὰ τρυφερά Σου ποδαράκια, μὴ Σοῦ κρυώσουνε.
Ἦρθα... ναί, εἶμαι ἡ Μαγδαληνὴ... μετάνιωσα.
Εἶμαι ὁ κόσμος, πού στενάζει... Ἐέρω, θὰ μοῦ
χαρίσης τὴ γαλήνη τῆς ψυχῆς μου, κ' Ἐσὺ θὰ πάρης
τὴν ἁμαρτία μου, ἀκάνθινο στεφάνι νὰ φορέσης.

Ἡ Ἅγια Μητέρα, ρίγησε. Ἀγρυπνες ὅλες οἱ
μάνες. Ἐέρω, κρῶνεις, ὅπως κι ἐμεῖς, χωρὶς ἀγάπη, νεο-
γέννητε μικρούλη. Καὶ Σὲ προσκυνῶ, τῆς ἀγάπης Θεέ.

Ὅχι πιά πόλεμο φωνάζουν οἱ μανάδες. ΕΙΡΗΝΗ».
Αὐτὸ εἶναι τὸ ἀπλό, τὸ τρυφερό, τὸ πολὺ νεανικὸ
«Τραγούδι τῶν Χριστουγέννων» τῆς Ἑλισάβετ Δούλη.
Νομίζουμε, ὅτι σήμερα, ἀπὸ τῆς ἐκείνης τῆς συναισθηματικῆς καὶ
τοὺς πόθους ὅλων μας. Γιατί, τί ἀξία ἔχει νὰ κηρύτ-
τουμε τὴν ἀγάπην καὶ νὰ ἐφαρμόζουμε τὴν ἐχθρὰ, τὸ
μῖσος, τὴ δυσπιστία; Ὅλο τὸ ζήτημα εἶναι πῶς ἡ
Ἀγάπη νὰ μένῃ πάντα, ὡς τὸ τέλος, Ἀγάπη. Κήρυ-
γμα καὶ πράξη. Ἰδέα καὶ ἐφαρμογή. Σὲ φίλους καὶ
ἐχθρούς. Ἐτσι, ὅπως τὸ ἐνίωσε μιὰ φορὰ κι ἔναν
καιρὸ ἡ μικρὴ Ἑλισάβετ...

ΤΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ ΤΗΣ ΜΠΕΡΤΑΣ ΓΚΡΑΦ

ΕΙΚΟΣΙΔΥΟ χρόνια πού πέρασαν από τότε, δεν κατάφεραν να σβήσουν το αίσθημα θερμής αγάπης πού κλείνουν στην ψυχή τους οι παλιοί φίλοι της Μπέρτας Γκράφ. Όλοι την αγαπούν και σήμερα όπως τον καιρό πού την είχαν κοντά τους, ολοζώντανη κι ακούραστη σε έργα αγάπης. Δραστηριώτερη όμως από τους άλλους, ή Κα Μαρίκα Βελουδίου ετοίμασε — και με πόσες δυσκολίες — μία αναμνηστική τελετή για κείνη πού έχασε τη ζωή της στην Ελλάδα, μόνον και μόνο γιατί αγάπησε τους Έλληνες και ιδιαίτερα τα Έλληνόπουλα. Η τριπλή τελετή — θρησκευτικό μνημόσυνο, αποκάλυψη αναμνηστικής πλάκας, ονομασία δρόμου — έγινε στους Δελφούς, με τη σύμπραξη του Έλληνικού Έρυθρου Στανρού και τοι Δημάρχου Δελφίων κ. Κωλέττη, την Κυριακή 16 Οκτωβρίου.

Εκείνοι πού ξεπροσώπησαν τον Ε.Ε.Σ. επανέφεραν την Μπέρτα Γκράφ στη μνήμη των παλαιών και την εγνώρισαν στους νέους μ' αυτά τα λόγια, πού έγραψε ο Πρόεδρος του Ε.Ε.Σ. κ. Κ. Γεωργακόπουλος.

«Μία μεγάλη φιλέλλη, ή Βέρθα Γκράφ, γεννηθείσα εις Γκαί του του Αππεντσελ της Έλβετίας τὸ 1891, έπεσε κέφθη τὴν Ελλάδα κατὰ τὸ 1938. Όταν ἀνῆλθεν εἰς τοὺς Δελφούς, ἐμαγεύθη ἀπὸ τὸ ἐμπνέον «ιερόν ρίγος» τοπίον, ἀπὸ τὴν ἱστορίαν, τοὺς θρύλους καὶ τοὺς μύθους πὺν συνδέονται μὲ αὐτό, ἀπὸ τὴν εὐγενικὴν ἀπλότητα τῶν κατοίκων καὶ τὸ φῶς πὺν χαρίζει πλούσιον ὁ ἥλιος τῆς Ελλάδος καὶ ἀπεφάσισε νὰ ἐγκατασταθῇ εἰς τὸ χωριὸ τοῦ Ἀπόλλωνος.

«Η συγκίνησις τῆς εὐγενούς καρδίας τῆς ἦτο τόσο μεγάλη, ὥστε ἐνόμισεν ὅτι ὤφειλε ν' ἀνταποδώσῃ τὴν ψυχικὴν εὐτυχίαν πὺν τῆς ἐχάριζαν οἱ Δελφοί, μὲ ὑπηρεσίας πρὸς τοὺς κατοίκους τῶν, πρὸς τὰ παιδιὰ ἰδίως, ἐμπνεομένης ἀπὸ βαθὺ αἰσθημα ἀνθρωπιστικῆς ἀλληλεγγύης, ὡς ἀνταξία συμπολίτις τοῦ Ἑρρίκου Ντυνάν. Ἐμεινεν εἰς τοὺς Δελφούς. Συνεκέντρωσεν εἰς τὸ ἀπλό καὶ φιλόξενον σπῖτι τῆς τὰ παιδιὰ, τοὺς ἐδίδασκε ξένας γλώσσας, ἀρχαῖς ὀργανῆς καὶ ἠθικὰ παραγγέλματα. Τὰ ὡδηγοῦσε νὰ φέρωνται

μὲ εὐγένειαν καὶ νὰ βοηθοῦν εἰς τὰς ἐργασίας τῶν τοὺς γονεῖς τῶν, τοὺς γέροντας, τοὺς ἀσθενεῖς. Εἰς τοὺς κατοίκους τῶν Δελφῶν ἐδίδασκε μέσα βελτιώσεως τῶν προϊόντων τῶν, τὴν κοινικλοτροφίαν καὶ πλείστας ἄλλας γνώσεις ἀγνώστους εἰς τὸ ὄρειον ἐκεῖνο χωρίον. Καὶ δι' αὐτὸ ἠγαπήθη ἀπὸ ὅλους τοὺς κατοίκους τῶν, ἀπέβη ἡ Μητέρα τῶν παιδιῶν καὶ ἡ ἀγαπητὴ Ἀδελφὴ τῶν μεγάλων

Ἡ ἐντεταχθεῖσα εἰς τὸ Νεκροταφεῖον Δελφῶν πλάξ εἰς μνήμην Μπέρτας Γκράφ

λων καὶ τὸ ὄνομά τῆς ἀνεφέρετο μὲ σεβασμὸν καὶ μὲ εὐγνωμοσύνην.

«Ἦλθαν ὁμως τὰ χρόνια τῆς κατοχῆς καὶ τῶν ἐπακολουθησάντων τραγικῶν γεγονότων. Πολλὰκις ἡ Βέρθα Γκράφ ὑπεβλήθη εἰς «ἀνάκρισιν» ἀπὸ τοῦ κατακτητῆς καὶ ἄλλους ἀποπροχρησθέντας εἰς τιμητὰς τῶν κατοίκων τῆς περιχῆς καὶ ἐν τέλει ἀπῆλθεν ὑπὸ τινος ὁμάδος ἀνταρτῶν καταδιωκομένων ἀπὸ τοὺς Γερμανοὺς καὶ κατὰ τὴν σόντομον πορείαν ὑπέκνυεν εἰς τὰς κακονυχίας, τὴν 4 Ἀγούστου 1943.

Ἡ μνήμη ὁμως τῆς Βέρθας Γκράφ εἶναι ἀκόμη ζωντανή, ὅχι μόνον εἰς τοὺς Δελφούς, ἀλλ' εἰς ὅλους ὅσοι τὴν ἐγνώρισαν καὶ ἐθαύμασαν τὴν καλωσύνην τῆς καὶ τὴν ἀποστολικὴν τῆς προσπάθειαν.

Πρὸ τριετίας ἡ φίλη τῆς Κυρία Μαρίκα Βελουδίου μὲ τοὺς κ.κ. Γ. Κανέλλον (Φοῖβον Δέλφην), Ἰω. Μύταλαν καὶ Χάινς Βέρλ, ἔκαμαν τὰ πρῶτα διαβήματα διὰ νὰ προβληθῇ τὸ ἐξόχως ἀνθρωπιστικὸν ἔργον τῆς Βέρθας καὶ νὰ ἐκδηλωθοῦν τὰ ὀφειλόμενα πρὸς αὐτὴν αἰσθημὰ τῶν κατοίκων τῶν Δελφῶν.

Ἀλλή στενὴ φίλη τῆς Μπέρτας, ἡ Κα Ἀντιγόνη Ι. Θρεψιάδου, χήρα τοῦ ἀειμνήστου Διευθυντοῦ Ἀρχαιοτήτων, ἐδημοσίευσεν στὴ «Νέα Ἑστία» — τεῦχος 1 Σεπτεμβρίου — ἓνα ἀφήγημα, γεμάτο στοργὴ καὶ συγκίνηση, ὅπως φανερώνει τὸ ἀκόλουθο ἀπόσπασμα:

«Ἦταν Χριστούγεννα τοῦ 41. Τὰ φοβερὰ ἐκεῖνα Χριστούγεννα μὲ χιόνια ρωσικοῦ χειμῶνα, μὲ κατοχὴ νικημένων Ἰταλῶν καὶ μὲ πείνα. Δὲν εἶχαμε φαί, δὲν εἶχαμε ψωμί, δὲν εἶχαμε λάδι, δὲν εἶχαμε φωτιά. Μαζεύαμε ἀπ' τὸν κῆπο τοῦ μουσεῖου ἀγριόχορτα καὶ τρώγαμε, καὶ τρυπῶναμε ὅλοι μαζί στὸ καμαράκι τοῦ φύλακα, πὺν κατάφερα κάπου — κάπου νὰ βρῇ κανένα ξερόκλαδο ἢ κανένα κουκουναίρι καὶ νὰ τὸ ρίξει στὸ τζάκι. Τὸ μόνο πὺν εἶχαμε, ἦταν φῶς, γιατί τὸ χρειαζόντουσαν κ' οἱ κατακτηταί.

Τὸ καμαράκι τοῦ φύλακα, ἐβλεπε πάνω στὸ δρόμο καὶ μ' ὅλο πὺν τὰ παραθυρόφυλλα ἦταν καλὰ κλειστά, ἀπὸ κάποια χαρμάδα, θὰ γλίστραγε ἴσως ἔξω λίγο προδοτικὸ φῶς.

Εἶχε σκοτεινιάσει. Παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων. Ἐξω στὸ δρόμο, πὺν φέρνει γῦρο τὸ μουσεῖο, ἀκούγαμε τὸ φοβερὸ θόρυβο, πὺν ἄνταν οἱ μηχανοκίνητες φάλαγγες τῶν Γερμανῶν. Ἐρχόντουσαν ἀπ' τὸ Βοριά, ἀπ' τὴ Ρωσία, τσακισμένοι καὶ ἐξουθενωμένοι ἀπὸ τὸ φοβερὸ ρωσικὸ χειμῶνα, ν' ἀναπαυθοῦν καὶ νὰ βροῦνε λίγη θαλασσινὴ στὴν ἡλιόλουστη Ελλάδα. Μὰ ὁ ρωσικὸς χειμῶνας τοὺς κινήρησε ὡς ἐδῶ καὶ τὸ χιόνι σὲ πολλὰ μέρη, στὶς ἀκρίες καὶ ἔξω ἀπ' τὴν πόλιν, ἔφτανε στὸ ὕψος τοῦ στήθους.

Ξαφνικὰ ἄγρια χτυπήματα ἀκούστηκαν στὴν πόρτα. Ὁ φύλακας, ἓνας μικρόσωμος, μὰ πὺν τῶλεγε ἡ καρδιά του, χωρικός ἀπὸ τὰ Παραπούγγια, τ' ἀρχαῖα Λεῦκτρα, σηκώ-

θηκε ἀτάραχος καὶ ἀνοιξε. Δυὸ Γερμανοὶ ἀξιωματικοὶ ἀγριεμένοι μπῆκαν μέσα καὶ χωρὶς νὰ πῶν λέξη καὶ νὰ ζητήσουν τὴν ἄδεια ἀποθήκη καὶ τρύπωσαν σχεδὸν μέσα στὸ τζάκι, ὅπου ξεψύχαγε μιὰ ὑποψία φωτιάς. Ἀρχισαν νὰ μιλᾶνε ἀναμεταξύ τους δυνατὰ, βέβαιοι πὺς κανένας ἀπὸ μᾶς δὲν τοὺς καταλάβαινε. Ὁ ἓνας καταρίσταν τὴ μοῖρα του καὶ ὁ ἄλλος προσπαθοῦσε νὰ τὸν ἐγκαρδιώσῃ. Κρατοῦσαν στὰ χέρια ἓνα μικροσκοπικὸ ραδιόφωνο καὶ κοιτάζοντας ὀλόγυρα βοῦσαν τὴν πρῆξη καὶ τὸ βάλανε. Καὶ τότε μὲ πιασμένη ἀναπνοὴ ἀκούσαμε ἐμεῖς τίς ἀτέλειωτες μεταβολές πὺν γίνονταν στὴν ἡγεσία τῶν γερμανικῶν στρατευμάτων στὸ ρωσικὸ μέτωπο καὶ πὺς ὁ Χίτλερ τιμωροῦσε τοὺς προδότες, πὺν δὲν κατάφεραν νὰ νικήσουν. Κι οἱ Γερμανοὶ ἀκούγαν, καὶ τὰ πρόσωπά τους ὅλο καὶ σκυθρωπάσαν.

Τότε ἀκούσα τὸν ἄντρα μου νὰ λέει γερμανικά:

— Μὲ συγχωρεῖτε, ἀλλὰ θὰ ἤθελα νὰ ξέρετε πὺς ἐγὼ καὶ ἡ γυναῖκα μου καταλαβαίνουμε τὰ γερμανικά. Ἐχουμε σπουδάσει στὴ Γερμανία.

Μᾶς κοιτάσαν κατάπληκτοι καὶ κότως ἐχθρικά καὶ γύρισαν ἀμέσως τὸ κουμπί.

— Τί φοβερός χειμῶνας, εἶπα ἡ γῶ. Κι ἀσυνήθιστος γιὰ τὴν Ελλάδα, πὺν πάντα ἔχουμε ἥλιο καὶ γαλανὸ οὐρανό.

Αὐτὸ ἔκανε τὸ ποτήρι νὰ ξεχειλίσῃ καὶ χωρὶς πιά νὰ προσέχουν στὸ τί λένε, ἀρχισαν, καὶ οἱ δυὸ μαζί, νὰ καταριόυνται τὴ μοῖρα τους καὶ νὰ λένε πὺς αὐτὸ γίνεται, γιατί ὁ Θεὸς βάλθηκε νὰ τοὺς ξεκάνῃ.

Ἦταν σιγὰ — σιγὰ ἤρεμψαν, μιλήσαμε γιὰ τὰ ὁμοῖα προπολεμικὰ χρόνια στὴν πατρίδα τους, γιὰ τὰ θανμάσια μουσεῖα, γιὰ τίς πινακοθήκες, καὶ οἱ δυὸ νέοι Γερμανοὶ ἔγιναν ξανά γιὰ λίγο δυὸ πολιτισμένοι καὶ μορφωμένοι ἄνθρωποι.

Μὰ δὲν τοὺς χωροῦσε πιά ὁ τόπος καὶ μόλις καὶ ἡ τελευταία σπῖθα στὸ τζάκι ἔσβησε, σηκώθηκαν, μᾶς χαϊρέτησαν στρατιωτικὰ, πῆραν τὸ προδοτικὸ τοὺς ραδιόφωνάκι καὶ ἀφοῦ μᾶς εὐχῆθηκαν καλὴ τύχη, χάθηκαν μὲς στὸ σκοτάδι.

Δὲν κάναμε κανένα σχόλιο, ὅμα μείναμε μόνοι, γιατί δὲν ξέραμε ἂν ἦμασταν πραγματικὰ μόνοι. Μὰ οἱ καρδιές μας χτυποῦσαν τρελλὰ μέσα στὰ στήθια μας, γιατί τὸ ραδιόφωνάκι τῶν Γερμανῶν μᾶς εἶχε ἐ-

πιβεβαιώσει μιὰ μεγάλη εἰδηση.

Τὸ κρύο ἦταν ἀφόρητο. Μέσα ἀπ' τὰ τρύπια σανίδια τοῦ πατώματος ἀνέβαινε ἀπὸ τὴν ἄδεια ἀποθήκη τοῦ ὑπογείου μιὰ παγωμένη ὄγκασια, πὺν μᾶς περόνιαζε ὡς τὰ κόκαλα. Ζαρώσαμε πάνω σὲ κάτι κασόνια στρωμένα μὲ κουρελοῦδες, πὺν παρίσταναν ντιβάνια, καὶ προσπαθήσαμε νὰ ξεχάσουμε λίγο τὰ κρύο καὶ τὴν πείνα μας. Κόντεναν μεσάνυχτα. Ξαφνικὰ καὶ σὰν πέτρα χτύπησε στὸ ξύλινο παντζούρι. Σωπάσαμε καὶ περιμέναμε. Δεύτερη πέτρα καὶ τρίτη χτύπησε στὸ παρ-

Ὁ πρεσβευτὴς τῆς Ἑλβετίας κ. Cuttat ἐκφωνεῖ λόγον μετὰ τὴν ἀποκάλυψιν τῆς ἀναμνηστικῆς πλάκας.

θυρο, μὰ ἐμεῖς ἀκίνητοι δὲν ἀπαντοῦσαμε.

Τότε μιὰ τραγουδιστὴ φωνὴ ἔσχι-σε ἀναπάντεχα τὴν παγωμένη νύχτα: — Hallo! Hallo!

— Ἡ Μπέρτα, φώναξε ἡ γῶ, καὶ ὁρμώντας ἀνοῖξα διὰ πλάτα τὸ παράθυρο.

Ὁ δρόμος ἦταν ἔρημος καὶ σκοτεινός. Πάνω στὸ χιόνι, στὸ φωτισμένο τετράγωνο τοῦ παραθύρου, πρόβαλε ἡ ψηλὴ, λεπτὴ σιλουέτα τῆς. Φοροῦσε ἓνα μάλλινο σκούφο βαθιὰ ὡς τ' αὐτιά καὶ μᾶς χαϊρετοῦσε κουνώντας χαρούμενη καὶ τὰ δυὸ τῆς χέρια.

Ὁρμήσαμε καὶ οἱ τρεῖς ἔξω νὰ τὴν ὑποδεχτοῦμε.

— Πὺς ἦταν αὐτὸ, Μπέρτα; εἶπε ὁ ἄντρας μου. Πὺν βρέθηκες ἐδῶ τέτοιαν ὥρα;

— Ἦρθα νὰ κάνουμε Χριστούγεννα μαζί.

— Χριστούγεννα! ἔκανα ἐγὼ, καὶ σκάσαμε ὅλοι στὰ γέλια.

Τῆς ἐξηγήσαμε τὴν κατάστασή μας, μὰ δὲ σκοτίστηκε καὶ πολὺ.

— Δὲν πειράζει, ἔλεγε καὶ ξανάλεγε. Θάμαστε μαζί, θὰ φάμε ὅ,τι βροῦμε.

Τῆς δώσαμε καὶ ἔφαγε λίγα παγωμένα χόρτα καὶ τὴν ἄλλη μέρα ὁ καλὸς Παναγιώτης, ὁ φύλακας, μᾶς εἶχε μιὰ ἐκπληξη! εἶχε οἰκονομήσει, δὲν ξέρω ἀπὸ πὺν, ἓκατὸ δράμια τρίμματα φασόλια καὶ φάγαμε καὶ οἱ τέσσερις πλουσιοπάροχα.

Ὅσπου νὰ ψευτοβροῶσαν τὰ φασόλια στὴν ἀναιμικὴ φωτιὰ τοῦ τζακινοῦ ἡ Μπέρτα, ὁ ἄντρας μου καὶ ἐγὼ βγήκαμε ἀπ' τὸ μουσεῖο καὶ τραβήξαμε ἀργὰ πρὸς τὴν Πλατεία τοῦ Ἀγίου Γεωργίου ἀπέναντι, ὅπου εἶδαμε κόσμον μαζεμένο.

— Τί γίνεται ἐδῶ; ρωτήσαμε.

Καὶ μερικοὶ σκελετωμένοι πρόσφυγες τοῦ Συνοικισμοῦ μᾶς ἐξηγησαν, πὺς οἱ Ἰταλοὶ θὰ μοίραζαν συστάτιο στὰ παιδάκια.

Σταθήκαμε παρόμερα καὶ περιμέναμε. Ἐφτασαν καὶ οἱ «ἡλεκτροφώτιστοι» ἀξιωματικοὶ τοῦ ἰταλικοῦ φρουραρχείου, ἡ μουσικὴ ἐπαίδεισε καὶ εἶδαμε μὲ φρίκη νὰ δίνουν στὸ κάθε παιδάκι ἓνα κομματάκι ψωμί καὶ μιὰ μπουκιὰ τριφύ, κ' ἔπειτα τ' ἀκούσαμε νὰ φωνάζουν ὅλα μαζί: — Ζήτω ὁ Μουσολίνι! Ἐνῶ οἱ Ἰταλοὶ μὲ φωτογραφικὲς μηχανὲς ἀπαθανάτιζαν τὴ σκηνή.

Γυρίσαμε σὰν κνηγνημένοι, ἀμίλητοι στὸ μουσεῖο. Μόνο ἡ Μπέρτα χτυπιότανε.

— Μὰ αὐτὸ δὲν εἶναι συστάτιο, φώναζε. Αὐτὸ εἶναι θέατρο! Πρέπει νὰ κατέβω στὴν Ἀθήνα καὶ νὰ πείσω τὸν Ἐρυθρὸ Στανρό, νὰ βοηθήσῃ καὶ τὴ Θήβα, πὺν τὴν πιστεύουν πλούσια. Ἀλλιῶς θὰ πεθάνουν οἱ ἄνθρωποι.

— Γιατί, περιμένεις πὺς δὲ θὰ πεθάνουν; τὴ ρώτησα μελαγχολικά.

— Καὶ βέβαια δὲ θὰ πεθάνουνε. — Ἐσὺ βέβαια ὄχι. Εἶσαι ξένη.

Μὰ ἐμεῖς θὰ πεθάνουμε. — Εἶμαι ξένη; Εἶμαι ξένη; Τὸ πιστεύεις αὐτὸ πὺν λές;

Καὶ τὰ γλυκὰ μάτια τῆς Μπέρτας ἄστραψαν ἄγρια ἀπὸ θυμὸ.

— Γιατί θυμώνεις, Μπέρτα; ρώτησα. Πόσον καιρὸ θὰ βαστάξουμε νὰ τρώμε χόρτα σὰν τὰ πρόβατα;

— Ὁ θυμὸς τῆς ἀμέσως ἔπεσε. — Ακούστε! εἶπε χαρούμενη. Ἐ-

(Συνέχεια στὴ σελίδα 28)

ΡΟΥΠΕΡΤ ΜΠΡΟΥΚ

(1887-1915)

Υπό ΕΥΑΓΓ. Π. ΦΩΤΙΑΔΟΥ

ΠΕΡΑΣΑΝ δυστυχώς άπαρα-
τήρητα πέρυσι τὰ πενήντα ἔτη
ἀπὸ τοῦ θανάτου εἰς τὴν Σκῦρον
τοῦ Βρεττανοῦ ποιητοῦ Ρούπερτ
Μπρούκ. Ὁ νεαρὸς ποιητὴς καὶ
στρατιώτης μετέχει τῆς Συμμαχι-
κῆς ἐκστρατείας ἐναντίον τῶν Δαρ-
δανελλίων, φθάνει εἰς τὴν Σκῦρον
τὴν 17ην Ἀπριλίου τοῦ 1915, ἀσθε-
νεῖ μετὰ τρεῖς ἡμέρας, ἀποθνήσκει
τὴν 23ην Ἀπριλίου — ἑορτὴν τοῦ
Ἀγίου Γεωργίου καὶ τοῦ Σαῖξπηρ,
ὅπως παρετηρήθη — καὶ ἐνταφιά-
ζεται τὴν αὐτὴν ἡμέραν εἰς τὴν
νῆσον, ὅπου βασιλεύει ὁ θρύλος τοῦ
Ἀχιλλέως καὶ ἐτάφησαν τὰ ὀστέα
τοῦ Θησέως πρὶν ἀνακομίσει αὐτὰ
εἰς τὰς Ἀθήνας ὁ Κίμων. «Ἡ νῆ-
σος — γράφει ὁ Ἀρθούρ Ἀσκούιθ,
ὁ σύντροφος τοῦ Μπρούκ — εἶναι
περισσότερον ὀρεινὴ ἀπὸ τὴν Ἀθι-
μον καὶ κατοικεῖται ἀραιότερα. Ὁ-
μοιάζει μὲ μεγάλον κρεμαστὸν κή-
πον ἀπὸ λευκὸν καὶ κοκκινωπὸν
μάρμαρον, μὲ μικρὰς κόκκινες πα-
παροῦνες καὶ κάθε εἶδους ἀγριολού-
λουδα. Εἰς τὰ φαράγγια βλέπεις
πουρνάρια, μικροὺς θάμνους καὶ
κάπου — κάπου ἐλιές. Καὶ παντοῦ
τὸ ἄρωμα τοῦ θυμαριοῦ, — ἡ μή-
πως εἶναι φασκομηλιά ἢ εἶναι μέν-
τα; Οἱ ἄνδρες μας σκοτώνουν φιδία
καὶ συνάπτουν μάχας πρὸς τερα-
στίας χελώνας. Καὶ ἡ θάλασσα κον-
τὰ εἰς τὴν ἀκρογιαλιά, ὅπου ὁ βυ-
θὸς εἶναι ἀπὸ λευκὸν μάρμαρον,
εἶναι ἡ ὠραιότερα πρσινογάλαζη
θάλασσα ποὺ εἶδα ποτέ».

«Ὅν οἱ θεοὶ φιλοῦσι θνήσκει
νέος» — ὅποιον ἀγαποῦν οἱ θεοὶ
πεθαίνει νέος — ἔλεγαν οἱ πρόγονοι.
Καὶ ὁ Μπρούκ, ὁ ἐνδοξὸς ποιητὴς,
ὁ φιλόπατρις στρατιώτης καὶ σταυ-
ροφόρος τῆς Ἐλευθερίας, φεύγει
καὶ αὐτὸς ἀπὸ τὸν κόσμον νέος. Καὶ
ἀναπαύεται ὁ νέος μὲ τὴν ἀπολλώ-
νειον μορφήν καὶ τὴν ἀπολλώνειον
ἐπίσης ψυχὴν πλησίον τοῦ φλοίσβου
τῆς ἑλληνικῆς ἀκτῆς. Εἶναι τὸ τέ-
λος τῆς ἀνθηρᾶς νεότητος, ποὺ ἐξι-
δανικεύει τὴν ζωὴν καὶ παραδίδει
εἰς τὴν μνήμην τῶν αἰώνων λα-
τρευτὸν τὸ ὄνομα τοῦ Ἀδωνίδος

καὶ τοῦ Μελεάγρου, τοῦ Ἀχιλλέως
καὶ τοῦ Πατρόκλου, τοῦ Πρωτεσι-
λάου καὶ τοῦ Δεξιλέω, τοῦ Ἀγγέ-
λου τοῦ Μαραθῶνος καὶ τοῦ Κυναι-
γείρου. Καὶ θὰ προστεθῇ ὁ Μπρούκ
εἰς τοὺς Βρεττανοὺς ὁμοτέχνους
του — τὸν Βύρωνα, τὸν Σέλλεϋ,
τὸν Κῆτς — ποὺ ἠγάπησαν περι-
παθῶς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἀπέθαναν
νέοι καὶ αὐτοί. «Πεθαίνουν νέοι οἱ
ποιηταὶ αὐτοὶ — ψάλλει ὁ Σέλλεϋ —
γὰρ νὰ ἀνεβοῦν, τραγουδισαὶ
τῆς Χαράς ἢ τοῦ Πάθους, στίς
σφαῖρες τοῦ φωτός, ὅπου οἱ βρυσ-
σάντες γλυκοτραγουδοῦν τὴν παν-
τοτινὴ ὁμορφίαν, ψιθυρίζουν τὰ φυλ-
λώματα τῶν ἡλυσίων δένδρων, τὰ
λευκάνθεμα ἀποπνέουν μύρα ρόδων
καὶ τὸ ἀηδόνι ὕμνολογεῖ τὴν ἀλή-
θειαν καὶ τὸ αἰώνιον μέτρον τῆς
ἀγνῆς φιλοσοφίας καὶ μελωδεῖ τοὺς
χρυσοὺς θρύλους τῆς ἱστορίας καὶ
τὰ μυστήρια τοῦ ἀπείρου».

Ὁ Ρούπερτ Μπρούκ ἔζησεν ἐπὶ
πολὺ εἰς τὸ Καϊμπριτζ τὸν ἀπλοῦν
βίον τοῦ συνήθους Βρεττανοῦ σπου-
δαστοῦ, ποὺ μοιράζει τὸν χρόνον
του μεταξὺ τῆς ἀθλησεως καὶ τῆς
συστηματικῆς μελέτης τῶν Ἑλλή-
νων καὶ Λατίνων κλασσικῶν ποιη-
τῶν καὶ συγγραφέων, — μεταξὺ
φυσικῆς καὶ πνευματικῆς γυμναστι-
κῆς. Ἀλλὰ ἡ ποίησις τὸν ἔχει ἤδη
σφραγίσαι. Καὶ ὅταν κάποιος τὸν
ταλαιπωρεῖ μὲ πολιτικὰς θεωρίας,
τοῦ σφενδονίζει ὁ Μπρούκ : «Τρία
μόνον πράγματα ὑπάρχουν εἰς τὸν
κόσμον αὐτόν : νὰ διαβάξης ποιή-
ματα, νὰ γράφῃς ποιήματα καὶ τὸ
καλύτερον ὅλων νὰ ζῆς κανένα ποιή-
μα», — καὶ πράγματι ἔζησε τὸ
Ποίημα τῆς φιλοπατρίας καὶ ἀπέ-
θανεν εἰς τὴν ἐπαλξίν τοῦ Ποιήμα-
τος αὐτοῦ. Καὶ ὠριμώτερος ἀργό-
τερα μετερρῦμιζε τὸ ἀπόφθεγμα
του : «Τρία — ἔλεγεν — ὠραῖα
πράγματα ὑπάρχουν εἰς τὸν κό-
σμον αὐτόν : Τὸ ἓνα εἶναι νὰ δια-
βάξης, τὸ ἄλλο νὰ γράφῃς, τὸ τρί-
τον νὰ ἀγαπᾷς τὰ ποιήματα».

Ὅταν ὁ ἀδελφὸς τοῦ Σέλλεϋ,
ὅπως ὀνομάσθη, περατώσῃ τὰς
σπουδὰς του εἰς τὸ Καϊμπριτζ, θὰ

περιφέρῃ τὴν νεότητά του εἰς τὴν
Εὐρώπην, εἰς τὴν Ἀμερικὴν, θὰ
τραγουδήσῃ τὰ ὠκεῖνια νησιὰ ὅπου
ἀνθεῖ αἰωνία ἀνοιξίς, θὰ μαγνητι-
σθῇ κατ' ἐξοχὴν ἀπὸ τὴν θάλασ-
σαν, — ἐγνώριζε, νομίζεις, ὅτι θὰ
ἐλίκνιζε διὰ παντὸς τὸ σκῆνωμά
του ἢ θάλασσα! Καὶ ἐνῶ ἡ ποίησις
τοῦ Μπρούκ γίνεται διαρκῶς περισ-
σότερον συγκρατημένη, φέρεται συ-
νεχῶς πρὸς τὴν λιτότητα καὶ τὸ
μέτρον τῶν Ἑλλήνων διδασκάλων
του, ὅμως γίνεται ἀσυγκράτητος
ὅταν ψάλλῃ τὴν Πατρίδα «τυλιγμέ-
νη στὴν πορφύρα τῆς, ἐνδοξῆς μέσα
στὴ θάλασσα». Καὶ τὴν λατρεῖαν
αὐτὴν τοῦ Μπρούκ πρὸς τὴν Πατρί-
δα ἐτόνιζεν ὁ μεγάλος πολιτικὸς
καὶ λογοτέχνης, ὁ Οὐίνστον Τσώρ-
τσιλ τὴν ἐπομένῃν τοῦ θανάτου τοῦ
Ποιητοῦ : «Ἐπερίμενε νὰ ἀποθάνῃ.
Ἐπεθύμει νὰ ἀποθάνῃ διὰ τὴν προσ-
φυλῇ τοῦ Ἀγγλίου, τῆς ὁποίας ἐγνώ-
ριζε τὸ κάλλος καὶ τὸ μεγαλεῖον.
Καὶ ἐβάδισε πρὸς τὸν κρημνὸν ἀ-
πείρως γαλήνιος, μὲ τὴν βαθεῖαν
συνειδήσιν τοῦ δικαίου τῆς πατρί-
δος του, μὲ καρδίαν ἀπηλλαγμένην
ἀπὸ κάθε μῖσος πρὸς τοὺς ἄλλους
ἀνθρώπους. Φαιδρός, ἄφοβος, βαθυ-
στόχαστος, κλασσικῶς σύμμετρος
εἰς τὸ σῶμα καὶ τὸ πνεῦμα, ὑπῆρξε
πάν ὅ,τι οἱ εὐγενέστεροι υἱοὶ τῆς
Ἀγγλίας θὰ ἐπεθύμουν νὰ εἶναι
κατὰ τὰς ἡμέρας αὐτάς, ὅποτε μία
καὶ μόνον θυσία, ἡ πολυτιμότερα
ὅλων, εἶναι εὐπρόσδεκτος».

Μυσταγωγὸς ὁ Μπρούκ τῆς ἑ-
λευθερίας, τῆς δικαιοσύνης, τῆς πα-
τρίδος, τῆς ποιήσεως, τοῦ μεγα-
λείου τῆς θείας δημιουργίας, ἔγινεν
ὁ τέλειος πολίτης, ἐνεσάρκωσε τὸν
«καλὸν ἀγαθόν», ὅ,τι δηλαδὴ οἱ
Ἕλληνες ἐθεώρησαν ὑπόδειγμα βίου
ἐντὸς τῆς ἐλευθερίας καὶ ἐννόμου
πολιτείας. Καὶ ἡ πνευματικὴ Ἀνοι-
ξίς τοῦ τέκνου τούτου τῆς ἑλληνι-
κῆς Παιδείας ἐδιάλεξε τὴν φυσικὴν
Ἀνοιξίν ὡς ὦραν θανάτου, ὅταν —
ὅπως ἔγραψεν ὁ Ποιητὴς τὴν στι-
γμὴν ποὺ τὸ πλοῖον εἰσέπλεεν εἰς τὴν
Σκῦρον — «μυράνει Ἀπρίλης τὸν αἰ-
θέρα, μυράνει Ἀπρίλης καὶ τὸν νοῦ».

ΑΝΔΡΕΑ ΚΑΡΑΝΤΩΝΗ

ΤΑ ΜΗΛΑ

«Ἦταν ἀνάγκη νὰ γίνῃ τὸ κακό, γιὰ ν' ἀνακαλύψῃς τὸ καλό;»)

Ο ΤΡΙΚΟΥΠΗΣ καὶ ὁ Μπαλτᾶς, ἦταν γειτόνοι
στὸ χωριό. Τὰ χωράφια τους ἦταν δίπλα - δίπλα.
Δὲν ἦταν μεγάλα χωράφια, ἴσα - ἴσα φτάναν γιὰ νὰ
ζοῦν οἱ δύο γειτόνοι μὲ τὴ δούλεψή τους. Στὴ μέση
τοῦ κάθε χωραφιοῦ, ἦταν χτισμένο καὶ τὸ σπιτάκι
ποῦ ἔμενε ὁ καθένας, ἓνα λευκὸ μονόπατο σπιτάκι.
Ἦταν κι οἱ δύο χῆροι, κι εἶχαν ἀπάνω κάτω τὴν
ἴδια ἡλικία : κάπου ἐξήντα χρονῶν. Καλοὶ δουλευτά-
δες κι οἱ δύο. Σηκωνόνταν πρὶν βγῇ ὁ ἥλιος, κι ἀρχι-
ζαν τὴ δουλειά : σκάψιμο, πότισμα, φροντίδα τῶν
λαχανικῶν, τῶν δέντρων, λίπανση τῆς γῆς, κλάδεμα,
κι ὅ,τι χρειάζεται ἓνα χωράφι γιὰ νὰ δώσῃ τ' ἀγαθὰ
του σ' ὅποιον τὸ δουλεύει. Ἕνας φράχτης ἀπὸ καλά-
μια, χώριζε τὸ ἓνα χωράφι ἀπὸ τὸ ἄλλο. Καὶ τὸ κάθε
χωράφι, εἶχε καὶ μιὰ σειρὰ ἀπὸ δέντρα ὀπωροφόρα,
ποὺ σχεδὸν βγαίνανε στὸ δρόμο, ἀπὸ κάθε μεριά.
Ροδιές, μηλιές, ἀγλαδιές, συκιές. Αὐτὰ τὰ δέντρα,
ἦταν ἡ περηφάνια τοῦ Τρικούπη καὶ τοῦ Μπαλτᾶ.
Βγάζαν ὠραῖα φρούτα, μεγάλα, χνουδάτα, πολυχρω-
μα, ζουμερά, νόστιμα. Σὰν ἦταν καλὴ ἡ ἐποχὴ, τὰ
κλαριά βάραιναν ἀπὸ τὰ πολλὰ καὶ μεγάλα φρούτα,
καὶ γέρναν μέσα ἀπὸ τὰ καλάμια, πρὸς τὸ δρόμο.
Ἄν περνοῦσε κανεὶς ἀπὸ κεῖ, ἔμπαινε σὲ πειρασμό,
ν' ἀπλώσῃ τὸ χέρι του καὶ νὰ κόψῃ κανένα φρούτο.
Ἄν ἦταν ἀνθρωπος τοῦ Θεοῦ, δὲν ἄπλωνε ποτέ τὸ
χέρι του. Θαύμαζε τὰ φρούτα καὶ προσπερνοῦσε — ἡ
τὸ πολὺ - πολὺ, ἂν ἔβλεπε τὸν ιδιοκτήτη νὰ σερια-
νίζῃ στὸ χτῆμα ἢ νὰ στέκεται στὴν πόρτα τοῦ σπιτιοῦ
του, τοῦ φώναζε : «Ἐ, μπάρμπα, νὰ κόψῃ κανένα
μῆλο;» Κι ἂν ἦταν ὁ Τρικούπης ὁ «μπάρμπας»,
ἔλεγε πάντα «ναί». Ἄν ἦταν ὁ Μπαλτᾶς, φώναζε
«ὄχι», μουρμουρίζοντας κάτω ἀπὸ τὰ μoustάκια του :
«Γιὰ σένα δουλεύω;» Ὁχι! Δούλεψε κι ἐσὺ νὰ φᾶς! Καὶ
μὲ σκυθρωπὸ πρόσωπο, ἔκανε μιὰ στροφὴ καὶ ἔμ-
παινε σπῖτι του, πήγαινε ὅμως πίσω ἀπὸ τὸ παράθυρο
καὶ παραφύλαγε μήπως ὁ περαστικὸς τοῦ κόψῃ κανένα
μῆλο ἢ ἄλλο φρούτο. Βλέπετε, ὅλοι οἱ ἄνθρωποι δὲ
μοιάζουν. Ὁ ἓνας εἶναι πιὸ ἀγαθός, ὁ ἄλλος πιὸ
σκληρός, ὁ ἄλλος λυπᾶται τὸν ἄλλον, ὁ τρίτος ὄχι.
Οἱ δύο γειτόνοι, ἦταν φίλοι, κάνανε συντροφιά, μιλοῦ-
σανε γιὰ τὰ χτῆματά τους, γιὰ τὸ χωριό, λέγανε
ἱστορίες, μὰ ὅλα κι ὅλα : ὁ Μπαλτᾶς, ἦταν λιγάκι
σκληρὸς καὶ σφιχτοχέρης, ὁ Τρικούπης δὲ ἀντίθετο.
Συχνὰ, ἔλεγε τοῦ γείτονά του : «Βρὲ Μπαλτᾶ, τί θὰ
πάθῃς ἂν ἀφήσης κανέναν περαστικὸ νὰ κόψῃ κανένα
μῆλο; Ὁ φτωχὴν; Ὁ πεθάνῃς; Δόξα σοι ὁ
Θεός, τὸ χωράφια σου σοῦ τὰ δίνει ὅλα. Δὲν εἴμαστε
πλούσιοι, μὰ δὲν ἔχουμε ἀνάγκη ἀπὸ τίποτα. Ἄς
ἀφήσουμε καὶ κανέναν ξένο νὰ χαρῇ ἀπὸ τὰ λιγοστὰ
μας ἀγαθὰ». Ὁ Μπαλτᾶς, κατσούφης, τοῦ ἀπαν-
τοῦσε : «Ἄν θέλῃς ἐσὺ, μοῖρασέ τα ὅλα τὰ δικά σου!
Ἐγώ, δὲ δίνω τίποτα κανενοῦ, ἂν δὲν πληρώσῃ!»
Ἐκεῖ σταματοῦσε ἡ συζήτηση. Κι ἀρχίζαν ἄλλη, γιὰτί
δὲν ἦταν σωστὸ καὶ νὰ τσακώνουνται οἱ δύο γειτόνοι.
Ζύγωναν Χριστοῦγεννα. Ὁ καιρὸς ἦταν ὠραῖος.

Ἕνα δειλινό, μέσα ἀπὸ τὸ παράθυρό του εἶδε ξαφνικὰ
ὁ Μπαλτᾶς ἓναν ἄγνωστο νὰ κοντοστέκεται σιμὰ στὸν
φράχτη του, κάτω ἀπὸ μιὰ μηλιά. Εἶχε σταθῇ καὶ
κοίταζε ὀλόγυρα, σὰ νὰ ἤθελε νὰ βεβαιωθῇ πὼς δὲν
ὑπῆρχε κανεὶς γιὰ νὰ τὸν δῇ. Γιὰ λίγο ἔμεινε ἀσά-
λευτος. Ὑστερα, σιγὰ - σιγὰ, πλησίασε πιὸ σιμὰ,
πέρασε ἀπὸ τὸ φράχτη μὲ τὰ καλάμια, ἔφτασε στὴ
μηλιά, ἔβγαλε ἓνα δισάκι ποὺ εἶχε κρυμμένο στὴν
κάπα του, καὶ μὲ γοργὰς χειρονομίες ἀρξισε νὰ κόβῃ
μῆλα. Ἕνα, δύο, τρία, τέσσερα! Τὰ μῆλα, ροδοκόκ-
κινα, πέφταν στὸ δισάκι τοῦ ξένου. Τότε, ὁ Μπαλτᾶς,
δὲν κρατήθηκε. Ὁρμησε ἔξω ἀπὸ τὸ σπῖτι του, ἄρ-
παξε μιὰ πέτρα, καὶ μὲ ὁση δύναμιν εἶχε, τὴν τίνανε
πρὸς τὸν κλέφτη τῶν μῆλων, φωνάζοντας ἀνά, κλέ-
φταρε, πάρε την! Ἡ πέτρα βρῆκε τὸν περαστικὸ
στὸ πρόσωπο. Τινάχτηκε πίσω, τὸ δισάκι ἔπεσε ἀπὸ
τὰ χέρια του, τὰ μῆλα σκόρπισαν χάμω, καὶ αἷμα
φάνηκε νὰ βᾶφῃ κόκκινο τὸ πρόσωπο τοῦ ξένου.
Τὴν ἴδια στιγμὴ, ὁ Τρικούπης, ἀκούγοντας τὴ φασα-
ρία, πετάχτηκε κι αὐτὸς ἔξω. Ὁ Μπαλτᾶς, τὰ εἶχε
χαμένα. Μιὰ ἔκανε νὰ ξαναμτῇ στὸ σπῖτι του, καὶ
μιὰ νὰ τραβήξῃ πρὸς τὸν λαβωμένο ἀπὸ τὴν πέτρα,
ποὺ εἶχε βγάλει ἓνα μαντήλι, καὶ ζαλισμένος, προσ-
παθοῦσε νὰ σκουπίσῃ τὰ αἵματα ἀπὸ τὸ πρόσωπό του.
Εἶχε σαστίσει κι αὐτός. Τότε ὁ Τρικούπης τὸν πλη-
σίασε, τὸν ἔπιασε ἀπὸ τὸ μπράτσο, καὶ τὸν τράβηξε
πρὸς τὸν πληγωμένο. «Πᾶμε νὰ τὸν βοηθήσουμε,
πρόσταξε, μπορεῖ νὰ ἔκλεψε, μὰ πρέπει νὰ τὸν σώ-
σουμε. Ὑστερα βλέπουμε τί θὰ κάνουμε». Ὁ Μπαλ-
τᾶς, σὰ χαμένος, ὑπάκουσε. Ζύγωσαν τὸν ξένο, τὸν
πιάσαν ὁ ἓνας ἀπὸ τὸ ἓνα χέρι, ὁ ἄλλος ἀπὸ τὸ ἄλλο,
καὶ τὸν ἔστησαν ὀρθό. «Πᾶμε σπῖτι μου» εἶπε ὁ
Τρικούπης. «Ὁχι, στὸ δικό μου θὰ τὸν πᾶμε», εἶπε
δειλὰ μὰ ἀποφασιστικὰ ὁ Μπαλτᾶς.

Σὰν πήγαν σπῖτι, βρῆκαν οἰνόπνευμα, τοῦ καθά-
ρισαν τὸ πρόσωπο, τοῦ δώσαν νὰ πιῇ λίγο κονιάκ.
Ὁ ξένος εἶχε συνέλθῃ, μὰ ντρεπόταν νὰ τοὺς κοιτάξῃ.
Σώπαιναν καὶ οἱ τρεῖς μὲ ἀμυγχανία. «Ἐ, γιατί τῶκα-
νες αὐτό;» ρωτᾷε στὸ τέλος ὁ Μπαλτᾶς. «Γιατί
μοῦ ἔκλεψες τὰ μῆλα;» «Ἐγώ κι ἐγώ», ἀπάντησε
δειλὰ ὁ ξένος. «Δὲν ξέρεις πὼς αὐτὸ ποὺ ἔκαμες
εἶναι κλοπὴ, πὼς εἶναι κακό;» «Ναί, ἀπάντησε, τὸ
καταλαβαίνω. Μὰ καὶ ἐσὺ, ἔπρεπε νὰ μὲ σκοτώσῃς μὲ
τὴν πέτρα;» Ὁ Μπαλτᾶς, ἔρριξε μιὰ φοβισμένη μα-
τιά πρὸς τὸν Τρικούπη καὶ ἔσκυψε τὸ κεφάλι του.
Στὸ νοῦ του, ἦρθαν ἄξαφνα οἱ κουβέντες ποὺ κάνανε
κάθε τόσο γιὰ τὴ σφιχτοχεριά του. Καινούριες σκέ-
ψεις ἀρχίζαν νὰ ταραίζουν τὴ συνειδήσιν του. Εἶχε
ἀρχίσει νὰ καταλαβαίνει. Στὸ πάτωμα, εἶδε λίγες
σταλαματιές ἀπὸ τὸ αἷμα τῆς πληγῆς τοῦ λαβωμένου.
Ἀνατρίχιασε. Τὸν ζύγωσε, ἔβαλε τὸ χέρι του στὸν
ῶμο του καὶ τοῦ εἶπε.

— Καὶ οἱ δύο μας, κάναμε κακό. Ἐσὺ, ἔκλεψες.
Μποροῦσα νὰ τρέξω, νὰ φωνάξω, νὰ σὲ φοβερίσω,
(Συνέχεια στὴ σελίδα 25)

"ΓΥΜΝΟΣ, ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΒΑΛΕΤΕ ΜΕ..."

ΤΟ ΠΟΡΦΥΡΟ τριαντάφυλλο, πού στόλιζε τὸ λιγνὸ φαρφουρένιο βάζο, ἔγειρε ξαφνικὰ πρὸς τὰ κάτω κι ἄφησε νὰ πέση ἓνα πλατὺ πέταλό του μέσα στὴν κρυστάλλινη πιατέλα. Ἐκεῖ πού ξεφύλλιζε χαρούμενος τὸ καινούργιο βιβλίο του με τὶς χρωματιστὲς εἰκόνες ὁ Ἀλέκος, ἔνωσε μιὰ παράξενη ἀνατριχίλα. Γύρισε, λὲς κ' εἶχε δεχτῇ κάποιο μυστικὸ μήνυμα, καὶ εἶδε τὸ πεσμένο ροδόφυλλο. Μιὰ λύπη ζωγραφίστηκε στὰ μάτια του.

— Γιατί νὰ μαδῆση! Ἦταν τόσο ὁμορφο, συλλο-

«Ἀστρον λαμπρὸν τοὺς ὁδηγεῖ...» Σχεδ. Φ. ΚΟΝΤΟΓΛΟΥ

γίστηκε. Καὶ κλείνοντας νευρικὰ τὸ βιβλίο σηκώθηκε κι ἄρχισε νὰ βηματίζει.

Τὸ μεγάλο πορτραῖτο τοῦ παποῦ, πού ἦτανε κρεμασμένο ἀπάνου ἀπὸ τὸ ντιβάνι, ἔτριξε λίγο. Τοῦ φάνηκε πὼς ἄκουσε τὴ γέρικη, μὰ πόσο τρυφερὴ φωνὴ νὰ τοῦ λή :

— Ἔτσι εἶναι, παιδί μου. Ὅλα μαδᾶνε κι ὅλα χάνονται. Μ' ἂν μπόρεσαν νὰ δώσουν λίγη χαρὰ στὸν κόσμο, καθὼς ἐτοῦτο τὸ τριαντάφυλλο, πετύχανε τὸ σκοπὸ τους.

Τὰ παιδικὰ ματάκια κοιτάζανε ξαφνιασμένα τὴν εἰκόνα, μὰ εἶδαν τὴν ἀγαπημένη μορφή νὰ στέκεται ἀσάλευτη πίσω ἀπὸ τὸ θολὸ γυαλί, μέσα στὴν παλιὰ χρυσὴ κορνίζα πού εἶχε μουντήνει ἡ πατίνα τοῦ χρόνου. Ξαναγύρισε στὴ θέση του σκεπτικὸς ὁ Ἀλέκος.

Δὲ μπορούσε πιά νὰ διασκεδάση φυλλομετρώντας τὸ βιβλίο του. Πῆρε ἓνα μολύβι καὶ βάλθηκε νὰ ζωγραφίζει, ἀλλὰ τοῦ κάκου.

— Κού - κου...

Εἶπε ἐννιά φορές τὸ ξύλινο πουλάκι, προβάλλοντας ἔξω ἀπὸ τὸ παράθυρο τῆς φυλακῆς του.

Ὁ Ἀλέκος ξανασηκώθηκε. Στὶς ἐννιά ἀκριβῶς δὲν τοῦ εἶχε πεῖ πὼς θὰ περάσῃ ὁ Σάββας; Ἀνοίξε σιγὰ - σιγὰ τὴν πόρτα τῆς κάμαρας καὶ κρυφοκοίταξε. Εἶδε πὼς ἡ κυρ - Ἀγγέλω δὲν ἦτανε στὸ διάδρομο καὶ βγήκε ἀλαφροπατώντας.

— Καὶ νὰ μὲ ἰδῇ δὲ θὰ μὲ προδώσῃ. Ξέρω πὼς μ' ἀγαπάει. Μὰ γιατί νὰ στενοχωρηθῇ; Κάλιο νὰ μὴ μὲ πάρῃ μυρουδιά, εἶπε μέσα του.

Φόρεσε βιαστικὰ τὸ πανωφόρι του, ἄνοιξε τὴν πόρτα καὶ βγήκε στὸν κῆπο πού φέγγιζε ἀπὸ τὸ χιόνι.

Ἐνα συνθηματικὸ σφύριγμα ἀκούστηκε ἀπὸ τὸ

δρόμο. Χωρὶς ν' ἀπαντήσῃ πέρασε γοργὰ τὴν αὐλὴ καὶ πῆγε στὴν ἐξώπορτα.

— Σάββα! ἔκανε χαρούμενα ἀπλώνοντας τὸ χέρι του πασπατευτὰ μέσ' ἀπὸ 'να σιδερένιο τετράγωνο.

Τὸ πῆρε ὁ φίλος του στὴν πλατιά του χούφτα, τὴν ἀργασμένη ἀπὸ τὴ δουλειά, καὶ τὸ σφίξε θερμά.

— Βγήκες μὲ τόσο κρὺο; Εἶπε. Κ' οἱ δικοί σου; Δὲ θὰ σὲ μαλώσουν;

— Ἐφυγαν. Εἶναι καλεσμένοι σ' ἓνα σπῆτι.

— Κ' ἡ κυρ - Ἀγγέλω;

— Στὴν κουζίνα. Σιδερώνει.

— Ἐ, καληνύχτα. Μὴ στέκεις ὀξω.

— Μὴ φεύγεις ἀκόμα. Θὰ ἤθελα νάρθῃς ἀπάνου, νὰ περάσουμε λίγη ὥρα μαζί. Μὰ ἔχουν κλειδώσει.

— Πφ! Γι' αὐτὸ σκάς;

Μ' ἓνα σάλτο ὁ Σάββας σκαρφάλωσε καὶ πήδησε στὴν αὐλὴ. Τράβηξαν χεροπιασμένοι καὶ μπήκανε στὸ σπῆτι.

— Τί ζέστα πού κάνει δῶ μέσα, εἶπε ὁ Σάββας, τρίβοντας τὰ χέρια του ἀπάνου ἀπὸ τὴ σύμπα. Ἐμεῖς παγώνουμε στὸ μαγαζί. Τὸ μπάζει ἀπ' ὅλες τὶς μεριές. Καλὰ πού δὲ σταματάει στιγμὴ τὸ πλάνισμα.

Ὁ Ἀλέκος τὸν κοίταξε ἀπὸ πάνω ὡς κάτω. Εἶδε τὰ τριμμένα δρίλινα ρούχα του, τὴ χιλιομπαλωμένη φανέλα, τὰ σκισμένα παπούτσια, τὸ ἀδύνατο, πανιασμένο ἀπὸ τὸ κρὺο πρόσωπό του κι ἔνωσε μέσα του κάτι σὰν τύψη.

— Σκόλασες νωρίς; Τὸν ρώτησε.

— Μπά, δὲν εἶναι μῆτε μισὴ ὥρα. Μᾶς κράτησε πολὺ τ' ἀφεντικὸ καὶ σήμερα. Ἐρχόμουνε τρέχοντας γιὰ νὰ εἶμαι στὴν ὥρα μου. Εἶπα νὰ πάρω τὸ τράμ, ἀλλὰ λυπήθηκα τὰ λεφτά. Δὲν περισσεύουν...

Ἦτανε - δὲν ἦτανε δεκατεσσάρω χρονῶν αὐτὸ τὸ παιδί καὶ μιλοῦσε σὰ μεγάλος.

— Εἶχες κανένα μπουναμά; Ἐκανε ὁ Ἀλέκος, ἔτσι γιὰ νὰ εἰπῇ κάτι.

Σήκωσε τοὺς ὤμους:

— Ἀπὸ ποῦ;

Μείναν ἀμίλητοι γιὰ λίγο. Ὁ Σάββας τραβήχτηκε ἀπὸ τὴ σύμπα καὶ πῆγε κ' ἔπεσε σὲ μιὰ καρέκλα.

— Εἶμαι ξερός ἀπὸ τὴν κουράση, στέναξε.

Ὁ φίλος του πῆγε πίσω ἀπὸ ἓνα ἐπιπλο, πῆρε ἓνα πακέτο μὲ λίγο κρέας, μιὰ φέτα ψωμί κ' ἓνα μῆλο, τ' ἄνοιξε καὶ τὰ βάλε μπροστά του:

— Φάε.

— Ὁχι, δὲ θέλω νὰ μείνῃς νηστικός.

— Φάε, σοῦ λέω. Ἐχω χορτάσει.

Ἀπλωσε δειλὰ ἐκεῖνος τὸ χέρι του καὶ δοκίμασε τὸ κρέας. Ἐπειτα πῆρε ξανά καὶ ξανά. Τὸ φαγε ὅλο, μαζί μὲ τὸ ψωμί, κι ἄρχισε νὰ δαγκώνῃ τὸ μῆλο.

Ὁ Ἀλέκος ἔκανε πὼς ψαγουλεύει τὰ χαρτιά του κι ὅλο τὸν κρυφοκοιτοῦσε μὲ ἀγάπη καὶ συμπόνια.

Ὅταν ἀπόφαγε ὁ Σάββας, τὸν πῆρε ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τὸν πῆγε στὴν ἄκρη τῆς κάμαρας. Ἀπάνου στὸ μεγάλο καναπέ ἦταν ἀπλωμένο ἓνα νταντελένιο σκέπασμα. Τὸ σήκωσε. «Κοίτα», εἶπε.

Μιὰ καινούργια φορεσιά, ἓνα ζευγάρι παπούτσια τῆς ὥρας, ἓνα σκάκι μὲ φιλντισένια πλουμιὰ καὶ κάτι κουτιά ἦταν ἀπλωμένα.

— Μὲ γειά σου, ἔκανε ὁ Σάββας, θαυμάζοντάς τα.

Ὁ Ἀλέκος εἶπε ξέκαρδα ἓνα εὐχαριστῶ θωρώντας ἐπίμονα τὸ φτωχικὸ ντύσιμο τοῦ φίλου του. Ἐπειτα πῆρε τὸ κοστούμι καὶ τὰ παπούτσια καὶ τὰ βάλε σὲ μιὰ καρέκλα:

— Εἶναι δικὰ σου, εἶπε ἀπλᾶ.

— Τί ἔκανε λέει; Ἀστετεύεσαι;

— Ναί, σοῦ εἶπα.

— Δὲν εἵμαστε καλὰ!

— Ὁά τὰ πάρῃς.

— Ἐσύ, παιδί μου, εἶσαι γιὰ δέσιμο. Θέλεις νὰ μὲ κάνῃς ρεζίλι καὶ νὰ βρῇς τὸ μπελά σου;

— Δικὰ μου δὲν εἶναι; Ὅαν τὰ κάνω ὅτι θέλω.

— Τὰ καινούργια σου ρούχα, τὰ παπούτσια σου;

— Ἐχω κι ἄλλα καινούργια.

— Δὲ γίνεται. Μῆτε καὶ μοῦ ταιριάζουν ἔμένα.

— Γιατί; Δὲν ἔχουμε τὸ ἴδιο μπόι κι ἂς εἶσαι μεγαλύτερος;

— Ξέρεις καλὰ τί λέω. Ἀσ' τὴν κουβέντα.

Πῆρε τὸ χέρι τοῦ Ἀλέκου ἀποφασιστικά, τὸ σφίξε καὶ κίνησε νὰ φύγῃ:

— Καληνύχτα. Σ' εὐχαριστῶ γιὰ ὅλα. Καλὰ Χριστούγεννα.

Ἐκεῖνος ἄρπαξε τὸ κοστούμι καὶ τὰ παπούτσια, τὰ χῶσε σ' ἓνα μεγάλο κουτί πού ἦταν πίσω ἀπὸ τὸν καναπέ καὶ δίνοντάς τα στὸ φίλο του εἶπε:

— Αὐτὰ εἶναι ὁ μπουναμάς μου. Ἀν δὲν τὰ πάρῃς νὰ μὴ μοῦ ξαναμιλήσῃς ποτέ.

Ὁ Σάββας πῆρε τὸ κουτί, τὸ ἄφησε μπρὸς στὰ πόδια του κι ἄνοιξε τὴν ἀγκαλιά του.

Ἡ κυρ - Ἀγγέλω, πού εἶχε μπῆ στὸ διάδρομο μὲ τὶς ἀθόρυβες παντοφλές της, τοὺς εἶδε ἀγκαλιασμένους νὰ κλαῖνε βουβά, κοντοστάθηκε, καὶ βιάστηκε νὰ φύγῃ πρὶν τὴν πάρουν χαμπάρι.

— Τὰ ρούχα καὶ τὰ παπούτσια τοῦ παιδιοῦ τί γινήκανε; Ρωτήθηκε ἡ μητέρα μόλις μπῆκε στὴν τραπεζαρία.

Κοίταξε δεξιὰ κι ἀριστερά, πῆγε στὸ διάδρομο, ἔπειτα ἔτρεξε στὴν κρεβατοκάμαρα, ἀναστατωμένη.

— Μπορεῖς νὰ μοῦ πῆς τί γινήκανε τὰ ρούχα καὶ τὰ παπούτσια τοῦ παιδιοῦ; Εἶπε στὸν ἄντρα της. Δὲν εἶναι στὸν καναπέ πού τὰ 'χα βάλει.

— Ὁά τὰ πῆρε στὴν κάμαρά του νὰ τὰ καμαρώσῃ, τῆς ἀπάντησε ψευδίζοντας ἀπὸ τὸ πιστό.

Ἐτρεξε μέσα φουριόζα, ἄναψε τὸ φῶς, κοίταξε τριγύρω, ἄνοιξε τὴν ντουλάπα. Τίποτα. Πῆγε καὶ σκούνησε τὸν Ἀλέκο. Μισοσηκώθηκε ξαφνιασμένος.

— Δὲ μοῦ λές; Τὸ καινούργιο σου κοστούμι καὶ τὰ παπούτσια, πού τὰ βάλεις;

— Ξέρεις, μητέρα, ἔκανε τὸ παιδί ἀνοιγοκλείνοντάς τὰ μάτια του, τὰ χάρισα...

— Τί ἔκανε λέει; Φώναξε τρέμοντας μὲ τὸ αἷμα τῆς ἀνεβασμένο στὸ κεφάλι.

— Τὰ χάρισα στὸ Σάββα, συνέχισε ψύχραιμα ὁ Ἀλέκος. Εἶναι τόσο καλὸς καὶ τόσο φτωχός...

— Μπάς καὶ σοῦ στρίψε;

— Ὁχι, μανούλα μου. Μὰ δὲν εἶχε καμμιά χαρά, ὁ φτωχός, κανένα δῶρο. Γυρίζει μισόγυμνος. Κ' εἶπα, τέτοια μέρα...

Ἡ μητέρα του ἄναψε. Τὸν ἔλουσε μὲ βρισιές πού κόντεψαν νὰ ξεσηκώσουν τὴ γειτονιά.

Ὁ πατέρας ἦρθε παραπατώντας.

— Καμάρωσε τὸν κανακάρη μας. Χάρισε τοὺς μπουναμάδες του!

— Χά - χάρισε τοὺς μπουναμάδες σου; τραύλισε ἐκεῖνος ἀνάβοντας μὲ μιὰς. Ἐκανε ἓνα σάλτο κ' ἔφτασε στὸ κρεβάτι. Σήκωσε τὸ χέρι του καὶ τοῦ δῶσε ἓνα χαστούκι.

— Βρωμόπαιδο, σ' ἔφαγαν οἱ κακὲς συναναστροφές!

Ἀδάκρυτος, σοβαρὸς ὁ Ἀλέκος, τοῦ εἶπε:

— Πρέπει νὰ μὲ καταλάβῃς, πατέρα. Τὰ δῶσα στὸ Σάββα. Ἐγὼ ἔχω πολλὰ ρούχα καὶ μπορῶ νὰ φτιάξω κι ἄλλα. Μὰ κείνο τὸ ὀρφανὸ δουλεύει ὀλημερίς καὶ δὲ μπορεῖ νὰ πάρῃ μῆτε ἓνα πουκάμισο.

— Σκασιμός.

Ἡ μητέρα, πού πόνεσε σὰ νὰ δέχτηκε ἡ ἴδια τὸ χαστούκι, πῆρε ἀπὸ τὸ χέρι τὸν ἄντρα της:

— Ἐλα, τώρα, ἄστονε. Μὴ συγχύζεσαι, τέτοια μέρα. Αὔριο θὰ στείλω τὴν ἀστυνομία νὰ τὰ πάρῃ.

— Ὁχι, φώναξε ὁ Ἀλέκος, δὲ θὰ τὸ κάνετε αὐτό. Ἀλλοιώτικα...

Ὁ πατέρας, μετανιωμένος γιὰ τὴν πράξη του, βιάστηκε νὰ τὸν σταματήσῃ, χαϊδεύοντας τὸ πονεμένο μάγουλό του:

— Καλὰ, καλὰ. Ἡσύχασε τώρα. Στὸ κάτω-κάτου σὺ θὰ μείνῃς μὲ τὰ παλιά σου, Χριστουγεννιάτικα.

Κι ὅταν ἡ μητέρα ἔφυγε γιὰ νὰ πῇ νὰ πῇ ἓνα ποτήρι νερό, γιατί κόντευε, λέει, νὰ λιγοθυμήσῃ, κάθισε στὸ κρεβάτι κι ἄρχισε νὰ τοῦ μιλήτῃ τρυφερά, νὰ τοῦ δίνῃ συμβουλές, νὰ τοῦ λήνῃ πὼς γι' αὐτὸν μόνο δουλεύει καὶ δὲ θέλει παρὰ τὸ καλὸ του.

Ἡ φωνή του ἦταν βραχνή, γεμάτη πόνο. Ἐνα δάκρυ, πού ἄρχισε ν' ἀργοκυλάῃ ἀπὸ τὰ μάτια του, ἔκανε τὸν Ἀλέκο νὰ ξεχάσῃ ὅ,τι εἶχε γίνει. Νὰ ξεχάσῃ καὶ νὰ θαυμάσῃ τὴν πατρικὴ καρδιά.

Ὅλα εἶχαν ἡσυχάσει σὲ λίγο κι ὁ ὕπνος ἦρθε νὰ ξανακλείσῃ τὰ παιδικὰ βλέφαρα. Κοιμήθηκε βαθιά καὶ τὴν αὐγὴ, τὴν ὥρα πού ἀρχίσανε νὰ χτυποῦν γιορταστικὰ οἱ καμπάνες, εἶδε ἓνα παράξενο ὄνειρο: Ντυμένος μὲ τὰ ρούχα πού χάρισε στὸ Σάββα, μὲ τὰ ἴδια ρούχα καὶ τὰ ἴδια παπούτσια, ἦρθε καὶ στάθηκε μπροστά του ὁ Χριστός. Ἡ μορφή Του ἦταν ὀλόφωτη, τὰ κατὰξανθα γενάκια Του εἶχαν λίγα ροκανίδια καὶ τὰ χέρια Του ἦταν πλατιά καὶ σκληρά, σὰν τοῦ φίλου του. Τὰ γαλανὰ Του μάτια μοιάζανε πολὺ μὲ τὰ μάτια τοῦ Σάββα, ὀλάκερος τοῦ μοιάζε, μόνο πού ἀστραποβολοῦσε Ἐκεῖνος. Τὸν κοίταξε ἐπίμονα χαμογελώντας ἀγγελικά κ' ἔπειτα ἄπλωσε τὸ δεξιὸ Του χέρι, τὸν εὐλόγησε καὶ δείχνοντας τὴ φορεσιά Του, εἶπε:

— Σ' εὐχαριστῶ. Γυμνὸς ἦμουν καὶ μ' ἔντυσες. Νηστικὸς ἦμουν καὶ μοῦ δῶσες νὰ χορτάσω...

Ἐπειτα χάθηκε ἀφῆνοντας πίσω του μιὰ λάμψη πού τὸν θάμπωσε τὸν Ἀλέκο.

Πετάχτηκε ἀπάνου, κ' ἔτσι ὅπως ἦτανε γυμνός πῆγε καὶ γονάτισε μπροστά στὸ εἰκονοστάσι.

Ἡ μητέρα του, πού παραμόνευε πότε θὰ ξυπνήσῃ, γεμάτη ἀπὸ ἔγνοιες, ἄκουσε τὸ θόρυβο. Ἀνοίξε ἐλαφρὰ τὴν πόρτα καὶ μπῆκε στὴν κάμαρά του. Καθὼς τὸν εἶδε ἔτσι, νὰ δέεται εὐλαβικά, ἄρπαξε σαστισμένη ἓνα ρούχο καὶ τοῦ τὸ 'ρίξε στὶς πλάτες. Ὅλος ὁ θυμός, πού τὴν εἶχε ξαναπιάσει γι' αὐτὸ πού ἔγινε, σβήστηκε μὲ μιὰς. Γονάτισε πλάι του λυτρωμένη ἀπὸ κάθε ταπεινὴ φροντίδα, ἔκανε τὸ σταυρὸ της καὶ δίνοντάς του ἓνα φιλὶ μουρμούρισε:

— Χαλάλι σου, γιέ μου. Καὶ τοῦ χρόνου!

Ο ΦΙΛΑΛΛΗΛΟΣ

(Ἡ αὐτοθυσία ἑνὸς παιδιοῦ)

Ο ΛΕΑΝΔΡΟΣ συλλογίζοταν τί θὰ ἔπρεπε νὰ ἀγοράσῃ μὲ τὰ χρήματα ποὺ τοῦ εἶχε δώσει ὁ πατέρας του στὰ γενέθλιά του. Καὶ ἔκρινε πῶς τίποτε δὲν ἄξιζε ὅσο μιὰ ὑδρόγειος σφαῖρα. Θάλασσες, κόλποι, νησιά, χερσόνησοι, τοπωνύμια, ὀνομασία χωρῶν: ὅλος αὐτὸς ὁ γήινος πλοῦτος τὸν ἐσαγήνευε καὶ ἔβαζε σὲ ἐνέργεια τὴ φαντασία του. Στὸν ὕπνο του ὠνειρευόταν πῶς μὲ τὸ μικρὸ του δάχτυλο κινουσε ὀλόκληρη τὴ γῆ.

Δὲν εἶπε τίποτε γιὰ τὸ σχέδιό του στοὺς γονεῖς του. Ὅταν ἔφυγε ἀπὸ τὸ σχολεῖο δὲν καθόταν νὰ φυλακῇ μὲ τοὺς συμμαθητές του, παρὰ περνοῦσε ἀπὸ τὸ μεγάλο χαρτοβιβλιοπωλεῖο καὶ κάρφωνε τὸ νοσταλγικὸ βλέμμα του ἐπάνω στὴν ὑδρόγειο σφαῖρα ποὺ φάνταζε στὴν προθήκη, καλὰ στερεωμένη γύρω ἀπὸ τὸν ἄξονά της. Ἦταν ἡ μεγαλύτερη ἀπὸ ὅλες κ' ἐστοίχιζε ἑπτακόσιες δραχμές. Ὅσα τοῦ εἶχε δώσει ὁ πατέρας του, μαζὶ μὲ κάποιες δικές του οικονομίες, ἔβγαζαν ἴσα-ἴσα. Καὶ ἓνα βράδυ, στὸ τραπέζι, ὁ Λεάνδρος φανέρωσε, ὅχι δίχως καρδιοχτύπι, τὸ τολμηρὸ του σχέδιο.

— Μὰ ἀφοῦ ἔχεις τὸν Ἀτλαντα, τί τὴ θέλεις τὴ σφαῖρα;

Χαμήλωσε τὰ μάτια καὶ δὲν ἀποκρίθηκε. Χαμογέλασε μόνο διότι, μέσα του, εἶχε κιόλας παρμένη τὴν ἀπόφασή του, ξεκάθαρη καὶ ἀμετάκλητη.

Ἔτσι ἓνα μεσημέρι, φεύγοντας ἀπὸ τὸ Λύκειο, πέρασε ἀπὸ τὸ γραφεῖο τοῦ πατέρα του, κοντὰ στὸ Δημαρχεῖο, καὶ οἱ δύο τοὺς ξεκίνησαν γιὰ τὸ βιβλιοπωλεῖο.

Διασχίζοντας τὴ μικρὴν ὁδὸ Λυκούργου ὁ πατέρας πρόσεξε πῶς ὁ γιός του κοντοστεκόταν καὶ δὲν προχωροῦσε. Γυρίζοντας τὸ κεφάλι, εἶδε τὸν Λεάντρο νὰ στέκεται ἐμπρὸς σὲ μιὰν ἐξώθυρα καὶ νὰ παρατηρῇ κάποιον καθισμένο στὸ κατώφλι μὲ τὸ πρόσωπο συμμιμμένο καὶ κρυμμένο μέσα στὰ χέρια του. Μόνο τὰ καστανὰ του μαλλιά φαινότανε.

— Τί νὰ ἔχῃ ἀραγε καὶ κάθεται ἔτσι, πατέρα;

— Δὲ βαριέσαι τώρα. Θὰ κοιμᾶται. Ἐλα, πᾶμε. Θὰ κλείσῃ τὸ

κατάστημα. Καὶ ὁ πατέρας ἔκανε νὰ τὸν τραβήξῃ ἀπὸ τὸ χέρι.

Ὁ Λεάνδρος ὅμως δὲν ἐννοοῦσε νὰ τὸ κουνήσῃ. Δὲν ξεκολλοῦσε τὸ λυπημένο βλέμμα του ἀπὸ τὸν ἄγνωστο.

— Μὰ τί σ' ἐνδιαφέρει; Μποροῦμε νὰ στεκώμαστε καὶ νὰ ἐρωτοῦμε τὸν καθένα τί ἔχει; Ξαναεῖπε ὁ πατέρας.

— Μπορεῖ νὰ εἶναι ἄρρωστος, νὰ χρειάζεται βοήθεια, ἀποκρίθηκε τὸ παιδί. Καὶ ἀγγίζοντας μὲ τὸ δάχτυλό του τὸν ὄμο τοῦ ἀγνώστου:

— Τί ἔχεις; Κοιμᾶσαι; Σοῦ κάνανε τίποτα; ρώτησε.

Ἐνα συμπαθητικὸ, νεανικὸ πρόσωπο τὸν ἀτένισε μὲ μάτια δακρυσμένα.

— Ὅ,τι καὶ νὰ σᾶς πῶ, δὲ θὰ μὲ πιστέψετε, ἀποκρίθηκε μόνο ὁ νέος — θὰ ἦταν κάποιου δεκαοχτῶ χρονῶν — κ' ἔσκυψε πάλι τὸ κεφάλι.

Τότε μπήκε στὴ μέση ὁ πατέρας:

— Θὰ μᾶς πῆς τί τρέχεις ἢ ὄχι;

Τὸ παλληκάρι ἔλυσε τέλος τὴ γλῶσσα του: Ἦταν μαθητευόμενος σὲ ραφτάδικο. Εἶχε παραδώσει δυὸ φορεσιὰς σ' ἓνα σπῆτι καὶ εἶχε εἰσπράξει τὸ ὑπόλοιπο — ἑξακόσιες δραχμές. Στὸ γυρισμό, σ' ἓνα στενὸ, δυὸ περαστικὸ τοῦ εἶχαν στήσει τρικλοποδιὰ καὶ τὸν εἶχαν ρίξει χάμω. Ἀμα σηκώθηκε, τὰ χρέματα δὲν ἦταν πιά στὴν τσέπη του. Οἱ δυὸ κακοποιοὶ ποὺ τὸν εἶχαν, φαίνεται, παρακολοθῆσαι, εἶχαν γίνῃ ἀφαντοί. Καὶ τώρα δὲν τολμοῦσε νὰ ἰδῇ στὰ μάτια τὸ ἀφεντικό. Δὲν εἶχε κανένα νὰ τοῦ σταθῇ στὴ δύσκολη περίστασι. Ἦταν νησιώτης καὶ ἔμενε στὸ σπιτάκι τοῦ κουμπάρου τους τοῦ χτίστη, στὸ Περιστερί.

Ὁ πατέρας τοῦ Λεάνδρου στεκόταν ἀναποφάσιτος.

— Θέλω νὰ τὸν βοηθήσω, πατέρα. Νὰ τοῦ δώσω ἀπὸ τὰ λεφτά μου. Ὁ ράφτης θὰ τὸν διώξῃ...

Τὰ μάτια τοῦ Λεάνδρου εἶχαν βουρκώσει. Ὁ πατέρας δὲν ἔφερε πιά ἀντίρρηση. Ἐπῆραν τὸν ἄτιχο νέο μαζὶ τους καὶ διευθύνθηκαν, πρῶτα στὸ ἀστυνομικὸ τμήμα γιὰ νὰ καταγγείλουν τὴν κλεψιά καὶ νὰ υποβάλουν μήνυση ἀκατ' ἀγνώ-

στων». Ὑστερα συνώδευσαν τὸν νέο ἕως ἐμπρὸς στὸ ραφτάδικο. Καὶ ὁ Λεάνδρος ἔβγαλε ἀπὸ τὴν τσέπη του ἑξακόσιες δραχμές καὶ τοῦ τις ἔδωσε.

Συγκινημένος ἀπὸ τὴν αὐτοθυσία τοῦ γιοῦ του ὁ πατέρας, συμπλήρωσε τὸ ποσὸν καὶ ἡ ὑδρόγειος σφαῖρα ἀγοράστηκε. Καὶ τὸ βράδυ, ποὺ τὰ παιδιὰ τοὺς εἶχαν καληνυχτίσει γιὰ νὰ πᾶνε νὰ πλαγιάσουν, δείχνοντάς τιν στὴ γυναῖκα του, εἶπε συλλογισμένος:

— Βλέπεις αὐτὸν τὸν κόσμον μας;

Ἄν σὲ κάθε σπῆτι, σὲ κάθε εἰκογένεια ὑπῆρχε κ' ἓνας Λεάνδρος, δὲν θὰ γίνονταν πιά πόλεμοι στὴ γῆ.

ΟΙ ΚΑΜΠΑΝΕΣ ΤΗΣ ΒΗΘΛΕΕΜ

ΚΑΜΠΑΝΑ

Φτωχὸ ἔναι τὸ καμπαναριό, φτωχὸ τὸ παρεκκλήσι.

Τὴν καμπανούλα του χτυποῦν μ' ἐφτάκομπο καννάβι.

Καλὴ της ὥρα! Ἐνα χωριὸ καὶ τούτῃ ἔχει ἀγαπήσει.

Βρέφη βαφτίζει, εὐλογεῖ νιές καὶ γέρους ἀναπαύει.

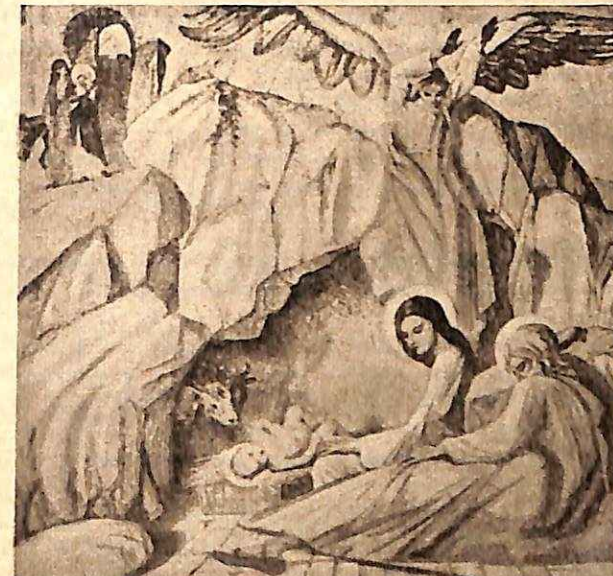
ΣΙΜΟΣ ΜΕΝΑΔΡΟΣ

ΤΗ ΝΥΧΤΑ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ

ΣΥΝΝΕΦΑ κυλόνταν γοργὰ στὸν οὐρανὸ καὶ κάθε τόσο ἔκρυβαν τὸ λιγοστὸ φεγγάρι. Πύκνωνε τότε τὸ σκοτάδι τῆς χειμωνιάτικης νύχτας, σὰν νᾶθελε νὰ τυραννήσῃ καὶ νὰ κυριέψῃ τὴν πλάση, καὶ μιὰ ὀλόμαυρη σκέπη ἀπλώνονταν πάνω στὸ πρόσωπο τῆς γῆς καὶ στοὺς μικροὺς τάφους τῆς εὐφορίας χώρας, μὲ τ' ἀμπέλια καὶ τίς συκιές καὶ τίς ἀμυγδαλιές.

Βαθιά κοιμώταν ξαπλωμένη στοῦ πιδ ὁμορφου λόφου τὴν πλαγιά ἡ Βηθλεὲμ, τοῦ Δαβὶδ ἡ πατρίδα. Τραγουδῆσε πολὺ στὴ Βηθλεὲμ ὁ Δαβὶδ, ὅταν μικρὸς ἔβρασε τοῦ πατέρα του τὰ πρόβατα στὸν κάμπο. Κ' ὕμνους ἔβαλε πάλι πολλοὺς στὸ Σαβῶν, ὅσες φορὲς ἀνέβαινε στοῦ λόφου τὴν κορφή. Μιλοῦσε πάντα ἡ φωνὴ τῆς καρδιάς του καὶ ἀναγάλιαζε ἡ σκέψη του στὸ χαρούμενο πέταγμα τῶν πουλιῶν καὶ στὸν ταπεινὸν θάμνον τ' ἄνθισμα.

Μέσα σ' ἓνα σκοτεινὸ στάβλο, στὴν ἄκρη τῆς Βηθλεὲμ, μπῆκαν τώρα νὰ ξαποστάσουν ἀπὸ τὸ δρόμο καὶ νὰ ζητή-

ΑΝ. ΛΟΥΚΙΑΗ : Η ΓΕΝΝΗΣΙΣ

σουν προφύλαξη ἀπὸ τὴν παγωνιά ἡ Παρθένος Μαριάμ, ἡ Παναγία, μαζὶ μὲ τὸν Ἰωσήφ.

Ἀπὸ μιὰ τρύπα τῆς στέγης τοῦ στάβλου γλίστρησε τότε γιὰ μερικὲς στιγμὲς λίγο ἀσημένιο φῶς ἀπ' τὸ φεγγάρι. Φάνηκε στὸ βάθος ἡ Παναγία. Μιὰ ἀνησυχία τὴν κυβερνοῦσε. Χαμηλωμένα εἶχε τὰ κευρασμένα ματόφυλλα. Τί ἤμπορούσε νὰ ἔερῃ αὐτὴ ἀπὸ τὴν ἀνεξίτηλη στερὰ τῆς γῆς τοῦ Θεοῦ;

Ἀργὰ τὴ νύχτα, μέσα σ' ἐκεῖνο τὸ στάβλο μὲ τοὺς γυνούς καὶ παγωμένους τοίχους, γεννήθηκε ὁ μικρούλης Χριστός. Ὁ Ἰωσήφ δὲν εἶχε ν' ἀνάψῃ φωτιά. Κ' ἡ Παναγία κρατοῦσε τὸ Χριστοῦλη σφιχτὰ στὴν ἀγκαλιά της, γιὰ νὰ τὸν ζεστάνῃ.

*

Ἐξω, στὴν πλαγιά τοῦ ἀντικρυνοῦ λόφου, ἔλαμπε ἀναμμένη ἐδῶ καὶ λίγη ὥρα μιὰ φωτιά χρυσοκόκκινη, ἥλιος ζωῆς, ποὺ σπινθοβολοῦσε. Οἱ σπῆτες πετοῦσαν ψηλά, σὰν νᾶθελε νὰ φτάσουν τ' ἀστέρια. Μάτια θὰ τὰ ἔλεγε ἀπειρα κάποιων Χερουβείμ, ποὺ φτερούγιζαν ἀγρυπνα στὸ λόφο.

Γύρω ἀπὸ τὴν φωτιά πλαγιασμένο κοιμόταν ἓνα κοπάδι ἀπὸ ἄσπρα πρόβατα. Κ' οἱ βοσκοί, σιμά τους ἀναγερμένοι, ἀγρυπνοῦσαν καὶ τὰ φύλαγαν.

Μιὰ στιγμή ἓνας ἀπὸ τοὺς βοσκούς μίλησε. — Ἀκούτε; ρώτησε. Στ' αὐτιά τὰ δικὰ μου φτάνουν, σὰν ἓνα μήνυμα, κάποιες μελωδίες... Ἀκούτε;

Κι ἦταν παράξενα σαστισμένοι.

— Ἄλλοι βοσκοὶ θὰ τραγουδοῦν ἀπὸ πέρα! ἀποκρίθηκε ἓνας σύντροφός του. Πῶς μπορεῖς ἐσύ νὰ τοὺς ἀκοῦς; Ἄ-πίστευτο!

— Ὁχι, δὲν εἶναι αὐτὰ βοσκῶν τραγούδια. Ἔχουν κάτι τὸ ἀπόκοσμο, σὰν νὰ ἔρχονται ἀπὸ τὸν ἀνθήκηπο τοῦ Θεοῦ... Εἶναι σὰν ἓνα σημάδι τοῦ Θεοῦ, πῶς σηκώθηκε πάνω ἀπὸ τὸν κόσμον ἡ ὀργή του...

Κ' ἔλεγε τὰ λόγια αὐτὰ ὁ βοσκός, σὰν νὰ τὰ εἶχε κι ἄλλοτε πολλές φορὲς συλλογιστῇ.

— Νᾶναι τάχα ψαλμωδίες τοῦ Δαβὶδ, ποὺ βόσκει στὴ Βηθλεὲμ τὰ πρόβατα τοῦ πατέρα του; τόλμησε νὰ πῇ ἓνας ἄλλος βοσκός.

— Τί λὲς τώρα; Ὁ Δαβὶδ δὲν ζῇ πιά. Πέθανε ἐδῶ καὶ χίλια τόσα χρόνια.

Τόσην ὥρα καὶ δὲν εἶπαν πιά λέξη. Ἀκουαν. Σὰν νὰ ἦσαν κάποιες φτερωμένες σκέψεις, θροοῦσαν γύρω τους ἀόρατα σώματα καὶ φτερά καὶ πύκνωναν τὸν ἀέρα.

Ἐφνοῦ τὸ στερέωμα καὶ τὸ σκοτάδι τῆς νύχτας ἔσχισε μιὰ ἀστραπή κ' ἓνας ἄγγελος φάνηκε μπροστὰ στοὺς βοσκούς. Τινάχτηκαν αὐτοὶ ἑσφιγμένοι. Τὰ ἱμάτια τοῦ ἀγγέλου ἦσαν ἀπὸ φῶς καὶ τὸ πρόσωπό του καὶ ἀπὸ τὸ φῶς λαμπρότερο.

— Ἀλληλούια, τοὺς εἶπε μὲ μιὰ οὐράνια φωνή. Τὴ νύχτα αὐτὴ τῆς ἀγρύπνιας γεννήθηκε ὁ Θεὸς τῆς ἀγάπης. Πηγαίνετε, ὅπου θὰ σᾶς ὁδηγήσῃ ἐκεῖνο τὸ ἀστέρι τοῦρανοῦ τὸ ὑπέρλαμπρο. Δοξάσετε τὸ Βρέφος, ποὺ θὰ βρῆτε, τὸ Βρέφος, ποὺ γεννήθηκε ἀπόψε γιὰ τὴ σωτηρία τῶν ἀνθρώπων, γιὰ τὴν εἰρήνη τοῦ κόσμου.

Πῶς νὰ χωρέσῃ στὸν κόσμον τόση χαρά;... Οἱ λαμπάδες τῶν ἀστρῶν ἀναψάν αὐτὴ τὴν ὥρα πῶς δυνατὰ. Ἡ πλάση εἶχε προσληθῇ ν' ἀφουγκραστῇ τ' ἀλληλούια τῶν ἀγγέλων. Θροοῦσαν ἀκόμα τὰ φτερά, ποὺ σάλεψαν τὰ Σεραφεῖμ μὲ τίς ἑξή φτεροῦγες καὶ τὰ Χερουβείμ μὲ τὰ πολλὰ μάτια, τὰ Χερουβείμ τὰ πολυόμματα.

*

Κατέβηκαν σαστισμένοι οἱ βοσκοὶ τὴν πλαγιά τοῦ λόφου καὶ πῆγαν στὸ στάβλο, ὅπου εἶχε σταματήσει τὸ ἀστέρι τὸ ὑπέρλαμπρο.

Ἐσπρωξαν τὴ θύρα τοῦ στάβλου καὶ μπῆκαν μὲ φόβο καὶ μ' εὐλάβεια. Ἐνα φῶς, ποὺ ἀπλώνονταν γύρω στὸ Βρέφος, τοὺς ἔκανε γιὰ μιὰ στιγμή νὰ σκεπάσουν θαμνωμένοι τὰ μάτια. Ὑστερα στάθηκαν δευὰ σὲ μιὰ γωνιά καὶ κοίταζαν σταυρώνοντας τὰ χέρια στὸ στήθος. Σὰν νὰ εἶχε ἀδειάσει μονομιάς ἡ καρδιά τους ἀπὸ κάθε τι τὸ ἐγκόσμιον καὶ εἶχε γεμίσει ἀπὸ ἀθάνα ὄνειρα παιδιῶν.

Ἡ Παναγία κρατοῦσε ἀκόμα στὴν ἀγκαλιά της τὸ Χριστοῦλη, γιὰ νὰ τὸν ζεστάνῃ. Σὲ λίγο τοῦ ἔφτιασε κρεβάτακι μιὰ φάτνη τῶν ζώων καὶ γιὰ στρωματάκι ἔβαλε μέσα λίγο σανό.

Τὰ ζῶα τοῦ στάβλου γύρισαν καὶ μίλησαν μεταξύ τους. Ὑστερα ἤρθαν ὅλα σιμά στὸ Χριστοῦλη, γιὰ νὰ τὸν ζεστάνουν μὲ τὴν ἀναπνοή τους. Ἀπὸ πάνω του πάλι πετοῦσαν μαλακὰ κάποια περιστέρια καὶ μαδοῦσαν τ' ἄσπρα τοὺς ποῦπουλα.

Ἐνα ταπεινὸ σκαθαράκι, σιγὰ-σιγὰ καὶ μὲ πολὺ κόπο, κουβάλησε κι αὐτὸ ἓνα μικροῦτσικο φυλλαράκι κ' ἤρθε νὰ τ' ἀκουμπήσῃ προσεκτικὰ πάνω στὸ Παιδάκι. Ἐκεῖνη τὴ στιγμή, ἀπὸ τὴν τρύπα τῆς στέγης γλίστρησε πάλι τ' ἀσημένιο φῶς τοῦ φεγγαριοῦ καὶ μιὰ ἀκτίνα του ἔπεσε πάνω στὸ μικροῦλικο μαιουδί μὲ τὸ φυλλαράκι. Ὁ Χριστοῦλης τὸ εἶδε. Σήκωσε τότε τὸ χεράκι του καὶ ἄγγιξε ἀπαλά τὸ σκαθαράκι, χαμογελώντας γλυκὰ.

Ἐφνοῦ τὸ μικρὸ ἐκεῖνο ζωντανὸ πῆρε ἓνα ὁμορφο πρᾶσινο φῶς. Λὲς κ' εἶχε ἀνάψει ὁ Χριστοῦλης μιὰ μικρὴ λαμπτίτσα.

Ἀπὸ τότε τὸ καλὸ μαιουδί δὲν ἔχασε πιά αὐτὸ τὸ φῶς του. Λάμπει στὸ δρόμο του καὶ γι' αὐτὸ τὸ λένε λαμπυρίδα.

Οἱ βοσκοί, ποὺ εἶδαν τὸ θάμα, γονάτισαν καὶ δόξασαν τὸ Θεό. Κ' ἓνας ἀπ' αὐτοὺς ἔβγαλε ἀπὸ τὸ ταγάρι του μιὰν ἄσπρη προβιά καὶ τὴν ἔδωκε στὴν Παναγία, γιὰ νὰ σκεπάσῃ μ' αὐτὴ τὸ ἀγαπημένο της Παιδάκι.

Ἐξω ἀπὸ τὸ στάβλο ἀκούονταν τ' ἀπαλά βήματα κάποιων ἀγγέλων.

‘Η καρδιά της Μάνας

ΚΑΘΗΛΩΜΕΝΗ είκοσι χρόνια στην πολυθρόνα, μπρός τὸ παράθυρο τοῦ παλιοῦ σπιτιοῦ, χαιρετοῦσε ὅποιον κι ἂν πέρανε, λέγοντάς του καὶ μιὰ καλὴ κουβέντα.

Γειτόνισσες ἤμαστε μὲ τὴν Κυρὰ - Σπύραινα. Κάθε πρωτὶ μὲ περίμενε σὰν ἔφευγα γιὰ τὴ δουλειά, μοῦ χαμογελοῦσε καὶ μοῦδινε τὴν εὐχή της. Τὸ ἴδιο καὶ σὰν ξαναγύριζα τὸ ἀπομεσήμερο: χαιρετισμός καὶ μερικά γλυκὰ λόγια. Ἄν καμμιά φορὰ τύχαινε νὰ πάω ἀπ’ ἄλλο δρόμο, ἔστελνε τὶς κόρες της νὰ μάθουν γιατί δὲν πέρασα ἀπὸ κεῖ.

Γυναίκα ἀρχοντική, ἀπὸ μεγάλη ἐπτανησιώτικη γενιά, γεμάτη εὐγένεια καὶ καλωσύνη, σ’ ἔκανε νὰ

ἦρθε». Πῆρα τὸ γράμμα, διάβασα: «Μάνα, μὴ στενοχωριέσαι γρήγορα θάρω, κι ἔχω νὰ σοῦ φέρω τοῦ κόσμου τὰ δῶρα...» — «Ἐ! τὸ παιδάκι μου! Τί νὰ σοῦ κάνη, ἔτσι εἶναι βλέπεις οἱ καπεταναῖοι. Θυμᾶμαι τὸ μακαρίτη πόσες φορές δὲν ἔλεγε πὼς θάρω, καὶ τύχαινε νὰ σαλπάρουνε γι’ ἄλλο πόρτο καὶ δὲν ἐρχότανε! Ἀλλὰ εἶναι, βλέπεις, εἴκοσι χρόνια πούχω νὰ τὸ δῶ τὸ βλοημένο, καὶ τὸ λαχτάρησε ἡ ψυχὴ μου. Κοίτα δῶ, μούστειλε καὶ χαρτζηλίκι. Θὰ μοῦ πῆς: ἔχεις τὶς κόρες συντροφιά. Ἀλλὰ τί τὰ θές, αὐτοὶ ποῦ βρίσκονται μακριὰ, ὅλο στὸ νοῦ σου εἶναι. Ἐχω κι ἐκεῖα στὸ Μιλᾶνο, καὶ στενοχωριέμαι ποῦ δὲν παίρνω ταχτικὰ γράμμα της. Κ’ οἱ ἐγγόνες μου, ὅλο μπρός στὰ μάτια μου πετοῦν».

Σὰν ἔπαιρνε γράμμα ἀπὸ τὴν κόρη καὶ τὶς ἐγγόνες, ἡσύχαζε ἡ ψυχὴ της, καὶ ἡ χαρὰ καθρεφτιζόταν στὸ πρόσωπό της. «Εἶχα γράμμα ἀπ’ τὴν θυγατέρα. Κοίτα, ἡ μικρὴ ἔγραψε τ’ ὄνομά της ἑλληνικά!».

Τὰ καλοκαίρια, ποῦ τὴν ἔπιανε! Ὅλο χαρὲς καὶ γέλια: ἐρχότανε ἡ κόρη της, ἀπὸ τὴν Ἰταλία, ἐρχότανε κι οἱ ἐγγόνες, καὶ ἔρχετο γιὰ λίγο τὸν καημὸ τοῦ Ἀντρέα. Μὰ μόλις σταμάταγε τὸ κελᾶδισμα καὶ τὸ πᾶνε κι ἔλα τῶν παιδιῶν, ξανάφευγε στὴ σκέψη καὶ στὴ μελαγχολία: «Δὲν πῆρα, παιδάκι μου γράμμα ἀπ’ τὸν γιόκα μου. Δὲν μούγραψε καὶ ἐκεῖα ἀπὸ τὸ Μιλᾶνο, κι οὔτε μιὰ ἀράδα οἱ ἐγγόνες», παραπονιότανε.

Ἔτσι κυλοῦσαν οἱ μέρες, οἱ βδομάδες, οἱ μῆνες, τὰ χρόνια. Ὅσπου ἓνα πρωτὶ ἡ Κυρὰ - Σπύραινα δὲ φάνηκε στὸ παράθυρο. Ρώτησα τὴν θυγατέρα της, καὶ μοῦπε πὼς καιγότανε ἀπὸ τὸν πυρετό. Ἐτρεξα καὶ τὴν εἶδα. Ἐπειτα πῆγαινα κάθε μέρα καὶ τὴν συντρόφευα στὸ κρεβάτι. Μὲ ὑποδεχότανε πάντα μὲ τὴν ἴδια λαχτάρα καὶ μὲ τὰ ἴδια γλυκόλογα. Ἄν τύχαινε ν’ ἀργήσω νὰ πάω, ἀρχίζε τὰ παράπονα: «Μὲ ἔχασες καὶ ἐσὺ σὰν τὸν γιό μου, ποῦχει τόσο καιρὸ νὰ γράψῃ. Δὲν μ’ ἀγαπᾷς», μούλεγε. Τὴν χαϊδεύα, τὴ φιλοῦσα καὶ τῆς ἔλεγα πὼς κανεὶς δὲν τὴν ἔχασε κι οὔτε ἔπαψε νὰ τὴν ἀγαπᾷ. Τότε ἡ καλὴ γριουλά ξανάβρισκε τὴ γαλήνη καὶ τὸ φωτεινὸ της χαμόγελο.

Καημενούλα γιαγιά!... Τώρα τελενταῖα ἔμαθα ἀπὸ τὴν κόρη σου τὴν τρομερὴ ἀλήθεια, τὸ θλιβερὸ μυστικόν. Ὁ Ἀντρέας σου δὲν ζῇ ἐδῶ καὶ εἴκοσι χρόνια. Τὰ γράμματα καὶ τὰ χαρτζηλίκια, στὰ γράφον καὶ στὰ στέλνον οἱ κόρες σου. Δὲν τόλμησαν τότε νὰ στὸ ποῦν γιατί ἦσαν πολλὰ ἄρρωστη. Ἐπειτα, σκέφτηκαν πὼς ἂν μάθαινες τὸ χαμό του, δὲ θ’ ἄντε-χες. Καὶ πῆραν τὴν ἀπόφαση νὰ σὲ ξεγελοῦν μ’ αὐτὸ τὸν τρόπο. Τί μαρτύριο ὅμως γιὰ τὰ κορίτσια σου, τόσα χρόνια! Τί ἀνταπόκριση, τί κουράγιο καὶ τί δύναμη νὰ παίξουν αὐτὴ τὴν κομωδία, γιὰ νὰ σοῦ

δίνουν τὴ χαρὰ, λέγοντάς σου πὼς ὁ Ἀντρέας ταξιδεύει σὲ μακρινὲς θάλασσες, πὼς σὲ σκέπτεται καὶ πὼς κάποια μέρα, ἂν ἐρχόνταν σὲ κοντινὸ λιμάνι, θὰ τὸν ξανάβλεπες...

Ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποῦ τὸ μάθα ζοῦσα καὶ ἐγὼ τὸν πόνο τους. Ἐνιωθα τὸ δράμα τους, τὸ σπαραγμὸ τους — κάθε χρόνο τὴν παραμονὴ τ’ Ἀγι - Ἀντρέα. Συγύριζαν τὸ στίτι, καὶ ἔφτιαχναν γλυκὰ γιὰ «νὰ δεχτοῦν τὶς ἐπισκέψεις».

Ἦταν πολὺ εὐτυχισμένη ἡ γιαγιοῦλα ἐκεῖνη τὴ γιορτινὴ ἡμέρα. Τῆς πῆγαινα καὶ ἐγὼ γλυκὰ, καὶ τῆς εὐχόμουνα νὰ τῆς ζήσει ὁ γιὸς της, καὶ γρήγορα νὰ τὸν ξαναδῇ.

Ἐλεγα τὶς εὐχές καὶ τὸ στόμα μου γέμιζε φαρμάκι.

Τὴν περσινὴ χρονιά δέχτηκε τὶς ἐπισκέψεις στὸ κρεβάτι. Δὲν εἶχε κουράγιο νὰ σηκωθῇ. Ἦθελε νὰ κάτση στὸ παράθυρο, ἀλλὰ ὁ πυρετὸς τὴν ἔφηρε.

Ἦρθαν οἱ φίλοι, οἱ συγγενεῖς, τῆς ἔφεραν γλυκὰ, λουλούδια: Χαμογελοῦσε κουρασμένα. Τῆς ἔλειπε τὸ κουράγιο, κι ἂς ἦταν ἡ γιορτὴ τοῦ Ἀντρέα!...

Πέρασαν οἱ ἄγιες μέρες τῶν Χριστογέννων, ἦρθε

καὶ τὸ Καρναβάλι, ἀλλὰ στὸ παράθυρο δὲ φάνηκε πιά ἡ ἀρχοντικὴ γριουλά. Μόνον οἱ κόρες της πηγαινόρχονταν. Δὲν ἦθελε κοντὰ της κανέναν, ἐξὸν ἀπὸ τὰ πολὺ ἀγαπημένα πρόσωπα.

Ὅταν πῆγα δυσκολεύτηκε νὰ μὲ γνωρίσῃ. Μὰ τὸ ἀγαθὸ τῆς χαμόγελο πλανιόταν ἀκόμη στὸ προσωπάκι της, ποῦ ἔχει ἀπὸ τὴν ἀδυναμία. «Ἦρθες», εἶπε ἀφοῦ πρῶτα μὲ κοίταξε πολλὴ ὥρα σιωπηλά, δίνοντάς μου τὸ ἄσαρκο χέρι της. Ἐσκυφα, τὸ φίλησα: τῆς εἶπα:

— Γιαγιά, κάνε κουράγιο. Ὅπου νᾶναι ἔρχεται κι ὁ Ἀντρέας.

Τότε τὰ μισόκλειστα, θολὰ τῆς μάτια ἀνοίξαν μὲ μιὰς καὶ ἔγιναν ἀστραφτερά. Μιὰ παράξενη ὁμορφιά χύθηκε στὸ σκεβρωμένο πρόσωπό της. Σὰν ἄλλοπαρμένη γύρρισε δεξιὰ-ξεριὰ τὸ κεφάλι, στήλωσε τὴ ματιὰ της ψηλά, κι ἀπόμεινε ἀσάλευτη γιὰ λίγες στιγμές, λὲς καὶ ἓνα ὄραμα μαγικὸ τὴν εἶχε συνεπάρει. Ἐπειτα, μέσα σ’ ἀναφυλλητὰ χαρὰς, μπόρεσε νὰ μουρμουρίσῃ: «Ἐρχε-ται!»...

Ε. Γ. ΒΩΚΟΥ

Σχεδίασμα ΗΛΕΚΤΡΑΣ ΓΕΩΡΓΟΥΤΖΟΥ

τὴν ἀγαπῆσής μὲ τὴν γνώρισῃς. Εἶχε κερδίσει τὴν καρδιά μου. Τὴ φώναζα «γιαγιά» κι αὐτὸ τὴν εὐχαριστοῦσε. Τί χαρὲς ποῦ μοῦκανε ὅταν μ’ ἔβλεπε, λὲς καὶ ἦμουν πραγματικὸ ἐγγόνι της!

Καθόμουνα συχνὰ κοντὰ της καὶ μοῦ διηγόνταν ἀτέλειωτες ἱστορίες ἀπὸ τὴ ζωὴ της, τοὺς καημούς, τὶς χαρὲς, τὶς πίκρες της. Ἦταν πονεμένη ἡ καημενούλα. Εἶχε χάσει τὸ ταῖρι της, τὸν καπετάν - Σπύρο, καὶ τὸν ἓνα τῆς γιό. Ὁ ἄλλος, ὁ Ἀντρέας, ὅλο ταξίδευε, καὶ λαχταροῦσε πότε νὰ τὸν δῇ. «Πᾶνε παιδάκι μου πάνω ἀπὸ εἴκοσι χρόνια πούχω νὰ δῶ τὸν Ἀντρέα μου, μούπε μιὰ μέρα. Τί νὰ κάνω; ὑπομονή. Ὁ Θεὸς νὰ τὸν ἔχη καλά. Ἡ εὐχή μου μαζί του. Γιὰ διάβασε τὸ γράμμα ποῦ μούστειλε: σήμε-

Μόνον τὸ LINGUAPHONE μπορεῖ νὰ σοῦ διδάξῃ 37 ΓΛΩΣΣΕΣ

ΓΡΗΓΟΡΑ ΕΥΚΟΛΑ ΚΑΙ ΤΕΛΕΙΑ
ΜΕ ΓΝΗΣΙΑ ΣΥΝΤΑΞΙ & ΠΡΟΦΟΡΑ

καὶ νὰ παραθέσῃ ὀνόματα κορυφαίων προσωπικοτήτων, γνωστῶν γλωσσολόγων, καθηγητῶν τῶν μεγαλύτερων Πανεπιστημίων καὶ ἄλλων διεθνῶς κύρους ἰδρυμάτων, ποῦ συνεργάστηκαν γιὰ τὴν δημιουργία αὐτοῦ τοῦ μοναδικοῦ καὶ πραγματικοῦ Συστήματος ποῦ λέγεται LINGUAPHONE, καὶ ποῦ ἀπόδειξι τῆς ἐπιτυχίας του ἀποτελοῦν καὶ οἱ κάθε εἶδους ἀπομνημονεύματα, ποῦ ἐμφανίζονται συνεχῶς.

ΑΓΓΛΙΚΑ	ΙΣΠΑΝΙΚΑ	ΔΑΝΙΚΑ	ΑΡΑΒΙΚΑ	ΣΛΟΒΑΚΙΚΑ
ΓΑΛΛΙΚΑ	ΙΣΠΑΝΙΚΑ	ΙΣΛΑΝΔΙΚΑ	ΑΦΡΙΚΑΝΙΚΑ	ΝΕΟΕΒΡΑΪΚΑ
ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΚΑ	ΙΡΛΑΝΔΙΚΑ	ΠΕΡΣΙΚΑ	ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ
ΙΤΑΛΙΚΑ	ΟΛΛΑΝΔΙΚΑ	ΦΙΝΛΑΝΔΙΚΑ	ΚΙΝΕΖΙΚΑ	ΑΡΧ. ΕΛΛΗΝΙΚΑ
ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΑ	ΣΟΥΗΔΙΚΑ	ΤΣΕΧΙΚΑ	ΙΝΔΟΣΤΑΝΙΚΑ	ΛΑΤΙΝΙΚΑ
ΡΩΣΙΚΑ	ΝΟΡΒΗΓΙΚΑ	ΕΣΠΕΡΑΝΤΟ	ΙΑΠΩΝΙΚΑ	Κ.Α.Π. Κ.Α.Π.

ΟΣΟΙ ΕΝΔΙΑΦΕΡΕΣΘΕ ΓΙΑ ΣΟΒΑΡΗ ΜΟΡΦΩΣΙ

γιὰ πραγματικὴ ἐκμάθηση μιᾶς ξένης γλώσσας, μὲ ἓνα συστη-
μα ἀληθινὰ ἐπιστημονικόν, ποῦ
δ’ ἀξιοποιεῖ τὸ χρηματικὸν σας
καὶ τὸν πολὺτιμον χρόνον σας,
κόψτε καὶ στείλτε μὲς συμπλη-
ρωμένο τὸ παραπλευρὸς δελτίο
γιὰ νὰ λάβετε χωρὶς καμὶαν
ὑποχρέωσιν αὐτὸ τὸ Ἀναλυτικόν

ΤΕΥΧΟΣ ΔΩΡΕΑΝ

Πρὸς τὸ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΝ LINGUAPHONE

Πανεπιστημίου 10, Ἀθῆναις (134)
Παρακαλῶ στείλτε μου δωρεάν καὶ χωρὶς ὑπο-
χρέωσιν μου τὸ Ἀναλυτικὸν σας τεύχος ἢ γλῶσσα
ποῦ μ’ ἐνδιαφέρει εἶναι ἡ
καὶ ἐνδιαφέρει γιὰ τοῦτον τὴν περιπτώσιν ποῦ
δὲν εἶναι ὁμογενὴς. Τοῖς ἰσπανοῖς, γάλλοις,
διδασκαλῶν, ἐκτεταστικῶν, δελτίων τῆς θέσεως
μου, γιὰ νὰ μὴ εἶναι ἓνα παιδάκι.

ΟΝΟΜΑ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ἢ ΑΣΧΟΛΙΑ

Θεσσαλονικὴ Τετμικὴ 68

Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΛΥΡΙΣΜΟΣ

«Καὶ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς
τὸν πρωτότοκον»

Ἐκστῇ φρίττων οὐρανὸν! Γενῶται
ἀνὴρ χρόνος ὁ Ἀχρονος καὶ ὠραίος κάλλει
ἐν φάτνῃ ἀλόγων βρέφος καθορᾶται
ὁ ἀχώρητος εἰς οὐρανῶν ἀγκάλῃ.

«Ὡ βάθος γνώσεως Θεοῦ!» εὐλογοῦτε
Εὐὰ καὶ Ἀδάμ τὴν ὥρα αὐτή, ποῦ πάλι
ἐλεύθεροι μὲς στὴν Ἐδέμ γυρνάτε,
στὸ δέντρο ἀνάστη ζωὴ ποῦ θάλλει.

«Παρθενικαῖς φερόμενος ὠλέαναις»
ἀδ’ οὐκ ἐνὶ νύφῃ ἐπίβασιν! ἐβουλήθη
καὶ ἡ τάξις δὴ τῆς φύσεως νυχήθη.

Ἀγγελοι, Μάγοι, τῆς Βηθλεὲμ ποιμένες
αἰνεῖτε τὴν σπηλιά, ποῦ ἐγαλουρήθη
Αὐτός, ψυχῆς ποῦ ἀνάστησε θαμένους.

ΘΕΟΔ. Β. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Ἐγὼ θ’ ἀνοίξω στράτα...

Ἐρχεται ἡ μπόρα. Ἀς ἔρχεται!
Χειμῶνας φθάνει. Ἀς φθάσῃ!
Κίτρινα φύλλα ἐσώριασε
τὸ πρῶτο κρύο στὰ δάση.

καλαινὸν τὸ δρόμο: ἀνθίσανε
κι ἐθέριεψαν τὰ βάτα!..
Μέσα σ’ αὐτὰ διαβαίνοντας
ἐγὼ, θ’ ἀνοίξω στράτα!

ΤΕΛΛΟΣ ΑΓΡΑΣ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΔΡΑΣΙΝ

Δενδροφυτεύσεις

Είδη βοήθειας εις άπόρους.
Gifts for indigents.

Ε.Σ.Ν. 2ου Λυκείου Θηλ. Πειραιώς.
2nd High School for girls Piraeus.

Ε.Σ.Ν. 1ου Δημ. Σχολ. Λεξουρίου.
1st Elem. School Lexouri.

Ε.Σ.Ν. 1ου Δημ. Σχολ. Πόρου.
1st Elem. School Poros.

Ε.Σ.Ν. 3ου Δημ. Σχολ. Ήλιουπόλεως.
3rd Elem. School Elioupolis

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Κομποτίου Άρτης
Elem. School Kompoti.

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Άλιβερίου.
Elem. School Aliveri.

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Άνατολής Σιντικής.
Elem. School Anatoli - Sintiki.

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Καλού χωρίου Πεδιάδος Κρήτης.
Elem. School Kalochori Crete.

Ε.Σ.Ν. 1ου Δημ. Σχολ. Δεσκάτης Έλασσόνας.
1st Elem. School Deskati at a hospital.

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Λάκκας Ήγουμενίτης.
Elem. School Laka Epirus.

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Έλευθεροχωρίου Κωκίς, προσφέρουν δώρα εις στρ.φυλάκιον.
Juniors of Elem. School Eleftherochori offering gifts to the servicemen at the frontiers.

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Κροκίου Μαγνησίας.
Elem. School Kroki, Volos.

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Ράχης Λευκάδος.
Elem. School Rachi, Leucas.

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Ποιμενικού Έβρου.
Elem. School Pemenico Evrou.

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Μικρής Μηλέας Πιερίας.
Elem. Schol Melea - Pieria.

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Ροϊτικων Πατρών.
Καθαρίστis τών δρόμων τής Κοινότητος κατά τόν εορτασμόν τής Παγκοσμίου εορτής υγείας.
El. School Roitica on World Health Day.

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Στεφανίου Εύρυτανίας.
Elem. School Stefani, Evrytania.

ΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ Ε.Ε.Σ.Ν.

Planting trees

Είδη βοήθειας εις άπόρους
Gifts for indigents

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Μεταξοχωρίου Έρεάπετρας.
Elem. School Metaxochori - Crete.

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Άγ. Χαράλάμπους Έφορδαίας.
Elem. School Ag. Charalampus Eordea.

1ον Γυμν. Θηλ. Άθηνών.
1st secondary School for girls Athens.

Ε.Σ.Ν. 2ου Δημ. Σχολ. Άλεξανδρουπόλεως.
2nd Elem. School Alexandroupolis.

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Πουλίτσας Κορινθίας.
Elem. School Poulitza

Ε.Σ.Ν. 17ου Δημ. Σχολ. Ήρακλείου Κρήτης.
17th Elem. School Heracleion.

Ε.Σ.Ν. 1ου Δημ. Σχολ. Σερβίων.
1st Elem. School Servia.

Ε.Σ.Ν. 5ου Δημ. Σχολ. Άθηνών.
5th Elem. School Athens.

Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Σουλλάρων Κεφαλληνίας.
Παροχή πρώτων βοηθειών εις μαθητήν, τόν όποϊόν διάσωσαν από τροχαϊόν δυστύχημα.
Elem. School Soullaron rendering first aid to a pupil they saved from car accident.

Ε.Σ.Ν. 6ον Δημ. Σχολ. Νεαπόλεως Θεσσαλονίκης.
6th Elem. School Neapolis, Salonica.

Βοήθεια εις Κοινότητα - helping in Community works

ΚΙΝΗΣΙΣ - ΔΡΑΣΙΣ ΕΛΛΗΝ. ΕΡΥΘΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝ. ΕΡΥΘΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ
κ. Κ. ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΓΚΑΙΝΙΑΣΕ ΤΗΝ ΕΚΘΕΣΙΝ ΛΕΥΚΩΜΑΤΩΝ

Την 17 παρ. Νοεμβρίου έγιναν εις την μεγάλην αίθουσαν του Ε.Ε.Σ. τα εγκαίνια της Έκθεσεως Λευκωμάτων Σχολικής Άλληλογραφίας του Ε.Ε.Σ. Νεότητος.

Ο Πρόεδρος του Ε.Ε.Σ. Κος Κ. Γεωργακόπουλος λαβών τον λόγον, αφού συνεχάρη τον Ε.Ε.Σ.Ν. διά την θαυμασίαν όργάνωσιν της εκθέσεως ηύχαρίστησε τους κ.κ. Έκπαιδευτικούς διά την πολυσίμου συμβολήν των προς επιτυχίαν του Έρυθροσταυρικού έργου και ετόνισεν ότι, κατά την κρίσιμον περίοδον, την οποίαν διέρχεται ή νέα γενεά, χρειάζεται να καταβληθῇ συστηματική προσπάθεια όπως παραμείνη αυτή στερρώς προσηλωμένη προς τας Έλληνικάς παραδόσεις, ώστε τὰ ύψηλά ιδεώδη και ό άνθρωπισμός να καταστούν συνείδησις των νεαρών Έλληνοπαίδων.

Τό βαρύ τοῦτο ἔργον πίπτει κυρίως ἐπὶ τῶν ὤμων τῶν Ἑλλήνων Έκπαιδευτικῶν, οἱ ὅποιοι τόσον ἀρμονικῶς καὶ ἀποδοτικῶτα συνεργάζονται μετὰ τὸν Ἑλληνικὸν Έρυθρὸν Σταυρὸν Νεότητος.

Ἐν συνεχείᾳ ὁ Κος Πρόεδρος ἐξέφρασε τὸν θαυμασμόν του διὰ τὰ ωραιότατα λευκώματα τῶν Ἑλλήνων Έρυθροσταυριτῶν καὶ ἀνεμνήσθη μετὰ πόσῃν ὑπερηφάνειαν, εἰς μίαν τῶν τελευταίων ἐπισκέψεων του εἰς τὴν ἐν Γενεύῃ ἔδραν τοῦ Έρυθροῦ Σταυροῦ, εἶδε τὸ Ἑλληνικὸν Λεύκωμα πρῶτον μεταξὺ τῶν ἄλλων χωρῶν.

Ο Πρόεδρος τοῦ Ε.Ε.Σ. κ. Κ. Γεωργακόπουλος ὁμιλῶν κατὰ τὰ εγκαίνια τῆς Έκθέσεως. Διακρίνονται (ἐξ ἀριστερῶν πρὸς τὰ δεξιὰ) ὁ κ. Χρ. Παπαδόπουλος, Γεν. Γραμ. Ε.Ε.Σ.Ν., ὁ κ. Ε. Σπηλιωτόπουλος, Γ. Γραμ. Ε.Ε.Σ., ὁ Πρόεδρος Έφορείας Ε.Ε.Σ.Ν. κ. Π. Γεωργουτζίος, ὁ Ἀντιπρόεδρος Ε.Ε.Σ. κ. Σπ. Μαλασπίνας καὶ ὁ Πρόεδρος τῶν Ἀθηναίων - Σύμβουλος τοῦ Ε.Ε.Σ. κ. Δ. Σκουζές.

Διὰ τῶν Λευκωμάτων τούτων ἐτόνισε, γίνεται ἡ καλλιτέρα δυνατὴ προβολὴ τῆς Πατρίδος μας. Εἰς τὰς σελίδας τούτων μετὰ καλλιτεχνικὸν αἰσθημα ἐμφανίζονται διὰ θαυμασίαν εἰκόνα καὶ καταλλήλων περιγραφῶν ἡ ἱστορία τῆς Ἑλλάδος διὰ μέσου τῶν αἰώνων καὶ αἱ ωραιότεραι ἐκδηλώσεις τῆς Ἑλληνικῆς ζωῆς. Ἐκ τοῦ λόγου τούτου εἶναι εὐνόητον ὅποιαν σπουδαίαν ἐθνικὴν ὑπηρεσίαν προσφέρουν οἱ Ἑλληνες Έρυθροσταυρίται.

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ Ε.Ε.Σ.Ν. κ. Π. ΓΕΩΡΓΟΥΤΖΙΟΥ

Ο κ. Γεωργουτζίος ηύχαρίστησε τοὺς προσελθόντας ἐξ ὀνόματος τῆς Έφορείας τοῦ Ε.Ε.Σ.Ν. καὶ εἶπε τὰ ἑξῆς :

Η ΕΚΘΕΣΙΣ αὕτη εἶναι συμβολικὴ, διότι παρουσιάζει ἓνα μόνον τμήμα τῆς δραστηριότητος τῶν Έρυθροσταυριτῶν νέων μας, τὰ λευκώματά των καὶ τὸν τομέα τῆς ἐπικοινωνίας

Εἰς τὴν φωτογραφίαν Μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ε.Ε.Σ., τῆς Έφορείας Ε.Ε.Σ.Ν., Γενικοὶ Ἐπιθεωρηταὶ, Διευτὲς Σχολείων καὶ νεαροὶ Έρυθροσταυρίται.

νωνίας μετὰ τῶν νέων τοῦ ἑξωτερικοῦ. Μαζὶ μετὰ αὐτὰ εἶναι καὶ ἐκθέματα ἀπὸ 22 χώρας ἀνηκούσας εἰς ὅλας τὰς ἡπείρους, ἐκ τῶν 110 χωρῶν αἱ ὁποῖαι συνεργάζονται εἰς τὸν Έρυθροσταυρικὸν τομέα.

Τὸ μέγιστον τμήμα τῆς πολυμρφῶς δραστηριότητος τῆς σχολικῆς ἐρυθροσταυρικῆς νεότητος δὲν εἶναι δυνατόν νὰ παρουσιασθῇ εἰς μίαν ἐκθεσιν. Εἶναι ἡ τεραστία ἐργασία τῆς ἐπικοινωνίας πρὸς τοὺς σεισμοπλήκτους καὶ τοὺς πλημμυροπλήκτους πληθυσμούς, τῆς υλοθεσίας ἀπομεμονωμένων καὶ πληγέντων ὑπὸ θεομητινῶν χωρίων, τῆς βοηθείας ἀτόμων ἀσθενῶν καὶ προσώπων ἐχόντων ἀνάγκην προστασίας, τῆς ἐπισκέψεως νοσοκομείων καὶ ἀκριτικῶν φυλακίων, τῆς δεινροφυτεύσεως ἐκτάσεων καὶ δρόμων, τῆς ἐξυγιάνσεως τοῦ τοπικοῦ περιβάλλοντος καὶ γενικῶς τῆς ἐπιδείξεως πράξεων ἀλληλεγγύης καὶ αἰσθημάτων ἀφοσιώσεως εἰς τὰ ἔργα καὶ τὰς ὑποθέσεις τῆς κοινότητος καὶ τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου.

Ο Ἑλληνικὸς Έρυθρὸς Σταυρὸς τῆς Νεότητος ἔχει συμπληρώσει ἤδη 42 ἔτη δράσεως. Ἀνασκοποῦντες αὐτὴν δύναμεθα νὰ διακρίνωμεν δύο περιόδους. Πρῶτον, τὴν ἀπὸ τοῦ 1924, ὅτε τὸ πρῶτον ἰδρυθῇ ὑπὸ τοῦ Ε.Ε.Σ. τὸ Τμήμα τῆς Νεότητος. Κατὰ τὴν περίοδον αὐτὴν ἡ συμμετοχὴ τῶν σχολείων ἦτο μᾶλλον ἀραιὰ καὶ διεκρίνετο διὰ τὴν ἀναζήτησιν τρόπων ἐκδηλώσεως τῆς ἐρυθροσταυρικῆς δραστηριότητος.

Ἡ δευτέρα περίοδος ἀρχεῖται ἀπὸ τοῦ ἔτους 1946. Τότε ἡ μεταπολεμικὴ νεότης ἦτο ἀκόμη ὑπὸ τὴν ἐπῆρειαν τῆς πνευματικῆς συγχύσεως τῆς κατοχῆς. Ο συμμοριτοπόλεμος καὶ αἱ ἐν συνεχείᾳ περιπέτειαι καὶ μετακινήσεις τοῦ πληθυσμοῦ εἰς εὐρύτατην κλίμακα ἐδημιούργησαν διὰ τὸ ἔθνος μας κατὰστασιν ἐφιαλτικὴν. Τούτο ἐγαλβάνισεν ὅλους τοὺς τότε ἐν τῇ Περιοχῇ τῆς Πρωτευούσης ἐπιθεωρητὰς τῆς Ἐκπαιδεύσεως, οἱ ὅποιοι κατενόησαν ὅτι ἔπρεπε νὰ λάβουν ἰδιαίτερα μέτρα διὰ νὰ τραποῦν οἱ μαθητὰ εἰς δρῶσιν ἐξωσχολικὴν ἐμπνευσμένην ἀπὸ ἰδανικά ἀνόητα, ἐν συνειδήσει δὲ μετὰ τῶν ἐκπροσώπων τοῦ Έρυθροῦ Σταυροῦ ἐνέταξαν ὁμαδικῶς τὰ σχολεῖα εἰς τὸ Τμήμα τῆς Νεότητος. Τούτου ἔφερε θαυμαστὰ ἀποτελέσματα. Μετὰ τὴν ἐνθουσιώδη καθοδήγησιν τῶν

ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΡΥΘΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ ΝΕΟΤΗΤΟΣ

διδασκάλων των οἱ Ἑλληνες μαθητὰ τῆς Περιοχῆς τῆς Πρωτευούσης συνειδητοποιήσαντες τὸ καθήκον των πρὸς τὴν Πατρίδα καὶ τὸ κοινωνικὸν σύνολον ἐτέθησαν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν ἀνθρωπιστικῶν ιδεωδῶν τοῦ Έρυθροῦ Σταυροῦ. Ἐκατοντάδες τόνων ἱματισμοῦ καὶ ἄλλων εἰδῶν οικιακῆς καὶ σχολικῆς χρήσεως ἐστάλησαν εἰς τοὺς συμμοριτοπλήκτους πληθυσμούς, αἱ μαθητικαὶ ὁμάδες ἐσυστηματοποίησαν τὴν ἀλληλογραφίαν των μετὰ τοὺς ἀγωνιζομένους εἰς τὸ μέτωπον τῶν ὀνώνουσαι τὸ ἥθικόν των, διαρκῆς ἐπίσκεψις τῶν σχολῶν νέων εἰς τοὺς νοσηλευμένους εἰς τὰ νοσοκομεία τραυματίας ἐπράνιεν τὸν πόνον των καὶ ἡ ἐν γένει εὐρύτατη καὶ ἐνεργὸς συμπαράστασις τῆς ἐρυθροσταυρικῆς σχολικῆς νεότητος πρὸς τὸ παλαιὸν ἔθνος συνέβαλεν οὐκ ὀλίγον εἰς τὴν ἐπικράτησιν τῶν ἐθνικῶν δυνάμεων τῆς τάξεως. Τὸ παράδειγμα τῶν ἐν τῇ Πρωτευούσῃ σχολείων ἐμιμήθησαν καὶ τὰ σχολεῖα ὅλων τῶν Ἐπαρχιῶν, ἔκτοτε δὲ ὅλα τὰ σχολεῖα τῆς χώρας μας μετὰ τὰς ἀρίστα ὀργανωμένας καὶ δρώσας ἐρυθροσταυρικὰς ὁμάδας των δίδουν τὸ παρὸν εἰς πᾶσαν θεομητινὰ καὶ διαπνεύονται ἀπὸ τὴν ἐνεργητικὴν διάθεσιν νὰ ὑπηρετοῦν πᾶν ἔργον προάγον τὴν Κοινότητα καὶ ἐξυπηρετοῦν τὸ σύνολον, καλλιεργοῦντα παραλλήλως ἐπαφὴν πρὸς τὰς σχολικὰς ὁμάδας τοῦ Ἑσωτερικοῦ καὶ τοῦ Ἐξωτερικοῦ. Ὅλοι ἔχουν τὴν συνείδησιν ὅτι ἐκτελοῦν ἔργον εὐγενὲς καὶ ἀνώτερον καὶ ὑπερήφανο· διὰ τοῦτο διατηροῦν ἐπαφὴν πρὸς τοὺς τὰ ὅμοια πιστεύοντας καὶ πράττοντας νέους τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν ξένων χωρῶν. Ἡ συμμετοχὴ τῶν σχολείων μας εἰς τὴν ἐρυθροσταυρικὴν δρᾶσιν εἶναι τόσον γενικὴ καὶ εὐρεία, ὅσον εἰς οὐδεμίαν ἄλλην χώραν καὶ ἡ ὑπ' αὐτῶν ἐξυπηρετήσις τῶν ὑψηλῶν ιδεωδῶν τοῦ Έρυθροῦ Σταυροῦ εἶναι γονιμωτάτη καὶ διεθνῶς ἀνεγνωρισμένη, ὥστε νὰ εἰμεθα διὰ τοῦτο ὑπερήφανοι.

Ἐν τούτοις δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἀρκεσθῶμεν εἰς ὅτι λαμπρὸν ἔχει δημιουργηθῇ καὶ νὰ ἐφησυχάσωμεν. Αἰσθανόμεθα ὅτι πρέπει νὰ ἀρχίσῃ τώρα μία τρίτη περίοδος περισσώτερον δημιουργικὴ καὶ νὰ ἀναζητήσωμεν νέας κατευθύνσεις δραστηριότητος πρὸς ἐξυπηρετήσιν τῶν ἀνθρωπιστικῶν ιδεωδῶν. Βλέποντες μετὰ πόσον θαυμαστὴν δημιουργικότητα ἐργάζεται ὁ Πρόεδρος μας - Σεῖς, σεβαστὲ Κύριε Πρόεδρε, ὁ ὁποῖος διὰ τῆς προσωπικότητός Σας, τοῦ ἐνθουσιασμοῦ καὶ τῆς πίστεώς Σας ἐνεπνεύσατε καὶ ἐξησφαλίσατε τόσον πολλὰς καὶ μεγάλας δωρεὰς πρὸς τὸν Ε.Ε.Σ. καὶ ἐδημιούργησατε ἐπεκτάσεις τῶν θεραπευτηρίων καὶ νέας ἀπειραριθμούς πτέρυγας νοσοκομείων, καὶ ἐπιβλητικὰ κτίρια καὶ ἐγκαταστάσεις Θεραπευτικῆς, Γυναικῆς καὶ Διδασκαλίας, ἔργα θαυμαστὰ ὑπερβαίνοντα πᾶσαν αἰσιόδοξον προσδοκίαν - αἰσθανόμεθα τὸ χρέος νὰ ἐντεινώμεν καὶ ἡμεῖς περισσώτερον τὰς προσπάθειάς μας καὶ νὰ ἀναπτύξωμεν ἐτι περισσώτερον τὴν δραστηριότητά μας ἀναζητοῦντες νέας μορφὰς δράσεως. Καὶ πρὸς τοῦτο καλοῦν ἡμᾶς τοὺς διδασκάλους ὅλους ἰδιαίτερώς σήμερον αἱ περιστάσεις.

Εἶναι προφανὲς ὅτι σήμερον εἰς τὴν Κοινωνίαν μας ἀνθεῖ μὴ φοβερὰ πνευματικὴ σύγχυσις καὶ ἀναρχία. Πανταχόθεν ριπτόνται ἀκαταπαύστως συνθήματα ταπεινὰ ἐξωθούμενα τὰ ἄτομα νὰ προβάλλουν διαρκῶς ἀπαιτήσεις. Ἡ δημιουργία μαίνεται καὶ μικροὶ καὶ μεγάλοι διδάσκονται καὶ ἀπὸ ὑπευθύνους ἀτυχῶς ἀνδρας νὰ ζητοῦν καὶ νὰ διεκδικοῦν δικαιώματα καὶ μόνον δικαιώματα χωρὶς νὰ λαμβάνουν ὑπ' ὄψιν των οὔτε τὸ συμφέρον τοῦ συνόλου οὔτε τὸ δίκαιον. Ἐνας ἀχαλίνωτος ἐγωισμὸς καὶ τὸ προσωπικὸν συμφέρον ἔχει κατακυριεύσει τὰ ἄτομα. Ὅμως τὰ ἔθνη, ὅταν ἐπικρατοῦν τοιαῦτα ροπαῖ, βαδίζουν εἰς τὸν κρημνόν.

Οἱ Ἑλληνες ἐκπαιδευτικοί, συνεχισταὶ μιᾶς μακροχρόνου ἐκπαιδευτικῆς παραδόσεως, βλέποντες εἰς τὰς κυριαρχούσας ταύτας τάσεις τῆς ἐποχῆς μας τὸν μεγαλύτερον κίνδυνον διὰ τὴν Κοινωνίαν καὶ τὸ ἔθνος μας. Καὶ αἰσθάνονται τὴν ἀνάγκην νὰ καλλιεργήσουν ὡς ἀντίρροπον κατευθύνσιν τὴν ἐνωσιν τοῦ χρέους καὶ τὸ καθήκον τῆς προσφορᾶς εἰς τὴν νεότητα. Καὶ θέλουν νὰ ἀσκήσουν τοὺς ἐρυθροσταυρίτας μαθητὰς των νὰ μὴ ζητοῦν καὶ νὰ μὴ διεκδικοῦν πλεονεκτήματα, ἀλλὰ νὰ εἶναι ἐτοιμοὶ νὰ προσφέρουν τὰς ὑπηρεσίας των καὶ νὰ διακονήσουν τὸ κοινωνικὸν σύνολον. Κύριε Πρόεδρε, εἰμεθα ἐτοιμοὶ νὰ διοργανώσωμεν τὴν νέαν μας ἐξόρμησιν μετὰ τὰς ἰδικὰς σας συμβουλὰς καὶ ὁδηγίας.

Περαίνων ὁ Κος Πρόεδρος ἐξέφρασε τὴν πεποίθησιν, ὅτι αἱ ἀρχαὶ καὶ τὰ ιδεώδη τοῦ Έρυθροῦ Σταυροῦ, καλλιεργούμενα ὑπὸ τῶν πολυτίμων συνερ-

γατῶν τοῦ Ε.Ε.Σ.Ν. κ.κ. Ἐκπαιδευτικῶν εἰς τὰ Σχολεῖα, θὰ ἐπιτύχουν τὴν δημιουργίαν τῶν προϋποθέσεων ἐκείνων, αἱ ὁποῖαι θὰ ἐπιστρέψουν εἰς τὴν ἀνήσυχον καὶ ἀγωνιώσαν σήμερον ἀνθρωπότητα νὰ ἔχῃ εἰρηνικὴν διαβίωσιν, τῆς ὁποίας θεμέλιον εἶναι ὁ ἀνθρωπισμός, πρὸς τὸν ὁποῖον οἱ ἀνὰ τὸν κόσμον 110 Έρυθροὶ Σταυροὶ ἀποβλέπουν ὡς τὸν ἀσφαλὴ ὁδηγὸν πρὸς τὸ ιδεώδες τῆς εἰρήνης.

Ο κ. Ι. ΠΛΑΣΤΡΟΠΟΥΛΟΣ ΕΠΙΤΙΜΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΤΟΥ ΧΙΛΙΑΝΟΥ Ε.Σ.

Ο ἐν Σαντιάγω Γ. Πρόξενός μας ἐξῆρε τὸ ἔργο τοῦ Ε.Ε.Σ. καὶ τὴν προσωπικότητα τοῦ Προέδρου του.

Τὴν Πέμπτην 17 Νοεμβρίου 1966, προσῆλθον εἰς τὸ Γραφεῖον τοῦ Προέδρου Ε.Ε.Σ. κ.κ. Κ.Γεωργακόπουλου ὁ κ. Γαβριὴλ Μουστάκης, Γενικὸς Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος ἐν Σαντιάγω τῆς Χιλῆς καὶ Ἀντιπρόσωπος ἐκεῖ τοῦ Ε.Ε.Σ., μετὰ τῆς Κας Μουστάκης, καὶ ὁ ἐν Ἀθήναις Γενικὸς Πρόξενος τῆς Χιλῆς κ. Χρ. Εὐαγγελάτος.

Παρισταμένων τῶν Ἀντιπροέδρου τοῦ Ε.Ε.Σ. κ. Σπ. Μαλασπίνας, Συμβούλων κ.κ. Μ. Πεσμαζόγλου

Ἀνωτέρω, ἐξ ἀριστερῶν: Ο Πρόεδρος τοῦ Ε.Ε.Σ. κ. Κ. Γεωργακόπουλος, ὁ τιμηθεὶς Σύμβουλος κ. Ἰω. Πλαστρόπουλος καὶ ὁ Γ. Πρόξενος κ. Γ. Μουστάκης.

καὶ Β. Παπαδημητρίου καὶ τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως κ. Ἐδστ. Σπηλιωτοπούλου, ὁ κ. Μουστάκης ἐπέδωκεν εἰς τὸν κ. Πρόεδρον τοῦ Ε.Ε.Σ. καὶ δι' αὐτοῦ εἰς τὸν Σύμβουλον Ε.Ε.Σ. καὶ Πρόεδρον τῆς Έφορείας Ἰλικοῦ κ. Ἰω. Πλαστρόπουλον δίπλωμα, δι' οὗ ὁ Χιλιάδος Ε.Σ. ὀνομάζει τὸν κ. Πλαστρόπουλον Ἐπίτιμον Μέλος τοῦ Συμβουλίου του.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ὁ κ. Μουστάκης ἐξῆρε τὸ ἔργον τοῦ Ε.Ε.Σ. καὶ τὴν προσωπικότητα τοῦ κ. Προέδρου, τῆς ὁποίας ἡ ἀκτινοβολία ἐνισχύει ἐξαιρετικῶς τοὺς κατὰ Χώρας Ἀντιπροσώπους του εἰς τὰς σχέσεις των μετὰ τὰς Διοικήσεις τῶν οικείων Ε.Σ.

Ἀπαντᾶντες εἰς τὸν κ. Μουστάκην ὁ κ. Πρόεδρος Ε.Ε.Σ. εἶπεν ὅτι ἰδιαίτερώς τὸν συγχαίνει ἡ ἀπονομὴ τοιαύτης τιμητικῆς διακρίσεως ἐκ μέρους τοῦ Χιλιάνοῦ Ε.Σ. εἰς τὸν κ. Πλαστρόπουλον, παλαιὸν καὶ ἀφωσιωμένον Συνεργάτην τοῦ Ε.Ε.Σ. Ἡσχῆθη ἐν συνεχείᾳ ὁ κ. Πρόεδρος ὅπως καὶ ἄλλοι Συνεργάται τοῦ Ε.Ε.Σ. τιμηθοῦν διὰ διεθνῶς ἀναγνωρίσεως καὶ ἀπονομῆς ἀναλόγων τιμητικῶν διακρίσεων.

Τὴν τελετὴν ἐπιδόσεως τῶν πτυχίων εἰς τὰς Ἐθελοντὰς Ἀδελφὰς Θεσσαλονίκης, ἡ ὁποία ἔλαβε χώραν τὴν 26 Ὀκτωβρίου, ἐτίμησεν ἡ Α.Υ. ἡ πριγκίπισσα Εἰρήνη. Ἀνωτέρω, ἐξ ἀριστερῶν, αἱ Ἀδελφαὶ ὀρκιζόμεναι, καὶ ὁ Πρόεδρος τοῦ Προϊσταμένου Τμήματος Ε.Ε.Σ. Κεντρικῆς Μακεδονίας Καθηγητὴς κ. Κ. Ἀλεξανδρίδης ὁμιλῶν ἐνώπιον τῆς Πριγκιπίσσης, τῶν ἐκλεκτῶν κεκλημένων καὶ τῶν Ἀδελφῶν,

Τὸ Προεδρεῖον τοῦ Ε.Ε.Σ. Θεσσαλονίκης καὶ οἱ νέοι Σαμαρεῖται τὴν ἡμέραν τῆς ἐπιδόσεως τῶν πτυχίων τῶν (26/10/66)

ΕΙΣ ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΑΙΜΟΔΟΣΙΑΣ Ε.Ε.Σ. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ὁ Δ/ντὴς τῆς Ἀν. Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς Θεσ/νίκης κ. Νανάκος, μετὰ τοῦ Καθ/τοῦ κ. Ἀ. Μουσταφίλλα ἐκπληροῦντες καὶ ἐπὶ εὐρυτέρου πεδίου τὴν εκπαιδευτικὴν ἀποστολὴν τῶν καὶ δίδοντες τὸ παράδειγμα εἰς τοὺς σπουδαστάς, προσέφερον ἐθελουσίως καὶ δωρεὰν αἷμα τὴν 21.10.66. Τὴν εὐγενῆ ἀλτρουιστικὴν αὐτὴν ἐκδήλωσιν τοῦ Διευθυντοῦ καὶ Καθηγητοῦ τῶν, ἐμμήθησαν καὶ πολλοὶ μαθηταὶ τῆς Σχολῆς καὶ οὕτω ἐθελοντικῶς προσφερθέντες ἐχορήγησαν αἷμα δωρεάν, οἱ σπουδασταὶ: Π. Δούγαλης, Ν. Κάπτης, Ἐ. Σμαργιανάκης, Χ. Τσασμάσιδης, Ἰ. Μάντες, Γ. Ἀναγνώστου, Γ. Μαραβελάκης, Φ. Παθῆτης καὶ Δ. Τσιάκος.

ΒΡΑΒΕΥΣΙΣ ΛΕΥΚΩΜΑΤΩΝ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑΣ Σχολικοῦ ἔτους 1965-1966

Ἡ Ἐπιτροπὴ Βραβεύσεως Λευκωμάτων σχολικῆς ἀλληλογραφίας ἀπένευμε τὰ ἀκόλουθα Βραβεῖα.

Α'. Βραβεῖον
ΓΥΜΝ. ΚΑΙ ΛΥΚΕΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
Β'. Λύκειον Θηλέων (τάξ. Α3).
15ον Λύκειον Θηλέων. Ἀστικὸν Λύκειον Καλλιθέας. Λύκειον Θηλέων Νέας Ἰωνίας. Β' Γυμνάσιον Ἀρρένων Καλλιθέας.
ΓΥΜΝ. ΚΑΙ ΛΥΚΕΙΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
Β'. Γυμνάσιον Θηλέων.
ΓΥΜΝ. ΚΑΙ ΛΥΚΕΙΑ ΕΠΑΡΧ. Οἰκονομικὸν Λύκειον Θηλ. Ἡρακλείου Κρήτης. Γυμνάσιον Γερα-

κίου Λακεδαιμόνος. Γυμνάσιον Θηλέων Κατερίνης (τάξ. Β'2).
ΙΔΙΩΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΑΘΗΝΩΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
Σχολὴ «Μαρία Κρίκου» Ἀθηνῶν. Κρεατσούλη Σταυράκη Γλυφάδα. Λυσικάτου Πειραιῶς.
ΔΗΜΟΤ. ΣΧΟΛΕΙΑ ΑΘΗΝΩΝ Α'. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ
40όν.
Γ'. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ
52ον (Λευκ. 2).
Δ'. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ
6ον Καλλιθέας.
Ε'. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ
1ον Ἀγ. Δημητρίου.
ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΑ ΕΠΑΡΧΙΩΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ
Ἀχροποτάμου Θεσσαλονίκης. Βελβεντοῦ Κοζάνης. Ἀγ. Λουκά

Γιαννισσῶν. Θάσου. 2ον Νεαπόλεως Θεσσαλονίκης. Β' Γουμένιτσης Παιονίας.
ΘΕΣΣΑΛΙΑ
5ον Βόλου. 420όν Βόλου. 1ον Λαρίσης (Λευκ.) (τάξ. 5).
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ
Βραχνείκων Πατρῶν. Μυρτιάς Μολάων. Β' Χώρας Πυλίας (Λευκ 2)
ΚΡΗΤΗ
2)θέσιον Μάζης Χανίων.
ΝΗΣΟΙ
Οἶνουσσῶν Χίου «Ἀπόστ. Παῦλος».
Β'. Βραβεῖον
ΓΥΜΝ. ΚΑΙ ΛΥΚΕΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
Α'. Γυμνάσιον Θηλέων. Α'. Λύκειον Θηλέων. Β'. Λύκειον Θηλέων (τάξ. Α1, Λευκ. 2) (τάξ. Β1 κλασ. Λευκ. 2) (Λευκ. 4). ΣΤ'. Γυμνάσιον Θηλέων (τάξ. Α3). ΣΤ'. Λύ-

κειον Θηλέων (τάξ. Α1). 15ον Γυμνάσιον Θηλέων (Λευκ. 2).

ΓΥΜΝ. ΚΑΙ ΛΥΚΕΙΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΣΤ'. Μικτὸν Γυμνάσιον Καστέλλας (Λευκ. 2). ΣΤ'. Μικτὸν Λύκειον Καστέλλας. Ἰωνίδειος Σχολή, Γυμνάσιον καὶ Λύκειον (Λευκ. 2).
ΓΥΜΝ. ΚΑΙ ΛΥΚΕΙΑ ΕΠΑΡΧ.

Γυμνάσιον Θηλέων Ἐδέσσης. Γυμνάσιον Θηβῶν (Θηλ.). Λύκειον Θηβῶν (Θηλ.). Γυμνάσιον Θηλέων Καρδίτσας. Πανορμίτειον Γυμνάσιον Σύμης. Γυμνάσιον Θηλέων Ρεθύμνης.

ΙΔΙΩΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΑΘΗΝΩΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Λύκειον «Ἑλληνισμός» Πειραιῶς (Λευκ. 3). (Νηπιαγωγ. Α'. καὶ Β'. Δημ.) (τάξ. Ε', ΣΤ'. Δημ.) καὶ Γ', Δ'. Δημ.).

ΔΗΜΟΤ. ΣΧΟΛΕΙΑ ΑΘΗΝΩΝ Α'. ΠΕΡΙΦΕΡΑΙΑ

5ον.13ον. 106ον (Ε'. καὶ ΣΤ'. Τάξ.).

Β'. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ

21ον (τάξ. 5).

Δ'. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ

Α'. Ἀγ. Ἰωάννου Ρέντη.

ΔΗΜΟΤ. ΣΧΟΛΕΙΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Γ'. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ

13ον Νικαίας.

ΔΗΜΟΤ. ΣΧΟΛΕΙΑ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Αἰαντὸς Κοζάνης. Ἀντίσης Ἐδέσσης (Λευκ.2). Α'. Δεσκάτης Γρεβενῶν Ἀγ. Δημητρίου Πιερίας. Α'. Δράμας. Ἀγ. Ἐλένης Σερρών. 6ον Νεαπόλεως Θεσσαλονίκης. 9ον Καλαμαριάς Θ/νίκης (Λευκ. 2). Ἀγίου Μάρκου Κιλκίς. Νέας Μαγνησίας Θ/νίκης. Ἀγ. Πνεύματος Σερρών.
ΘΡΑΚΗ
Ἀβάτου Ἐάνθης. Ἀμφίων Κομοτηνῆς. Κοσμητῆς Ἐάνθης. Κουτσού Ἐάνθης.

ΗΠΕΙΡΟΣ

Β'. Μιχαηλτσίου Ἰωαννίνων (Α.2).

ΘΕΣΣΑΛΙΑ

Βαλτινοῦ Τρικάλων. Θεοπέτρας Καλαμπάκας. 3ον Καρδίτσας. Ἀγ. Κυριακῆς Τρικάλων. Μαυρελίου Καλαμπάκας. Παραμέρου Τρικάλων. Πηγιάδος Τρικάλων.

ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ

Βλαχιώτη Μολάων. Γαστούνης Ἀμαλιάδος. Ἐπιταλίου Ὀλυμπίας. Ζήριας Πατρῶν. Β'. Λεωνιδίου Κυνοῦριας (Τάξ. Δ'). Νιάτων Μολάων. Νομίων Μονεμβασίας. Ροδιάς Ἀμαλιάδος. 4ον Σπάρτης.

ΚΡΗΤΗ

Ἀνατολῆς Ἱεραπέτρας. Βαϊνιάς

Ἱεραπέτρας. Κάτω Χωρίου Ἱεραπέτρας. Φινοκαλίας Λασιθίου.

ΝΗΣΟΙ

Α'. καὶ Β'. Βαθέος Σάμου. Ἀγ. Ἰσιδώρου Ρόδου. Κατταβιάς Ρόδου. Σχοπέλου. 7ον Χίου. 8ον Χίου.

Γ'. Βραβεῖον

ΔΗΜΟΤ. ΣΧΟΛΕΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ε'. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ

2ον Ἡλιουπόλεως.

ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΑ ΕΠΑΡΧΙΩΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

Β'. Καλαμπάκιου Δράμας. Ὁσσης Λαγκαδῆς.

ΘΡΑΚΗ

Κομάρων Ὁρεστιάδος.

ΗΠΕΙΡΟΣ

Κάτω Ζαλόγγου Ἰωαννίνων.

“Ένα δῶρο γιὰ ὅλη τὴ ζωὴ

καὶ γιὰ ΚΑΘΕ ἡλικία — γιὰ παιδιά, ὅπως καὶ γιὰ μεγάλους — ἓνα δῶρο ποὺ ὁμορφαίνει τὴ ζωὴ καὶ δίδοντάς κ' ἓνα πολὺτιμο ἐφόδιο γιὰ πλῆθος σταδιοδρομίες, εἶναι μιὰ ἐγγραφὴ στὴν Α.Β.С. γιὰ σχέδιο — ζωγραφικὴ, μὲ σπουδὴ στὸ σπίτι σας, ὅπου καὶ ἂν μένετε. Κάνετε τὴν ἐγγραφὴ σας ΤΩΡΑ, μὲ τοὺς εἰδικoὺς δρους τῶν ἐορτῶν καὶ μὲ πλουσιώτερο παρὰ ποτὲ τὸ κομψὸ θαλιτσάκι τῆς Α.Β.С., μὲ σύνεργα καὶ ὀλικά σχεδίου — ζωγραφικῆς, ποὺ προσφέρεται δωρεὰν στοὺς ἐγγραφόμενους.

Σκίτσο γεμάτο ζωὴ, τοῦ μαθητοῦ μας κ. Γ. Κασσανδρινοῦ (Βόλος). Προσέξτε τὴ θαυμάσια δοσμένη κίνησι καὶ τὴν ἀπλότητά τῆς ἐκτέλεσεως.

ΖΗΤΗΣΤΕ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΚΑΙ ΤΕΥΧΟΣ ΔΩΡΕΑΝ

Σχολὴν Α.Β.С. ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ 628 - 904

ΣΧΕΔΙΟΥ - ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ - ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 10 (134)

Παρακαλῶ στελτε μου δωρεὰν καὶ χωρὶς ὑποχρέωσίν μου, τὸ Ἀναλυτικὸ σας Τεῦχος. Ἐνδιαφερόμαι γιὰ μεγάλον — γιὰ παιδί... ἐτῶν (ὑπογραμμίζετε δ, τι σὰς ἀφορᾷ) καὶ ἐσυκλείω δρχ. 3 σὲ γραμματόσημα γιὰ ἔξοδα ἀποστολῆς κλπ.

ΟΝΟΜΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ἢ ΑΣΧΟΛΙΑ

Ἱεραπέτρας. Κάτω Χωρίου Ἱεραπέτρας. Φινοκαλίας Λασιθίου.
ΝΗΣΟΙ
Α'. καὶ Β'. Βαθέος Σάμου. Ἀγ. Ἰσιδώρου Ρόδου. Κατταβιάς Ρόδου. Σχοπέλου. 7ον Χίου. 8ον Χίου.
Γ'. Βραβεῖον
ΔΗΜΟΤ. ΣΧΟΛΕΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
Ε'. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ
2ον Ἡλιουπόλεως.
ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΑ ΕΠΑΡΧΙΩΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ
Β'. Καλαμπάκιου Δράμας. Ὁσσης Λαγκαδῆς.
ΘΡΑΚΗ
Κομάρων Ὁρεστιάδος.
ΗΠΕΙΡΟΣ
Κάτω Ζαλόγγου Ἰωαννίνων.
ΘΕΣΣΑΛΙΑ
Ἀχιλλεῖου Ξηρομέρου. Διασέλου Τρικάλων. Κρήνης Φαρσάλων (ὁμὰς Α'. καὶ Β'). Λευκ. 2. Ξυνοερῖου Καρδίτσας (Λευκ. 2).
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ
Μυγδαλιάς Γορτυνίας. 26ον Πατρῶν.

ΕΥΒΟΙΑ
1ον Ἰστιαίας.
ΚΡΗΤΗ
Κεντρίου Ἱεραπέτρας. Σταυροῦ Ἱεραπέτρας.
ΝΗΣΟΙ
Ἀρνῆς. Ἀνδρου. Καββαδάδων Κερκύρας.

ΓΙΑΤΙ ΕΙΝΑΙ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΑ ΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΠΡΩΤΩΝ ΒΟΗΘΕΙΩΝ

Κατὰ πρόσφατες στατιστικὲς ὁ μεγαλύτερος ἀριθμὸς τῶν θάνατων ὀφείλεται σὲ ἀτυχήματα, τὰ ὁποῖα συμβαίνουν εἴτε στὸν δρόμον, εἴτε εἰς ἐργοστάσια καὶ ἀκόμη περισσότερο μέσα στὰ σπίτια. Ἐὰν τὴν στιγμὴν τοῦ ἀτυχήματος εὐρίσκετο ἱκανὸς ἄνθρωπος νὰ ἐπέμβῃ ἕως ὅτου ἔλθῃ ὁ ἱατρός, θὰ ἐσώζοντο ἀσφαλῶς πολλὲς ἀνθρώπινες ζωὲς καὶ θὰ ἀπεφεύγοντο ἀνεπανόρθωτες σωματικὲς βλάβες.

Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν τονίζομεν

και πάλι την αναγκαιότητα των γνώσεων παροχής Πρώτων Βοηθειών. Όλοι οι άνθρωποι, και κυρίως οι μαθηταί των Σχολείων, πρέπει με κάθε τρόπον να φροντίσουν να αποκτήσουν τις γνώσεις αυτές. Θα είναι ένα σπουδαίον επίτευγμα και μία μεγάλη υπηρεσία προς την κοινωνία.

*

ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΥΠΕΡΑΤΛΑΝΤΙΚΟ ΚΑΛΩΔΙΟ

Ο συνεργάτης μας κ. Στάθης Σπηλιωτόπουλος άπαντά τὰ ἐξῆς στο ἐρώτημα πού διετύπωσε με γράμμα του ὁ ἀναγνώστης κ. Φ. Μπαρώ (Αθήναι): Ὁ σερ Ουίλλιαμ Τόμσον ἦταν Βρεταννὸς μαθηματικὸς καὶ φυσικὸς, Ἰρλανδικῆς καταγωγῆς (1824 - 1907). Καθηγητῆς στο Πανεπιστήμιο τῆς Γλασκώβης (1846 - 1899), ἔγινε διάσημος γιὰ τὶς ἐπιστημονικὲς του μελέτες καὶ ἔρευνες, κυρίως τὶς σχετικὲς μετὴ θερμодυναμικῆ καὶ τὸν ἠλεκτρισμό, καὶ ἐφευρε πολλὰ ἐπιστημονικὰ ὄργανα. Τὰ ὑποβρύχια καλωδία τὸν ἀπασχόλησαν θεωρητικὰ καὶ πρακτικὰ καὶ ἔδωσε τὴν ἐπιστημονικὴ του συνεργασία στὴν ἐγκατάσταση τῶν ὑπερατλαντικῶν καλωδίων ἀπὸ τὸ 1856 ἕως τὰ 1866.

Τὴν πρωτοβουλία γιὰ τὴν πόντιση τῶν καλωδίων τὴν εἶχε ὁ Ἀμερικανὸς ἐπιχειρηματίας Κύρος Φήλντ καὶ τὴν ἐπραγματοποίησε στὰ 1866, ὕστερα ἀπὸ δεκαετίες ἀγῶνες. Ὅταν ἡ ἐπιτυχία ἔσπεψε τὶς προσπάθειες τοῦ Φήλντ, ἡ Βρεταννικὴ Κυβέρνησις ἀνεγνώρισε τὴν ἐπιστημονικὴ συμβολὴ τοῦ Ουίλλιαμ Τόμσον καὶ ἡ Βασίλισσα Βικτωρία τοῦ ἀπένευσε, τὸν ἴδιο ἐκεῖνο χρόνον (1866), τὸν τίτλον τοῦ Ἱππότη, πού τὸν διαδέχθηκε ἀργότερα (1892) ὁ τίτλος τοῦ βαρὼν Κέλβιν.

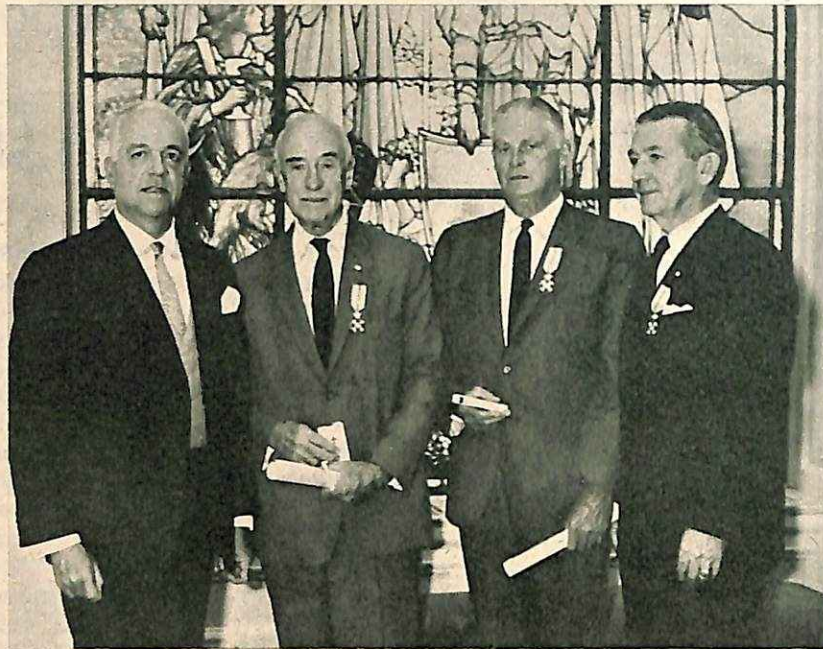
Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἐκεῖνοι πού μνημόνευσαν τὴν ἐπέτειο τῆς ἐγκαταστάσεως τοῦ πρώτου ὑπερατλαντικοῦ καλωδίου, μετὰ τὸ νὰ θυμηθοῦν μόνον τὸν ἐπιχειρηματία, ἀδίκησαν τὸν ἐπιστήμονα.

*

Ο κ. SCHUSSELE ΔΙΑ ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΟΥ Ε.Ε.Σ.Ν.

Ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἐπισκέψεως τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Γραφείου Ε.Σ.Ν. τοῦ Συνδέσμου τῶν Ἐρυθρῶν Σταυρῶν κ. Schussele εἰς τὴν Ἑλλάδα δημοσιεύονται εἰς τὸ ἐπίσημον δελτίον τῶν Γραφείων (τεύ-

Ο ΧΡΥΣΟΥΣ ΣΤΑΥΡΟΣ ΜΕ ΔΑΦΝΗΝ ΤΟΥ Ε.Ε.Σ. ΕΙΣ ΤΡΕΙΣ ΔΙΑΚΕΚΡΙΜΕΝΟΥΣ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΥΣ

Ὁ Ἕλλην Πρεσβευτὴς κ. Ἀλέξανδρος Μάτσας (ἀριστερὰ) παρέδωκε τὸν Χρυσὸν Σταυρὸν μετὰ Δάφνην τοῦ Συλλόγου τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ εἰς τρεῖς ἀνωτέρους ὑπαλλήλους τοῦ Ἀμερικανικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ κατὰ τὴν διάρκειαν ἐπισήμου τελετῆς εἰς τὸ ἐν Ν. Ὑόρκῃ ἐθνικὸν Διοικητήριον τοῦ Ἀμερικανικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ. Οἱ τιμηθέντες διὰ τοῦ Χρυσοῦ Σταυροῦ μετὰ Δάφνην εἶναι: Ὁ κ. Ρόλαντ Μάριμαν (πλησίον τοῦ κ. Μάτσας), Πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Διευθυντῶν τοῦ Ἀμερικανικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ, ὁ Πρεσβευτὴς κ. Γουίλιαμ Ε. Στήβενσον, ἀντιπρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Διευθυντῶν τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ καὶ ὁ κ. Γ. Τζ. Φ. Κόλλινς (δεξιὰ), Πρόεδρος τοῦ Ἀμερικανικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ. Ὁ Ἀμερικανικὸς Ἐρυθρὸς Σταυρὸς εἶναι πάντοτε παρὼν ὅταν ὑπάρχῃ ἀνάγκη, ἐδήλωσεν ὁ Ἕλλην Πρεσβευτὴς, καὶ ἐτόνισεν ὅτι τὸ μετάλλιον δὲν προέρχεται μόνον ἀπὸ τὸν Σύλλογον τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ ἀλλὰ ἐξ ὁλοκλήρου τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ὁ ὁποῖος κατ' ἄμεσον τρόπον ὠφελήθη ἀπὸ τὴν βοήθειαν τοῦ Ἀμερικανικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ.

Ὁ Ἀμερικανικὸς Ἐρυθρὸς Σταυρὸς ἐβοήθησε τὴν Ἑλλάδα ἀναριθμητούς φορές κατὰ τὸ παρελθόν. Ἡ τελευταία τοιαύτη βοήθεια ἐπραγματοποιήθη τὸ 1965 διὰ τῆς ἀποστολῆς κουβερτῶν καὶ ἄλλων εἰδῶν πρὸς ἀνακούφισιν ἐκείνων, οἱ ὅποιοι ἔμειναν ἄνευ στέγης συνεπείᾳ ἐνὸς σεισμοῦ.

χος 3ον 1966) χαρακτηριστικὰ φωτογραφίαι ἀπὸ τὴν δραστηριότητα τῶν Ἑλλήνων Ἐρυθροσταυριτῶν καὶ εὐμενέσταται κρίσεις διὰ τὸ συντελούμενον ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων Ἐρυθροσταυριτῶν ἔργον.

*

Ο Ε.Ε.Σ. ΠΑΡΑ ΤΟ ΠΛΕΥΡΟΝ ΤΩΝ ΣΕΙΣΜΟΠΑΘΩΝ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ

Εὐθὺς ὡς ἀνηγγέλησαν οἱ τρομακτικοὶ σεισμοὶ πού τὴν 29/10/66 ἐπληξαν τὴν περιοχὴν Ἀμφιλοχίας τῆς Εὐρυτανίας, ὁ Ἑλληνικὸς Ἐρυθρὸς Σταυρὸς ἔσπευσε ν' ἀποστείλῃ ἐκεῖ, τὴν 2/11/66, 4000 δέματα μετὰ ἱματισμὸν καὶ 500 κλι-

νοσκεπάσματα, μετὰ ἐξ δὲ ἡμέρας 3000 ἀκόμη δέματα μετὰ ἱματισμὸν, 500 κλινοσκεπάσματα καὶ 1000 χιλιόγραμμα τυροῦ.

Ἡ διανομὴ τῶν βοηθημάτων τούτων ἐγένετο ὑπὸ ὁμάδος Ἐθελοντῶν Ἀδελφῶν τοῦ Ε.Ε.Σ. συγκροτηθείσης ἀπὸ τὰς κυρίας Ἐράνη Δρόσου, Εὐθεωρητῆν, Τασίαν Βουδούρη, Προϊσταμένην Α' καὶ Ἀνναν Φιλάνδρα, Προϊσταμένην Β'.

Εἰς τὰ γραφεῖα τοῦ Ε.Ε.Σ. ἐλήφθησαν πλείστα τηλεγραφήματα, ἔγγραφα καὶ ἐπιστολαὶ Προέδρων Κοινοτήτων, Ὁργανώσεων καὶ ἰδιωτῶν, πού ἐκφράζουν τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ πληγέντος ὑπὸ τῶν σεισμῶν πληθυσμοῦ πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν Ἐρυθρὸν Σταυρὸν, ὁ ὁποῖος εὐρίσκεται πάντοτε παρὰ τὸ πλεονρὸν οἰουδήποτε ἔχοντος ἀνάγκην βοηθείας.

ΑΠΟ ΤΑ ΠΑΡΑΞΕΝΑ ΤΟΥ ΖΩ-ΙΚΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Ο ΠΕΡΙΟΦΘΑΛΜΟΣ

(Τὸ ψάρι πού πνίγεται στὸ νερὸ)

Ὑπὸ ΝΙΚΟΛΑΟΥ Γ. ΔΗΜΗΤΡΟΚΑΛΛΗ

ΟΛΟΙ ΜΑΣ ξέρομε ὅτι τὰ ψάρια ἀναπνέουν ἀτμοσφαιρικὸν ἀέρα, ὅπως καὶ τὰ ζῶα τῆς ξηρᾶς. Μετὰ τὴ διαφορά ὅτι τὰ ψάρια παίρνουν τὸν ἀέρα πού χρειάζονται ἀπὸ τὸ νερὸ, ὅπου εἶναι διαλυμένος, μετὰ τὰ βράγχια τῶν — μετὰ σπάρρανα, ὅπως τὰ λέμε κοινῶς.

Ἐξω ἀπὸ τὸ νερὸ δὲν μπορεῖ νὰ ζῇ στερητὰ δὲν ζῇ τὸ ψάρι καὶ ὁ ἀνθρώπος στὴν ἀμμουδιά. Ὅποιοδήποτε ψάρι βρεθῇ ἔξω ἀπὸ τὸ νερὸ, πεθαίνει μέσα σὲ λίγα λεπτά ἀπὸ ἀσφυξία.

Ἐρχονται ὁμῶς οἱ φυσιοδίφες καὶ μᾶς λένε ὅτι κάθε κανόνας ἔχει καὶ τὶς ἐξαιρέσεις του. Εἶναι βέβαια σωστὸ πὼς τὰ ἄρια μόνον μέσα στὸ νερὸ μποροῦν νὰ ἀναπνέουν. Ὑπάρχουν ὁμῶς καὶ μερικά, πού μόνον ἔξω ἀπὸ τὸ ὕγρὸ στοιχεῖο μποροῦν νὰ ζήσουν, σὰν νὰ εἶναι ζῶα τῆς ξηρᾶς, ἢ τουλάχιστον ἀμφίβια, ὅπως εἶναι, ἂς ποῦμε, οἱ βάτραχοι. Ἐνα ἀπὸ τὰ ψάρια αὐτὰ εἶναι ὁ περίοφθαλμος.

Ὁ περίοφθαλμος εἶναι ἓνα μικρὸ ψάρι, μόλις 10 - 15 ἑκατοστὰ τοῦ μέτρου στὸ μᾶκρος. Τὸ μέγεθός του καὶ τὸ χρῶμα του τὸν κάνουν νὰ παρομοιάζῃ μετὸν κοκοβί, τὸ γνωστὸ μικρὸ ψάρι πού ζῇ στὶς δικές μας θάλασσες, ἀνάμεσα στὶς πέτρες καὶ τοὺς βράχους τῆς ἀκρογιαλίας, σὲ πολὺ μικρὸ βάθος.

Ἡ κεφαλὴ τοῦ περιόφθαλμου εἶναι σχετικὰ μεγάλη καὶ στρογγυλωπῇ, μετὰ δύο μεγάλα μάτια ψηλὰ στὴν κορυφὴ τῆς κεφαλῆς. Τὰ μάτια του εἶναι στὶς ἄκρες τοῦ ποδίσκου, ὅπως εἶναι καὶ τὰ μάτια τοῦ κάβουρα. Μετὰ τὴν κατασκευὴ αὐτὴ ὁ περίοφθαλμος μπορεῖ νὰ βλέπῃ πρὸς ὅλες τὶς κατευθύνσεις, μήπως ἀπὸ κάπου τὸν ἀπειλεῖ κάποιο κίνδυνος. Ἀπὸ τὴν βιολογία του αὐτῇ, καὶ γυρίζῃ γύρω - γύρω τὰ μάτια του, ἐπῆρε καὶ τὴν ἐπιστημονικὴ ὀνομασία περιόφθαλμος. Τὰ πτερύγια τοῦ στῆθους του μοιάζουν σὰν παλάμες καὶ στὴν κατασκευὴ τους θυμίζουν τὰ μπροστινὰ πόδια τοῦ βατράχου.

Ὁ περίοφθαλμος ζῇ στοὺς βάλτους καὶ τὶς ἀβαθεῖς λιμνοθάλασσες τῶν παραλίων τῆς Ἀφρικῆς, ὅπου τὰ νερά εἶναι ὑφάλμυρα. Μέσα στὶς ὑγρὲς αὐτὲς περιοχὲς ἀναπτύσσεται ἓνα δέντρο, παράξενο καὶ αὐτό, ὅπως ὁ περίοφθαλμος, ἡ ριζοφόρα.

Ὁ πολλαπλασιασμὸς τοῦ δέντρου αὐτοῦ γίνεται κατὰ παράξενον τρόπο. Ὅταν ὀριμᾶσουν τὰ σπέρματά του, δὲν πέφτουν ἀπὸ τὸ δέντρο, γιὰτὶ μέσα στὸ νερὸ θὰ ἐσάτιζαν. Ἐξακολουθοῦν νὰ μένουν ἐπάνω στὸ μητρικὸ φυτὸ, ὅπου νὰ βλαστήσῃ τὸ σπέρμα καὶ ταυτόχρονα νὰ βγάλῃ καὶ ρίζες. Τότε τὸ φυτωμένον σπέρμα πέφτει, οἱ ρίζες τὸ στερεώνουν στὸ ὕγρὸ ἔδαφος καὶ ὁ βλαστὸς μεγαλώνει. Οἱ ρίζες του τότε θυμίζουν τὶς ξεχωσμένες ρίζες κάποιου φυτοῦ, πού τὸ νερὸ παρέσυρε τὸ χρῶμα πού τὶς ἐσκέπαζε.

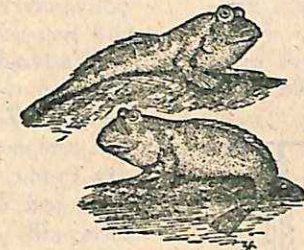
Ὁ περίοφθαλμος λοιπὸν ζῇ διαρκῶς σκαρφαλωμένος ἐπάνω σ' αὐτὲς τὶς ρίζες, ἀναζητῶντας σκουλήκια, μυρμηγκία ἢ ἄλλα ἐντομα, πού ἀποτελοῦν τὴν τροφὴν του.

Ὅταν τὸν ἀπειλήσῃ κανένας κίνδυνος — καὶ τὸν ἀντιλαμβάνεται ἀμέσως, γιὰτὶ, ὅπως εἴπαμε τὰ ἀεικίνητα μάτια του βλέπουν πρὸ ὅλες τὶς κατευθύνσεις — ἀμέσως γλιστρεῖ στὸ νερὸ καὶ σώζεται.

γαντζώνονται στερεὰ καὶ στὶς παραμικρότερες προεξοχές τοῦ φλοιοῦ καὶ μετὰ τὴ βοήθειαν τῆς οὐρᾶς τῶν προχωροῦν σιγά - σιγά, ὥσπου νὰ φτάσουν ἐκεῖ πού θέλουν.

Εἶναι λοιπὸν ἓνα ἀπὸ τὰ παράξενα δημιουργήματα τῆς φύσεως ὁ περίοφθαλμος. Μὰ τὸ πὺδ παράξενο εἶναι, ὅτι τὸ ψάρι αὐτὸ μέσα στὸ νερὸ πνίγεται! Στοὺς βάλτους καὶ τὶς λιμνοθάλασσες πού ζῇ, βρίσκει καταφύγιον στὶς ρίζες τῆς ριζοφόρας ἢ καὶ ἄλλων ὕδρῶν φυτῶν.

Ἄν ὁμῶς βάλωμε ἓναν περιόφθαλμον μέσα σὲ ἓνα σιδερένιον βαρέλι μετὰ νερὸ, θὰ τὸν ἴδουμε νὰ ἀγωνίζεται νὰ κρατηθῇ στὴν ἐπιφάνεια καὶ νὰ προσπαθῇ νὰ στηριχθῇ στὰ τοιχώματα τοῦ βαρελιοῦ. Πουθενὰ ὁμῶς δὲ βρίσκει σημεῖον νὰ πιαστῇ καὶ σιγά - σιγά ἀρχίζει νὰ κουράζεται, ὁπότε βουλάζει, ἐνῶ οἱ κινήσεις του γίνονται ὀλο καὶ πὺδ ἀργές. Ἄν ρίξωμε μέσα στὸ βαρέλι ἓνα ξύλο, ὁ περιόφθαλμος θὰ σκαρφαλώσῃ ἐπάνω γιὰ νὰ σωθῇ, ὅπως ἀρπάζεται ἓνας ναυαγὸς ἀπὸ μιὰ σωτῆρα. Ἄν τὸν ἀφήσωμε ἀβοήθητο, σὲ λίγο θὰ πνιγῇ μέσα στὸ νερὸ, ὅπως θὰ πνιγῶν καὶ ὁποιοδήποτε ζῶο τῆς ξηρᾶς.

Περίοφθαλμος σκαρφαλωμένος σὲ ρίζες.

Περίοφθαλμος πού σκαρφαλώνει σὲ δέντρο.

κολυμπώντας. Δὲν βουτᾷ ὁμῶς στὸ νερὸ. Κάθε ἄλλο. Πλέει στὴν ἐπιφάνειά του, γιὰ νὰ μπορῇ νὰ ἀναπνέῃ. Ἄν κάμῃ βουτιά, κινδυνεύει.

Πολλὲς φορές οἱ περιόφθαλμοι βγαίνουν ὁμαδίαν καὶ στὸ στερεὸ, τὸ στεγνὸ ἔδαφος. Μετὰ τὴ βοήθειαν τῶν στηθαίων πτερυγίων τους καὶ τῆς οὐρᾶς προχωροῦν μετὰ μικρὰ πηδήματα, ὥσπου νὰ φθάσουν κοντὰ σὲ κάποιο δέντρο. Ἄν στὸν κορμὸ τοῦ δέντρου αὐτοῦ ἔχουν τὴ φωλιά τους μυρμηγκία, τερμίτες ἢ ἄλλα ἐντομα, ἐνῶ οἱ ἄλλοι περιμένουν ἀπὸ κάτω νὰ ἀρπάξουν ὁποῖο ἐντομὸ πέσῃ.

Πῶς τὰ καταφέρνουν ὁμῶς καὶ σκαρφαλώνουν; Μετὰ τὰ δυνατὰ πτερύγια τους

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΜΕ ΜΗ ΛΗΣΜΟΝΗΤΕ ΟΤΙ :

1) Πρέπει νὰ συμπληρωθοῦν καὶ νὰ μᾶς σταλοῦν τὸ τὰ χ ὅ τ ε ρ ο ν : τὸ Γενικὸν Δελτίον ἔγγραφῆς τοῦ σχολείου εἰς τὸν Ε.Ε.Σ.Ν. καὶ ἐν συνεχείᾳ αἱ καταστάσεις ἔγγραφῆς Ἐρυθροσταυριτῶν.

2) Ἐπιστροφαὶ φυλλαδίων Περιοδικοῦ γίνονται δεκταὶ μόνον μέχρι τέλους τοῦ ἐπομένου μηνός· δηλ. τεύχη Νοεμβρίου 1966 θὰ γίνονται δεκτὰ μόνον μέχρι τέλους Δεκεμβρίου 1966.

3) Τὰ ἐμβλήματα διὰ τὸ Περιοδικὸν νὰ μὴ στέλλονται προσωπικῶς, ἀλλὰ ἀπροσώπως : «Ἑλληνικὸν Ἐρυθρὸν Σταυρὸν Νεότητος», ὁδὸς Λυκαβηττοῦ 1, — διότι ἄλλως δυσχεραίνεται ἡ εἰσπραξίς.

4) Ὑπάρχουν εἰς τὰ Γραφεῖα μας ὠραία μεταλλικὰ σήματα Ε.Ε.Σ.Ν. ἀντὶ 0,50 δρχ. ἑκάστον, τὰ ὁποῖα ἀποστέλλονται κατόπιν παραγγελίας καὶ ἐμβάσματος τοῦ ἀντιτύπου.

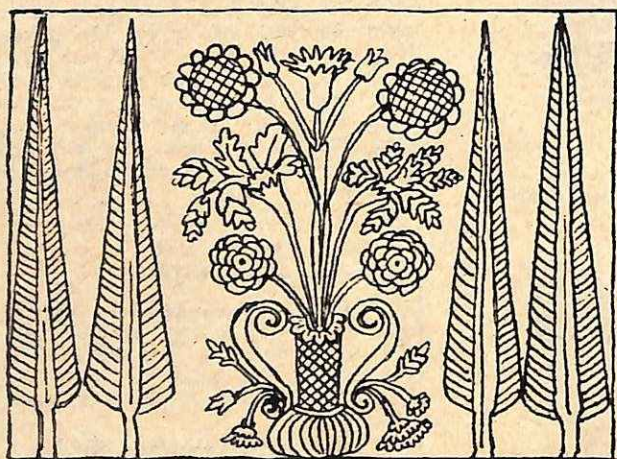
5) Πρέπει νὰ στέλλετε εἰς τὰ γραφεῖα μᾶς σύντομον περίληψιν τῆς Ἐρυθροσταυρικῆς δράσεως τῶν μαθητῶν διὰ νὰ δημοσιεύωμεν εἰς τὸ Περιοδικὸν καὶ νὰ ἐνημερώνωμε σχετικῶς τὴν Γενεήν.

6) Αἱ ἀποστέλλόμεναι πρὸς δημοσίευσιν φωτογραφίαι νὰ ἀπεικονίζουσιν Ἐρυθροσταυρικὴν δράσιν καὶ νὰ εἶναι ὅσον τὸ δυνατόν παραστατικαί, ὥστε ἡ ἐπεξήγησις νὰ εἶναι σχεδὸν περιττή καὶ τὰ πρόσωπα νὰ φαίνονται τελείως ἀπερροφημένα ἀπὸ τὴν ἐργασίαν τὴν ὁποίαν ἐπτελοῦν.

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΗ ΧΑΡΗ

ΠΑΡΑΜΟΝΗ Χριστουγέννων. Πάνω από το δ-μορφο χωριουδάκι που ήταν σκαρφαλωμένο στην πλαγιά ενός δασωμένου βουνού, άπλωνόταν μια θεία γαλήνη. Η ψυχή των ανθρώπων πλημμύριζε από ανέκφραστη χαρά για τον έρχομό της μεγάλης γιορτής. Ωστόσο εκείνο το χειμωνιάτικο πρωινό το κρύο έτσουζε πολύ. Το γαλάζιο ατλάζι του ουρανού, που τις άλλες ημέρες λαμποκοπούσε, έγινε ολότελα μουντό από τα κατασκότεινα σύννεφα που πλανιόντανε στο στερέωμα.

Παρ' όλο το άσχημο ξετύλιγμα εκείνης της ημέρας, ο Σταμάτης Κοφτερός πρωί-πρωί ετοιμάστηκε για ταξίδι. Έβγαλε από το παχνί τα δύο του μεγάλα άλογα, και αφού έστρωσε στα σαμάρια κεντητά κυλίμα, ξεκίνησε για τη χώρα. Θάμνε ολητήν ημέρα για να ψωνίση, διότι του ήταν χρειζόμενο στο σπίτι για τις μέρες που έρχόντανε, και το βράδυ θα ξεκι-

Σχεδιάσμα ΡΑΛΛΗ ΚΟΥΣΙΔΗ

νούσε για το χωριό, παίρνοντας μαζί και το γιό του, που με κρυφή λαχτάρα τον περίμενε ή κυρά - Ζαχάρω, ή μάνα του, για να περάση τις γιορτές μαζί με όλη την οικογένεια στη θαλπωρή του σπιτιού.

Κατά το απόγευμα όμως ο καιρός άγριεψε περισσότερο. Σύννεφα βαριά σά μολύβι σκεπάσανε τον ουρανό και ένα μπουμπουνητό μαζί με άστραπές, που σχίζανε σά γυαλιστερά μαχαίρια το στερέωμα, τάραιε φοβερά την πλάση. Σε λίγο άνοιξαν οι κρουνοί του ουρανού και μια δυνατή μπόρα ξέσπασε. Όσο βράδιαζε, τόσο περισσότερο ο καιρός χειροτέρευε.

Η κυρά - Ζαχάρω καθότανε κοντά στο τζάκι, μαζί με το μικρότερο παιδί της, ένα μωρό, και κάθε τόσο δυνάμωνε με ξύλα την φωτιά για να ζεσταίνεται το απλόχωρο δωμάτιο. Το πρόσωπό της ήταν μελαγχολικό. Περίμενε ώρα την ώρα να έλθουν οι δικοί της από τη χώρα, και χίλιοι δυο κακοί λογισμοί περνάγανε από το μυαλό της.

Έξω ή νεροποντή χάλαγε κόσμο. Το μεγάλο ποτάμι που έσχιζε με βουητό το βαθυπράσινο κάμπο, έφευγε από το δρόμο του και σαν αφηνιασμένο άλογο

πηλαλούσε ανάμεσα από τα χωράφια και τα βαλτοτόπια του κάμπου. Κ' εκείνα τα ξερολάγκραδα, που τις άλλες μέρες γαλήνια και ήμερα ξεκούραζαν τους περάτες, τώρα με της βροχής το απότομο δυνάμωμα γίνηκαν ποτάμια άπειλητικά. Οι άνθρωποι του χωριού, κυνηγημένοι από το καιρού την άγρια μανία, κλείστηκαν στα σπίτια τους. Και οι τσοπάνηδες ακόμη, που πάντα δέχονται με άταραξία την κάθε αλλαγή του καιρού, τώρα πήρανε γρήγορα το δρόμο για τα άπανεμα ξεχειμαδιά τους.

Μα που να βρίσκονται απόψε με αυτόν τον καιρό, σκεφτόταν ή κυρά - Ζαχάρω. Άν πρόβλεψαν και δεν κίνησαν από την χώρα, πάει καλά. Μ' αν ξεκίνησαν κ' είναι στο δρόμο, πώς θα φθάσουν εδώ; Θεέ μου φύλαξέ τους για να μην πάθουν κανένα κακό.

Ξαφνικά ένα βαθύ βουητό και ένας τρομερός κρότος, που το άκολουθήσε, τάραιε την πλάση. Τρόμαξε ή Κυρά - Ζαχάρω και έτρεξε γρήγορα στο παράθυρο. Δεν μπόρεσε όμως να ιδή τίποτε. Το σκοτάδι, πηχτό σαν πίσσα, σκέπαζε όλη την πλάση. Σε μια στιγμή όμως μια δυνατή άστραπη φώτισε φευγαλέα τη γη. Τότε είδε τη θεόρατη λεύκα, που είχε ξεριζωθή ολότελα και είχε πέσει φαρδιά - πλατιά στη μέση του περιβολιού. Έκλεισε γοργά το παράθυρο και με το βλέμμα γιομάτο αγωνία άθησε κοντά στο παιδί της. Ο φόβος τώρα για την τύχη των δικών της θέριεψε περισσότερο. Θόλωσαν τα μάτια της κι άρχισε να κλαίη. Άπάνω στο κλάμα, έγύρισε το βλέμμα της με εὐλάβεια προς τα εικονίσματα. Η μορφή του Χριστού, που εκείνο το βράδυ γεννιόταν στο φτωχό αλλά ολόφωτο σπήλαιο της Βηθλεέμ, την κοιτούσε με συμπόνια — έτσι, που στάλαζε λίγη δύναμη στη φοβισμένη της καρδιά. Έκαμε το σταυρό της και προσευχήθηκε. Έπειτα, πήρε το μικρό στην άγκαλιά της και άθισε κοντά στο τζάκι.

Η νύχτα τώρα είχε προχωρήσει πολύ και δεν ακουγόταν καμιά φωνή ανθρώπου, ούτε ζωντανού. Μόνο του βοριά το άνελέητο στρίγγλισμα άνάμεσα στα δέντρα του χωριού, που τα έκανε να στενάζουν σαν να πονούσαν, και της βροχής ο πυκνός θόρυβος, κυριαρχούσαν στη φύση.

Σε λίγο δυνατά βήματα άκούσθηκαν στο πλακόστρωτο της αὐλής.

— Δόξα σοι, ο Θεός! Ξεφώνησε ή κυρά - Ζαχάρω κ' έτρεξε ν' άνοίξη την πόρτα. Η ιδέα πως ήρθαν οι δικοί της της φώτισε τη σκέψη.

Σαν άνοιξε, βρέθηκε μπροστά σε έναν ψηλόν άνδρα με σκοτεινό πρόσωπο, μακριά γενειάδα και με μάτια που γυάλιζαν άγρια. Τρόμαξε φοβερά στο αντίκρουσμά του.

— Καταλαβαίνεις γιατί ήρθα τέτοια ώρα εδώ, της είπε και έστήριξε επίμονα την τρομερή ματιά του άπάνω της. Τα λεφτά δός μου, για να τελειώνουμε γρήγορα.

— Δεν έχω λεφτά, άφησέ με, έτραύλισε εκείνη με κομμένη φωνή. Χριστούγεννα έχουμε αύριο. Δεν πιστεύεις έσύ στο Θεό;

— Δεν ξέρω εγώ Χριστούγεννα, ούτε πιστεύω σε τίποτα. Όπατέρας μου ήτανε ληστής και μ' έμαθε τη δουλειά του.

Εκείνη τα έχασε, χλώμιασε και άρχισε να τρέμη. Πάνω όμως στην άπελπισία της έκαμε μιá προσπάθεια να τον μαλακώση. Τον έπιασε από το χέρι και θέλησε να τον παρακαλέση, μα αυτός την έσπρωξε άπότομα.

— Παρακάλια εγώ δε θέλω. Δός μου γρήγορα τα λεφτά, γιατί διαφορετικά δε σε βλέπω να κάνης Χριστούγεννα. Για κοίτα δώ! Της έδειξε μιá γυαλιστερή κάμα που είχε περάσει στο ζουνάρι του.

Εκείνη τη στιγμή συνέβη κάτι άναπάντεχο: Ο άντρας της κυρά - Ζαχάρως είχε φθάσει λίγο προτήτερα στο χωριό μαζί με το παιδί. Σαν πλησίασε στο σπίτι, άκουσε τις φωνές του ληστή και κατάλαβε τους σκοπούς του. Άφησε τότε τα άλογα έξω στο δρόμο και αυτός μπήκε φυλαχτά μέσα στην αὐλή και κρύφτηκε κοντά στην πόρτα, πίσω από ένα σωρό ξύλα. Από κει παρακολουθούσε όλη τη σκηνή. Τη στιγμή που ο ληστής άπειλούσε τη γυναίκα του με θάνατο, δεν κρατήθηκε. Άνέβηκε γρήγορα τη σκάλα και χύθηκε σά σίφουνας άπάνω του. Πρώτη του δουλειά ήτανε να του πάρη το μαχαίρι. Έπειτα τον έπιασε από τη μέση με τα δυνατά του χέρια, και τον ξάπλωσε με όρμη στο πλακόστρωτο. Μούγγρισε φοβερά ο κακούργος και θέλησε να σηκωθή. Μα τα άπταλένια χέρια του Σταμάτη τον κρατούσαν καρφωμένο στη γη. Σε λίγο ένα γερό σχοινί, που έφερε ή νοικοκυρά, πέρασε από τα χέρια και τα πόδια του, κ' έτσι σφιχτά δεμένος ο ληστής έμεινε άκίνητος.

— Τώρα καλά είσαι, του είπε ειρωνικά ο Σταμάτης. Ηλθε ή ώρα να τα πληρώσης όλα.

Εκείνος τινάξε δυο - τρεις φορές το κορμί του προς τα άπάνω, τέντωσε τα χέρια με λύσσα θέλοντας να σπάση τα δεσμά, μα δε τα κατάφερε. Έγειρε το κεφάλι και χαμήλωσε τα μάτια. Ένα αίσθημα άπογνώσεως τον είχε κυριεύσει. Ένωθε τον έαυτό του ολότελα άψυχον, σά μιá μάζα χωρίς ζωή και δύναμη.

Σε λίγο μέσα από το βαθύ σκοτάδι άκούσθηκαν οι χαρμόσυνοι ήχοι της καμπάνας του χωριού που προμήναγαν στον κόσμο την Γέννηση του Χριστού. Εκείνη τη στιγμή ένας βαθύς στεναγμός έξφυγε από τα στήθη του ληστή. Σήκωσε το κεφάλι του και έρριξε ένα παρακλητικό βλέμμα στο Σταμάτη.

ΤΑ ΜΗΛΑ

(Συνέχεια από τη σελίδα 9)

να σε πιάσω και να σε πάω στην άστυνομία. Μπορούσα ακόμα και να... και να... Άν ήμουν τούτος εδώ, ο Τρικούπης, μπορούσα και να... να σου τα χάριζα τα μήλα — αν και δεν το βρίσκω καθόλου σωστό να συγχωρούμε τόσο εύκολα το κλέψιμο του ξένου κόπου! Μπορούσα! Έκαμα το χειρότερο! Σε χτύπησα! Δόξα σοι ο Θεός που δεν ήταν βαρύ το χτύπημα και δεν έπαθες χειρότερα! Για κοίτα τί κάνει μιá κακή διάθεση και μιá άπερισκέψια! Για λίγα μήλα, κ' έσύ μπορούσε τώρα να μη ζούσες κ' εγώ να ήμουν ένας φονιάς! Πώ - πώ! Πιές ακόμα ένα κονιάκ! Πιές, μη φοβάσαι!

Πιο πέρα, ο Τρικούπης, ήταν φανερά συγχνημένος. Έβλεπε πως κάτι είχε αλλάξει στην ψυχή του γείτονά του. Ο ξένος, είχε πάρει λίγο θάρρος. Ήπια λίγο κονιάκ, μα δεν ήξερε τί να πη. Ήταν ένοχος βέβαια. Ντρεπόταν αυτούς τους δυο άντρες, όσο κι αν είχε φοβηθή από την πέτρα που τον είχε χτυπήσει.

— Λευτέρωσέ με, Χριστιανέ, έφταιξα, είπε με σιγανή φωνή, και βουρκωμένα μάτια. Από τώρα και πέρα θα γίνομ καλός άνθρωπος.

Ο Σταμάτης γέλασε ειρωνικά.

— Δεν με πιστεύεις; Ορκίζομαι στο Σωτήρα, που γεννιέται απόψε. Λύσε μου τα χέρια να κάμω το σταυρό μου.

Τα τελευταία του λόγια, ξάφνιασαν το Σταμάτη. Δεν περίμενε από το στόμα του κακούργου να βγούνε τόσο ωραία λόγια. Εκείνη τη στιγμή άκούσθηκαν ξανά οι μελωδικοί ήχοι της καμπάνας, που σκόρπιζαν χαρά στην πλάση. Ο Σταμάτης δεν περίμενε περισσότερο. Πλησίασε το ληστή, και αφού του έλυσε τα δεσμά, είπε με σταθερή φωνή.

— Είσαι έλεύθερος. Ο Χριστός, που γεννιέται απόψε, σου δίνει χάρη.

Εκείνος σηκώθηκε άπάνω, έκαμε το σημείο του σταυρού και έπειτα, αφού κοίταξε μ' ευγνωμοσύνη το Σταμάτη, βγήκε με άργό βήμα στο δρόμο.

Σαν βρέθηκε μόνος στο σταυροδρόμι σταμάτησε. Ο καιρός είχε μαλακώσει. Τα σύννεφα, άρχισαν να διαλύονται, άφήνοντας έτσι να φαίνεται κανένα κομμάτι ξάστερου ουρανού, που προμήναγε στον κόσμο το καλοσύνεμα.

Έμεινε εκεί για κάμποση ώρα συλλογισμένος. Είχε συγκεντρωθή ολότελα στον έαυτό του. Όλη ή σκληρή και παράνομη ζωή του περνούσε σαν κινηματογραφική ταινία μέσα από το μυαλό του. Ουμήςθηκε το ένα μετά το άλλο, όλα τα έγκλήματά που είχε κάνει, τις ληστείες, τους σκοτωμούς, το αίμα τόσων άθώων ανθρώπων, και έννιωθε ένα άσχημο βάρος να του πλακώνη την ψυχή. Η σκέψη του τώρα είχε μαλακώσει και τα συναισθήματά του ήσαν άπληλα γμένα από την σκληράδα και την κακότητα. Μπροστά του έβλεπε να ξανοίγονται δυο δρόμοι: Ο ένας ήταν γνώριμος. Τράβαγε οδόστια στην άνηφοριά και έφθανε στα άπάτητα λημέρια των ληστών. Ο άλλος δρόμος του ήταν άγνωστος, αλλά ήσυχος και γελαστός. Πέραγε άνάμεσα από το χωριό και έφθανε στην πόρτα της εκκλησίας. Δεν χρειάστηκε να σκεφθή περισσότερο ποιό δρόμο έπρεπε να πάρη. Η ψυχή του ήταν έτοιμη για το μεγάλο ξεκίνημα. Πήρε σταθερά το δρόμο που ώδηγούσε στην έκαλησιά, την ώρα που οι καμπάνες άρχισαν πάλι να διαλαλούν τον έρχομό του Θεού της Άγάπης στη γη.

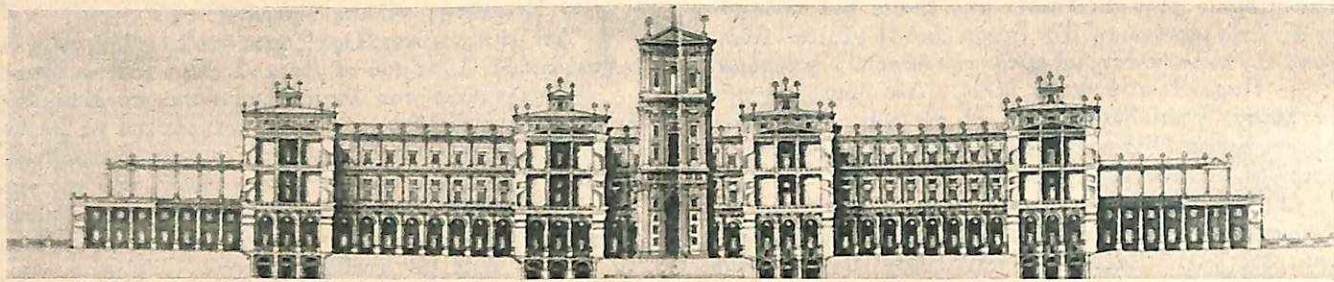
— Άντε τώρα, τράβα στίτι σου, λέει ο Μπαλτάς, και συγχώρα με, μα να μην το ξανακάνης. Κ' εγώ, δε θα το ξανακάνω. Κι αν καμιά φορά θέλης κανένα φρούτο, πέρνα από δώ, να μου το γυρεύης. Θα σου το δίνω με την καρδιά μου, αν μου περισεύη βέβαια, γιατί κ' εγώ ζω με τον ιδρώτα μου. Και νά! Πάρε κι αυτά! ».

Στο τραπέζι του, ήταν μιá μεγάλη άρμαθιά μήλα. Τα σήκωσε ο Μπαλτάς, και πήγε να του τα δώση. Ο ξένος τα πήρε για μιá στιγμή, τα κοίταξε, είπε σιγά «ευχαριστώ», τα άπόθεσε ξανά στο τραπέζι, και βγήκε από την πόρτα. Οι δυο γείτονι τον έβλεπαν άμλητοι να φεύγη. Η νύχτα έμπαινε στο σπιτάκι. Ο Μπαλτάς, άναψε τη λάμπα του πετρελαίου.

— Μπαλτά, του λέει άργά ο Τρικούπης, ήταν άνάγκη να γίνη το κακό για ν' άνακαλύψης το Καλό; Άν οι άνθρωποι μπορούσαν άπειθείας να φτάσουν στο Καλό... Άν μπορούσαν...

— Πάλι καλά κ' έτσι, είπε ο Μπαλτάς, δυνάμωνοντας το φως της λάμπας. Φτάνει να βρεθούμε κάποτε στο σωστό δρόμο... **A. ΚΑΡΑΝΤΩΝΗΣ**

ΜΑΤΙΕΣ Σ' ΟΛΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Ο Ναός του Σολομώντος (ἀνηγέρθη 1000 χρόνια π. Χ.), όπως τὸν φαντάζονται διαπρεπείς ἀρχιτέκτονες πού ἔχουν μελετήσει ἀρχαία Λατινικά, Ἑβραϊκά καί Ἑλληνικά συγγράμματα.

ΝΟΤΙΟΣ ΑΜΕΡΙΚΗ

Ἕνας νέος δρόμος πού ἀνοίχθηκε στή χώρα τῶν Ἰνκας.

ΤΟΚΥΟ (ΙΑΠΩΝΙΑ)

Μιά ἀγαπημένη Ἑρυθροσταυρική οἰκογένεια στό σπίτι της.

ΕΛΛΗΝΟΛΑΤΡΕΙΑ

Σέ πολλά σπίτια τῆς μεταπολεμικῆς Ἰαπωνίας υπάρχουν ἀντίγραφα ἀριστουργημάτων τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς γλυπτικῆς.

ΕΡΥΘΡ. ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΕΟΤΗΤΟΣ

Νηπιαγωγός προσφέρει ἐθελοντικῶς τίς υπηρεσίες της σέ μικρόν Ἑρυθροσταυρίτη.

ΜΑΤΙΕΣ Σ' ΟΛΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Τ' ΑΘΑΝΑΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΜΝΗΜΕΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΞΕΝΟΙ

23 νέοι ἀπό τὸ Πακιστάν σχεδιάζουν στήν ταρατσα τοῦ Τεχνολογικοῦ Ἰνστιτούτου Ἀθηνῶν ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τοῦ συνεργάτου μας ζωγράφου κ. Σπύρου Βασιλείου.

ΟΛΛΑΝΔΙΑ

Ἕνα ἀπὸ τὰ γραφικώτερα κανάλια τῶν Κάτω Χωρῶν.

ΜΕΞΙΚΑΝΙΚΗ ΤΕΧΝΗ

«Πολεμιστὴς μὲ ἀνθή καὶ φτερά». Ἀγάλμα πού βρέθηκε ἐσχάτως σὲ ἓνα ἀρχαῖο μεξικανικὸ ναό.

ΕΡΥΘΡ. ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΕΟΤΗΤΟΣ

Ἐθελοντὴς ἀδελφὴ φροντίζει ἀρρωστο παιδί.

ΑΙΜΟΔΟΣΙΑ

(Συνέχεια από τη σελίδα 7)

χω λίγα χρήματα. Θα πάω ν' αγοράσω δέκα οκάδες κοκκάρι, θα το φυτέψουμε στο περιβόλι του μουσείου και θα τρώμε κρεμμύδια, που έχουν όλες τις βιταμίνες.

Μας έπιασαν τὰ γέλια.

— Και τότε θα φυτρώσουν τὰ κρεμμύδια, Μπέρτα; Ζήσε, μαύρε μου, νὰ φᾶς τριφύλλι!

— Ίσως, είπα γώ, και τήν κοίταξα προσεχτικά, θάταν καλύτερα ἐσὺ πὺν τᾶχεις καλά με τὸν Γερμανούς, νὰ μοῦ βρῆς μιὰ δουλειὰ σὲ κανένα γραφεῖο. Τὰ γερμανικά μου δὲν εἶναι τέλεια, μὰ θά...

Δὲν πρόφτασα νὰ τελειώσω. Ἡ Μπέρτα ὤρμησε ἀπάνω μου, μ' έπιασε ἀπ' τοὺς ὤμους και τραντάζοντάς με με ἐπίστευτη δύναμη εἶπε ἐξαγριωμένη:

— Δὲν ντρέπεσαι; Δὲν ντρέπεσαι, ἐσύ, μιὰ Ἑλληνίδα, νὰ θέλῃς νὰ ἐργαστῇς γιὰ τοὺς ἐχθροὺς τῆς πατρίδας σου;

Τὴν ἀγκάλιασα και τὴ φίλησα δακρυσμένη. Τώρα ἤμουν σίγουρη ἐκατὸ τοῖς ἐκατό, πὺς ἡ Μπέρτα ἦταν ἀληθινὴ φίλη τῆς Ἑλλάδας.

— Ἠσύχασε, Μπέρτα, τῆς εἶπα. Ἀστειεύομαι. Ὁ Γιάννης κι ἐγὼ κρύβουμε πὺς ξέρουμε γερμανικά, ἀπὸ φόβο μήπως μᾶς πάρουν με τὸ ζόρι διερωμεῖς.

Τὴν ἄλλη μέρα τὸ πρωτὶ ἡ Μπέρτα βῆκε και γύρισε θριαμβευτικά μ' ἓνα στενόμακρο σακί. Εἶχε φέρει τὸ κοκκάρι κι οἱ τέσσερις μαζί βαλθήκαμε νὰ τὸ φυτέψουμε στὰ παρτέρια τοῦ κήπου καί, παρ' ὅλη τὴν πείνα μας, ξαναβρήκαμε τὸ κέφι μας και κάναμε χιούμορ.

Ὑστερα ἀπὸ λίγες μέρες ἡ Μπέρτα ἔφυγε κι ἔκανε καιρὸ νὰ ξαναγυρίσει. Μὰ δταν γύρισε, ἔφερε τὴν ἐντολὴ τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ νὰ ἐτοιμάσουμε ἐπιτροπὴ και νὰ υποβάλουμε αἴτηση γιὰ νὰ μᾶς δοθοῦν σὺς-σίτια. Τὴν αἴτηση ἔπρεπε νὰ τὴν ὑπογράψῃ ὁ Δήμαρχος. Μὰ ὁ τότε Δήμαρχος Θηβῶν, παρ' ὅλη τὴν εὐγλωττία τῆς Μπέρτας, τρομακρατημένος ἀπ' τοὺς Ἱταλούς, ἀοιμήθηκε. Ἐτοῖς κάναμε ἀναμεταξύ μας μιὰ ἐπιτροπὴ και τὴν ὑπογράψαμε ἐμεῖς, προτείνοντας γιὰ Πρόεδρο ἓναν πανέξυπνο και συμπαθέστατο Διευθυντὴ τῆς Ἀγροτικῆς Τραπέζης. Ἐτοῖς ξεκίνησε ὁ Ἐρυθρὸς Σταυρὸς τῆς Θήβας.

Ἀπὸ τότε βλέπομαστε συχνὰ με

Ἡ νόσος αἰσθήσεων

ΠΟΛΛΑΚΙΣ τὰ ἀτυχήματα ἢ αἱ ἀσθένειαι προκαλοῦν ἀναισθησίαν (δηλ. ἀπώλειαν αἰσθήσεων). Συνήθεις αἰτίαι εἶναι:

α) Ἡ διάσεισις τοῦ ἐγκεφάλου, πὺν ὀφείλεται εἰς στιγμιαίαν και παροδικὴν συνήθως «διακίνησιν» τούτου, ἔπειτα ἀπὸ κτύπημα εἰς τὴν κεφαλὴν. (Οἱ περισσότεροι ἀπὸ ἐκείνους, πὺν χάνουν τὰς αἰσθήσεις των συνεπείᾳ αὐτοκινήσιου δύστυχήματος ἢ ἀπὸ πέσιμον, κατὰ τὸ ὅποιον ἐκτύπησαν εἰς τὴν κεφαλὴν, παθαίνουν διάσεισιν).

β) Ἡ ἀποπληξία, πὺν συμβαίνει συνήθως εἰς τοὺς ἡλικιωμένους, και κατὰ τὴν ὅποιαν κάποια ἀρτηρία τοῦ ἐγκεφάλου σπάζει, και τὸ αἷμα πιέζει τὸν ἐγκέφαλον με ἀποτέλεσμα νὰ χάσῃ ὁ ἄρρωστος τὰς αἰσθήσεις του και νὰ πάθῃ ἡμιπληγίαν.

γ) Ἡμπορεῖ ἐπίσης νὰ χάσῃ κανεὶς τὰς αἰσθήσεις του ἀπὸ σοβαρὰν αἱμορραγίαν, ὑπερβολικὴν οἰνοποσίαν, χρῆσιν δηλητηρίων, καρδιακὰς παθήσεις, ψυχικὰ αἰτία (χαρὰ - φόβος - θλίψις) και ἄλλας αἰτίας.

Πρῶται βοήθειαι.

Εἰς περιπτώσιν ἀναισθησίας τὸ πρῶτον πὺν πρέπει νὰ προσέξετε, εἶναι ἂν τὸ θῦμα ἀναπνέῃ. Ἐὰν ὅχι πρέπει νὰ τοῦ κάμετε τεχνητὴν ἀναπνοὴν και τοῦτο ἐφ' ὅσον ἡ κατάργησις τῆς ἀναπνοῆς εἶναι ἀποτέλεσμα πνιγμοῦ ἢ ἄλλου ἀτυχήματος, διὰ τὸ ὅποιον ἐνδείκνυται ἡ τεχνητὴ ἀναπνοή.

Ἀντιθέτως εἰς περιπτώσεις διασεισεως ἢ ἀποπληξίας ἢ τεχνητὴ ἀναπνοή, — δὲν πρόκειται νὰ ὠφελήσῃ.

Ὅσakis λοιπὸν τὸ θῦμα δὲν ἔχει ἀνάγκην τεχνητῆς ἀναπνοῆς, θὰ πρέπει νὰ μείνῃ ἀκίνητον και νὰ τὸ σκεπάσετε ἀπὸ ἐπάνω και ἀπὸ κάτω. Νὰ εἰσθε πάντοτε προσεκτικοί, διότι

τὴν Μπέρτα, πότε στὴ Θήβα πὺν ἐρχόταν ἐκείνη, πότε στὴν Ἀθήνα, στὸ δωμάτιο πὺν κρατοῦσε σ' ἓνα σπῆτι τῆς ὁδοῦ Μασσαλίας, δταν κατέβαινα ἐγὼ στὴν Ἀθήνα γιὰ δουλειὰς τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ».

Ὁ Πρεσβευτὴς τῆς Ἑλβετίας κ. Citti, στὴν ὁμίλᾳ του πὺν ἀκούθησε τὴν ἀποκάλυψιν τῆς ἀναμνηστικῆς πλάκας στὸ Νεκροταφεῖο

ἡμπορεῖ τὸ θῦμα νὰ ἔχῃ κατάγμα. Ἐὰν τὸ πρόσωπό του εἶναι κόκκινον ἢ πρὸς τὸ βυσσινὶ και δὲν ἔχει ἐμέτους, σηκώσατέ του τὸ κεφάλι και τοὺς ὤμους ἐλαφρὰ με τὴν βοήθειαν προσκεφάλων ἢ ἄλλων ὑποστηρικμάτων. Ἐὰν ἀντιθέτως τὸ πρόσωπον εἶναι

Σχεδιάσμα ΗΛΕΚΤΡΑΣ ΓΕΩΡΓΟΥΝΤΖΟΥ

ὠχρόν, τότε τὸ θῦμα πρέπει νὰ ἔχῃ τὸ σῶμα του εἰς ὀριζοντίαν θέσιν.

Ἀπλὴ λιποθυμία.

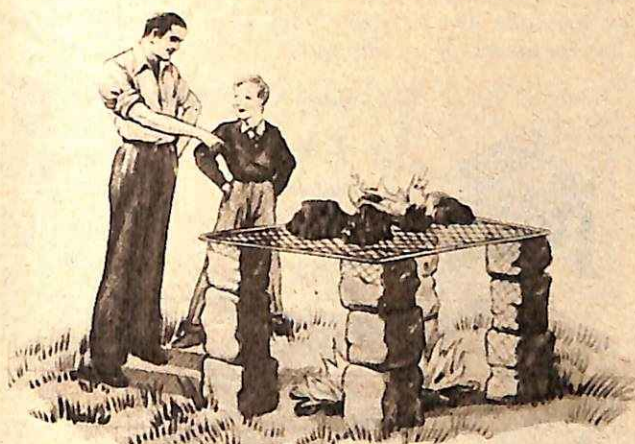
Ἀτομα πὺν εὐρίσκονται εἰς μεγάλον συνωστισμόν, πὺν εἶναι πεινασμένα, κουρασμένα, φοβισμένα ἢ ἀντικρύζουν αἷμα, ἡμπορεῖ νὰ λιποθυμήσουν ἀκόμη και ἂν εἶναι ἀπολύτως ὑγιῆ. Ἀμεσος αἰτία τῆς λιποθυμίας εἶναι ἡ ἀνεπαρκὴς τροφοδοσία τοῦ ἐγκεφάλου με αἷμα. Εἰς τὰς περιπτώσεις αὐτάς μὲν τὸ θῦμα ξαπλώσῃ ἀναλαμβάνει τὰς αἰσθήσεις του, διότι ἡ τροφοδοσία με αἷμα ξαναρχίζει κανονικά.

τὼν Δελφῶν, εἶπε γιὰ τὴν Μπέρτα Γκράφ ὅτι «ἡ ἀγάπη τῆς γιὰ τὴν ἑλληνικὴ γῆ και τὸ νεανικὸ πληθυσμὸ τῆς τὴν εἶχε κάμει περισσότερον Ἑλληνίδα παρὰ Ἑλβετίδα». Καὶ τὴν ἔκαμε ὀριστικά Ἑλληνίδα ὁ ἀδικος θάνατός τῆς στὴ χώρα μας, πὺν κράτησε τὰ λείψανά τῆς σὲ κάποια πλαγιά τοῦ Τυμφορητοῦ.

Σ. ΣΠΗΛΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΩΣ ΠΑΡΑΓΕΤΑΙ Η ΘΕΡΜΟΤΗΣ

ΚΑΥΣΙΜΟΝ ὅλη λέγομεν ὁτιδήποτε τὸ ὅποιον καίόμενον παράγει θερμότητα. Καίμεν ἀνθρακίτη και ξύλα διὰ νὰ ἔχωμεν θερμότητα ἢ ἄλλο εἶδος ἐνεργείας. Πολλοὶ καίουν λάδι γι' αὐτὸν τὸν σκοπὸ, ἄλλοι φωταέριον. Οἱ ἄνθρωποι τῆς ὑπαίθρου χρησιμοποιοῦν τὸ ξύλο γιὰ νὰ θερμαίνουν τὰ σπῆτια τους. Τὸ ξύλο καίγεται τόσο γρήγορα, ὥστε χρειάζεται μεγάλη ποσότης διὰ νὰ διατηρητῇ ἡ φωτιά. Γιὰ νὰ θερμάνουμε ἓνα μικρὸ σπῆτι θέλουμε ἓνα σημαντικὸ ὄγκο ξύλων. Ἀντιθέτως ὁ γαϊάνθραξ δίδει σταθερὴν και ὑψηλὴν θερμότητα, γιὰ πολὺ περισσότερον χρόνον. Γι' αὐτὸ εἶναι προτιμώτερος και χρησιμοποιεῖται παντοῦ, ἀπὸ τὴν κίνησιν τῶν τραίνων και τῶν μηχανῶν τῶν ἐργοστασίων ὡς τὴν θέρμανσιν τῶν σπιτιῶν. Ὑπάρχουν βασικῶς δύο εἶδη γαϊάνθρακος, ὁ σκλη-

ρὸς και ὁ μαλακός, και οἱ δύο με σημαντικὴ θερμαντικὴ δύναμι. Τελευταίως γίνεται και χρῆσις τοῦ λιγνίτη, κυρίως εἰς τὴν βιομηχανίαν.

Ὁρισμένες καύσιμες ὕλεις εἶναι προτιμώτερες ἀπὸ ἄλλες, γιὰ ὀρισμένους σκοποὺς (θέρμανσιν τῶν σπιτιῶν κλπ.).

Ἄν τοποθετήσουμε στὴν φωτιά χωριστὰ ξύλα και γαϊάνθρακα, θὰ παρατηρήσουμε ὅτι τὸ μὲν ξύλο θὰ ἀνάψῃ ἀμέσως, ἐνῶ ὁ γαϊάνθραξ πολὺ ἀργότερα. Ἐπίσης τὸ ξύλο θὰ καὶ ταχύτατα. Πλὴν ὅμως τὸ κατάλοιπον τῆς στάχτης τοῦ ξύλου εἶναι ἐλάχιστον. Ἐτοῖς βλέπουμε ὅτι, ἂν θέλουμε μιὰ γρήγορη καὶ ἐκθαρτιστὴν φωτιά με λίγες στάχτες στὸ τζάκι, τὸ ξύλο εἶναι σ' αὐτὴ τὴν περίπτωσιν προτιμώτερον.

Ὅταν ἔχουμε ἀνάγκην ἀπὸ κάτι πὺν νὰ καίγεται, διαλέγουμε ὀρισμένες ὕλεις ὅπως ξύλα, ξερόχορτα, κάρβουνα. Δὲν διαλέγουμε πέτρες π.χ. Γνωρίζετε ἄραγε γιὰτί μπορούμε νὰ κάψουμε ἓνα κομμάτι γαϊάνθρακα και ὅχι ἓνα κομμάτι γρανίτη; Αὐτὸ συμβαίνει διότι ὑπάρχει κάποια οὐσία στὸν γαϊάνθρακα ἡ ὁποία δὲν ὑπάρχει στὸν γρανίτη.

Ἄς κάνουμε ἓνα πείραμα: Τοποθετήστε ἓνα μικρὸ κομμάτι ξύλον ἀπὸ πῆκο μέσα σ' ἓνα τενεκεδένιο κοντάκι, και βάλτε τὸ στὴν φωτιά, προσέχοντας νὰ μὴν ἀνάψῃ τὸ ξύλο. Παρατηρήστε τί θὰ συμβῇ καθὼς τὸ ξύλο θερμαίνεται ὅλο και περισσότερον. Κατ' ἀρχὴν τὸ ξύλο ἀφυδατώνεται και μυρίζει χαρ-

κτηριστικά. Ἡ μυρωδιὰ προέρχεται ἀπὸ τὰ διάφορα αἲρια τὰ ὁποία ἀποβάλλει τὸ ξύλο λόγω τῆς θερμότητος. Ἀφοῦ ἀποβληθῇ ὅλη ἡ ὑγρασία και τὰ αἲρια, ἀπομένει μέσα στὸ τενεκεδένιο κοντὶ μιὰ στερεὴ μαύρη ὕλη. Αὕτὴ ἡ ὕλη καλεῖται ἄνθραξ. Ἄν τώρα αὐτὸν τὸν ἄνθρακα τὸν θέσουμε πάνω στὴν φωτιά, θὰ καὶ δίχως καπνὸ. Πρέπει λοιπὸν νὰ ὑπάρχῃ ἄνθραξ σ' ἓνα ἀντικείμενον γιὰ νὰ καὶ.

Γνωρίζετε γιὰτί ὁ γαϊάνθραξ καίγεται βραδύτερα ἀπὸ τὸ ξύλο; Διότι περιέχει περισσότερον ἄνθρακα και λιγώτερη ὑγρασία. Ὁ σκληρὸς γαϊάνθραξ εἶναι σχεδὸν καθαρὸς ἄνθραξ.

Ἐμάθαμε ὅτι τὸ ξύλο καίγεται διότι περιέχει ἄνθρακα. Ἀλλὰ κάτι στὴν ἀτμόσφαιρα κάνει τὸν ἄνθρακα νὰ καίγεται με τὸ πλησίασμα τῆς φωτιᾶς. Αὐτὸ εἶναι τὸ ὀξυγόνο πὺν ὑπάρχει στὸν αἲρα. Ὁ ἄνθραξ και τὸ ὀξυγόνο ἐνώνονται δταν ὁποιοδήποτε ἀντικείμενον καίγεται.

ΕΜΜΕΤΡΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ

ΠΩΣ ΝΑ ΠΡΟΛΑΜΒΑΝΕΤΕ ΤΑ ΔΥΣΤΥΧΗΜΑΤΑ

Μὴν ἀγγίζετε ποτὲ τοῦφέκι

Δυὸ ἀδελφάκια παίζανε με τ' ὄπλο τοῦ μπαμπᾶ τους. Ἦταν στὸ σπῆτι μόνᾳ τους, τὸ βρήκανε μπροστὰ τους, τὸ πήρανε κι ἀρχίσανε νὰ τὸ ἐπιθεωροῦνε, γιὰ νὰ μαντέψουνε τὸ πὺς μ' αὐτὸ πουλιά χτυποῦνε. Μὰ ξάφνου ὁ μεγαλύτερος πιέζει τὴ σκανδάλη, και μπᾶμ!... ἡ σφαῖρα τὸ μικρὸ τὸν βρίσκει στὸ κεφάλι.

Λοιπὸν ποτὲ, παιδάκια μου, τοῦφέκι μὴν ἀγγίζετε. Ὅχι, ποτὲ - ποτὲ - ποτὲ! Νὰ τὸ θυμάστε αὐτό! Γιὰτί ἐκεῖ πὺν ἄσφαίρο, μικρά μου, τὸ νομίζετε, ξάφνου μπορεῖ νὰ πάθετε δυστύχημα φριχτό...

(Α.Β.)

Ο ΠΑΠΟΥΣ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ ΣΑΣ

ΟΙ ΠΑΤΑΤΕΣ

Μικροὺς, μεγάλους ὠφελοῦν και γέροντες ἀκόμη, κ' εἶναι συγχρόνως και τροφὴ εὐχάριστη στὸ στόμα.

Εἶναι πολὺ ὠφέλιμες και στοὺς ἀρθριτικούς, καθὼς και στοὺς παχύσαρκους και στοὺς νεφριτικούς.

Μὰ νὰ προσέχῃ πάντοτε καλὰ καθένας πρέπει, ἂν ἡ πατάτα εἶναι λευκή. Κι ἂν πρασινίλες βλέπῃ, νὰ μὴν τὴν τρώῃ, νὰ τὴν πετᾷ. Γιὰτί ἡ πρασινισμένη εἶναι — νὰ τὸ γνωρίζετε — δηλητηριασμένη.

(Α.Β.)

Η ΓΙΑΓΙΑ

Ι Ν Δ Ι Α

ΚΑΘΕ ΧΡΟΝΟ, από τὰ μέσα 'Ιουνίου, οἱ τρομερές ἐποχικὲς βροχές, φερόμενες ἀπὸ τοὺς ἐτήσιους νοτιοανατολικούς ἀνέμους, τοὺς Μουσσώνες, πέφτουν στὴν 'Ινδία. Κάθε χρόνο, μετὰ τὶς βροχές, ἡ βλάστηση παίρνει ξαφνικὰ ζωὴ στὸ λίγο πρὶν κατάξερο ἔδαφος.

Ἀλλὰ συχνὰ οἱ βροχές δὲν ἔρχονται, καὶ τότε τρομερὴ ξηρασία μαστίζει τὴ χώρα. Ἡ πείνα, πάντοτε παρούσα στὶς 'Ινδίες, ὅπως καὶ σὲ πολλὰς ἄλλες χώρες, ἐπιτείνεται ἀπὸ τὴν ξηρασία. Εἰς τὰ ἀπομα-

Ταπώνια : Μαθήματα πρώτων βοηθειῶν ἀπὸ εἰδικευμένα στελέχη τοῦ Ε.Σ.

κρυσμένα χωριά οἱ κάτοικοι μόλις κατορθώνουν νὰ ἐξασφαλίσουν τὸν ἐπιούσιο ὑπὸ ὀμαλὲς συνθήκες. Κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ξηρασίας δλόκληροι πληθυσμοὶ ἐγκαταλείπουν τὰ πάντα — ἀκόμη καὶ τὰ παιδιὰ τους — καὶ περιτρέχουν τὴ χώρα ἀναζητώντας τροφή. Χιλιάδες 'Ινδῶν ὄχι μόνον ὑποσιτίζονται, ἀλλὰ πεινοῦν κυριολεκτικὰ.

Ὁ Ἐρυθρὸς Σταυρὸς τῆς 'Ινδίας ἔχει ἀναλάβει μιὰ τεράστια προσπάθεια γιὰ τὴ σωτηρία τῶν πενόμενων αὐτῶν πληθυσμῶν, μετὰ τὴ γενναία συμπαράσταση τῶν Ἐρυθρῶν Σταυρῶν ὅλου τοῦ κόσμου.

Κυρίως ἡ προσπάθεια καταβάλλεται γιὰ τὴ διάσωση τῶν βρεφῶν καὶ τῶν μητέρων, μετὰ τακτικὴ διανομὴ γάλατος καὶ βιταμινῶν.

Ὅλα τὰ μέλη τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ, ἀπὸ τοῦ Προέδρου καὶ τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως μέχρι τῶν μικρῶν ἐθελοντῶν τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ Νεότητος, ἔχουν ἀποδοθῇ εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς βοηθείας.

Περιοχὲς δλόκληρες τῆς χώρας παρουσιάζουν τραγικὸ θέαμα. Ἐκτάσεις ἀποστραγγισμένες ἀπὸ τὴν ξηρασία, ζῶα ἀποσκελετωμένα ἀπὸ τὴν ἔλλειψη τρο-

φῆς, πληθυσμοὶ διαρκῶς μετακινούμενοι κάτω ἀπὸ ἕναν ἀνελέητον ἥλιο καὶ σὲ θερμοκρασία σαράντα τεσσάρων βαθμῶν!

ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ

Ένας Ἀμερικανὸς εἰς τοὺς δύο ἀσχολεῖται μετὰ ναυτικὰ σπῶρ. Παρ' ὅλα αὐτὰ πενήντα τοῖς ἑκατὸ ἐκ τῶν ἑκατὸ ἑκατομμυρίων ἐρασιτεχνῶν Ἀμερικανῶν ναυτικῶν θὰ ἐπνίγοντο, ἐὰν ἦσαν ὑποχρεωμένοι νὰ κολυμπήσουν εἰς ἀπόστασιν μόλις ἑκατὸ μέτρων γιὰ νὰ σώσουν τὴν ζωὴν των.

Ἡ ἀπαρχὴ τοῦ προγράμματος διὰ τὴν πρόληψιν ναυτικῶν ἀτυχημάτων, ἐκπονηθέντος ὑπὸ τοῦ Ἀμερικανικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ, ἀνάγεται εἰς τὸ ἔτος 1914. Κατ' αὐτὴν τὴν ἐποχὴν τὸ ὕψος θνησιμότητος ἐκ πνιγμῶν ἦτο μεγάλο, διότι τότε ἐλάχιστοι ἤσυχλουντο μετὰ τὰ θαλάσσια σπῶρ.

Χάρις εἰς τὸν Ἐρυθρὸ Σταυρὸ ἡ ἀνάπηρη αὐτὴ εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἐργάζεται ἀνετα στὸ σπίτι.

Σήμερα ἐπὶ πληθυσμοῦ πλέον τῶν 195 ἑκατομμυρίων, ἐκ τῶν ὁποίων περὶ τὰ ἑκατὸ ἀσχοιοῦνται μετὰ ναυτικὰ σπῶρ, τὸ ὕψος θνησιμότητος ἐκ πνιγμῶν κατῆλθε σημαντικὰ.

Μία διακήρυξις τοῦ Ἀμερικανικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ παροτρύνει τοὺς Ἐρυθροσταυροῦτες οἱ ὁποῖοι συμμετέχουν εἰς τὸ γιγαντιαῖο πρόγραμμα ναυτικῆς ἀσφαλείας, νὰ πολλαπλασιάσουν τὶς προσπάθειές τους, ὥστε νὰ περιορισθῇ ἀκόμη περισσότερο ὁ ἀριθμὸς τῶν θανάτων ἐκ πνιγμῶν, ὁ ὁποῖος σήμερον ἀνέρχεται εἰς ἑξ χιλιάδας κατ' ἔτος, διὰ τὸ σύνολον τῆς χώρας.

Οἱ πληροφορίες καὶ οἱ εἰκόνες ἐλήφθησαν ἀπὸ τὸ περιοδικὸ τῆς Ἐνώσεως Συνδέσμων Ε.Σ. «Πανόραμα»

Η ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΤΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Η ΔΙΩΡΥΞ ΤΗΣ ΚΟΡΙΝΘΟΥ

Ἡ Διωρυξ τῆς Κορίνθου, ἡ ὁποία ἐνώνει τοὺς κόλπους Σαρωνικὸν καὶ Κορινθιακόν, εἶναι ἕνα πολὺ σημαντικὸν θαλάσσιον πέρασμα, ποὺ ἔχει ἰδιαιτέρην σημασίαν διὰ τὴν ναυτιλίαν, τὴν οἰκονομίαν καὶ τὴν ἐξυπηρέτησιν τοῦ κόσμου.

Ἀπὸ τὴν ἀρχαιοτάτην ἐποχὴν οἱ ναυτικοὶ διὰ νὰ ἀποφεύγουν τὸν ἐπικίνδυνον γύρον τῆς Πελοποννήσου καὶ διὰ νὰ συντομεύουν τὰ ταξίδια τοὺς εἶχαν λύσει τὸ συγκοινωνιακὸν πρόβλημα μεταξὺ τοῦ Κορινθιακοῦ καὶ τοῦ Σαρωνικοῦ κόλπου διὰ τῆς κατασκευῆς τοῦ περιφῆμου Διόλου τοῦ Ἰσθμοῦ τῆς Κορίνθου. Ὁ Διόλος ἦτο μίαν λιθόστρωτος λεωφόρος πλάτους 3,50 - 4,50 μέτρων κατασκευασμένη εἰς τὸ στενότερον μέρος τοῦ Ἰσθμοῦ. Ἐπὶ τῆς λεωφόρου αὐτῆς ἔσφον τὰ πλοῖα, συνήθως μετὰ ζῶα, ἀπὸ τὸν ἕνα κόλπον εἰς τὸν ἄλλον, ἀφοῦ προηγουμένως τὰ ἐτοποθέτουν ἐπὶ τροχοφόρων φορεῖων. Τὰ ἐμπορεύματα μετεφέροντο διὰ τῶν ζώων. Κατεσκευάσθη τὸ 600 π.Χ. ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Περιάνδρου, ὁ ὁποῖος ἐπροσάταυσε μετὰ δραστηριότητα τὸ ἐμπόριον τῆς Κορίνθου. Ὁ τρόπος ὁμοῦ αὐτοῦ τῆς συγκοινωνίας παρουσίαζε πολλὰς δυσχερείας, διὰ τοῦτο ὁ Περιάνδρος ἐσκέφθη νὰ ἐνώσῃ τοὺς δύο κόλπους διὰ διώρυγος. Δὲν κατώρθωσε ὁμοῦ νὰ πραγματοποιήσῃ τὸ μεγαλόπνοον σχέδιόν του ἀφ' ἑνὸς μὲν διότι τὸ ἔργον παρουσίαζε πολλὰς τεχνικὰς δυσκολίας καὶ ἀπαιτοῦσε πολλὰ χρήματα, ἀφ' ἑτέρου δὲ διότι ἡ θρησκευτικὴ πρόληψις τὸ καταπολέμησεν. Οἱ ἱερεῖς ἔλεγον ὅτι ἀκανεὶς δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ προσβάλλῃ τὸ ἔργον τῶν θεῶν. Ἐφοβοῦντο μήπως θυμῶσῃ ὁ Ποσειδῶν, εἰς τὸν ὁποῖον ἦτο ἀφιερωμένος ὁ Ἰσθμός.

Μετὰ τὸν Περιάνδρον, ἀπεφάσισε τὴν τομὴν τοῦ Ἰσθμοῦ ὁ Δημήτριος ὁ Πολιορκητής, ἀλλὰ δὲν ἐπραγματοποίησεν τὴν ἀπόφασίν του διότι τὸν ἡμύδισαν οἱ Αἰγύπτιοι «σοφοὶ» καὶ μηχανικοὶ τοὺς ὁποίους συνεβουλεύθη. Αὐτοὶ εἶπαν ὅτι ἡ στάθμη τῶν νερῶν τοῦ Κορινθιακοῦ εἶναι ὑψηλοτέρα ἀπὸ τὴν στάθμην τῶν νερῶν τοῦ Σαρωνικοῦ καὶ ἐπομένως ἂν πραγματοποιήθῃ ἡ τομὴ τὰ νερά θὰ κυλήσουν ὀρμητικὰ καὶ θὰ καταποντίσουν τὴν Αἴγιναν καὶ ἄλλας νήσους τοῦ Σαρωνικοῦ.

Μετὰ τὸν Δημήτριον τὸν Πολιορκητὴν, ὁ αὐτοκράτωρ Καλλιγούλας (40 π.Χ.) διέταξε τὴν τομὴν τοῦ Ἰσθμοῦ. Αἱ ἐργασίαι ἤρχισαν, ἀλλὰ διεκόπησαν ἐντὸς ὀλίγων μηνῶν, διότι ὁ Καλλιγούλας ἐδόλοφονήθη. Μετὰ τὸν Καλλιγούλα, ὁ Νέρων, ὅταν εὑρέθη εἰς τοὺς ἀγῶνας αὐτῶν Ἰσθμια, ἀπεφάσισε τὴν τομὴν τῆς Διωρυγος. Κατὰ τὴν ἐπίσημον τελετὴν τῶν ἐργασιῶν, ὁ ἴδιος «ἄσας τὸν ὕμνον τοῦ Ποσειδῶνος καὶ τῆς Ἀμφιτρίτης», ἀνέσκαψε τὴν γῆν διὰ χρυσῆς δικέλης καὶ μετέφερε τὸ χῶμα ἐντὸς χρυσοῦ καλάρου ἐπὶ τῶν ὤμων του. Ἦρχισαν νὰ ἐργάζωνται χιλιάδες ἐργάται καὶ κυρίως Ἑβραῖοι αἰχμάλωτοι καὶ φυλακισμένοι. Μετ' ὀλίγας ἡμέρας εἰς τρία σημεία τῆς ἀνασκαπτομένης γῆς ἤρχισε νὰ ξεπηδᾷ αἷμα, τὸ ὁποῖον ὅλοι ἐθεώρησαν πῶς εἶναι τῆς μητρὸς τοῦ Ἀγριπίνης, ποὺ ὁ ἴδιος εἶχε

φονεύσει. Ἀπ' αὐτὴ ἡ ἱσως καὶ ἄλλην αἰτίαν, ὁ Νέρων διέταξε ξαφνικὰ τὴν διακοπὴν τῶν ἐργασιῶν τῆς τομῆς τοῦ Ἰσθμοῦ, τῶν ὁποίων μέχρι σήμερον διακρίνονται τὰ ἐκσκαφέντα τμήματα, καὶ ἐπέστρεψε εἰς τὴν Ρώμην διὰ νὰ καταπνίξῃ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ Γάλλου καὶ νὰ περισώσει τὸν θρόνον του, ἀλλὰ εἶχεν οὐκ ἐπὶ τέλος. Ἐθανάτωθη πλησίον τῆς Ρώμης.

Μετὰ τὸν Νέρωνα ἐπεχείρησαν τὴν συνέχισιν τοῦ ἔργου καὶ ὁ Ἡράδης ὁ Ἀττικὸς καὶ οἱ Ἐνετοί, ἀλλὰ τὸ ἔργα-τέλειψαν ἐξ αἰτίας τῶν πολλῶν δυσκολιῶν τὰς ὁποίας παρουσίαζεν.

Μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἑλλάδος ἐμελέτησε σοβαρότατα τὸ ἔργον ὁ Κυβερνήτης Καποδίστριας, δὲν προέβη ὁμοῦ εἰς οὐδεμίαν ἐνέργειαν, διότι τοῦ ἦτο ἀδύνατον νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὴν προϋπολογισθεῖσαν δαπάνην τῶν 40.000.000 φράγκων.

Εἰς τὰ 1855 ὁ ἐκ Κρήτης μηχανικὸς Λ. Λυγούνης ἐσχεδίασε τὴν διώρυγαν τοῦ Ἰσθμοῦ, ἀλλὰ δὲν ἐπέτυχε νὰ ἀναλάβῃ καὶ τὴν ἐπιχείρησιν.

Τέλος ὁ Γάλλος Βιρλὲ ἔκαμε τὰ σχέδια τῆς τομῆς καὶ ὑπελόγησε τὰ ἐξόδα τοῦ ἔργου, ὁπότε μίαν Γαλλικὴν ἐταιρεία ὑπὸ τὸν Στρατηγὸν Τὸρ ἐπῆρε τὴν ἀδειαν ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν νὰ κόψῃ τὸν Ἰσθμόν.

(Ἡ συνέχεια εἰς τὸ ἐρχόμενο τεῦχος)

ΒΑΣ. Α. ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ
Διδάσκαλος Ε' Ἀθηνῶν

*

ΠΑΙΔΙΑ ΠΟΥ ΤΟΥΣ ΑΞΙΖΕΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΣ ΕΠΙΑΙΝΟΣ

Στεργίου Χρίστος
Δημ. Σχολ. Ροδο-
τοπίου Ἰωαννίνων

Μπαλλᾶς Δημ.
Δημ. Σχολ. Μεσε-
νικῶλα Καρδίτσας

Χατζησάββας Δημ.
Δημ. Σχ. Δυτικοῦ
Γιαννιτσῶν

Φίλης Ἀπόστολος
Δημ. Σχολ. Σουλίου
Σικυωνίας

Ἀνεῦρον χρήματα καὶ διάφορα ἀντι-
κείμενα ἀξίας τὰ ὁποῖα παρέδωσαν
εἰς τοὺς δικαιοῦχους.

ΑΝ ΜΠΟΡΗΤΕ, ΑΠΑΝΤΗΣΤΕ

Τὰ παιδιά, ποὺ ἔχουν ἀνωτέρα μόρφωση ἄς προσέξουν αὐτὰς τὶς ἐρωτήσεις καὶ ἂν μποροῦν ἄς ἀπαντήσουν:

● Ποιὸς ἀναγνωρίζεται ὡς πατέρας τῆς Ἰατρικῆς;

● Σὲ ποιά χρονολογία ἐγεννήθη ὁ Ἀβραάμ;

● Περισσότερα ἀγῶρια γεννιῶνται ἢ κορίτσια;

● Ποιὸ εἶναι τὸ ἀρχαιότερον γνωστὸ χωριὸ τοῦ Κόσμου;

● Τί εἶναι τ' ἀστέρια; (ὄρισμός)

● Ποιὸς ἦτο ὁ γλύπτης ποὺ ἐφιλοτέχνησε τὸ περίφημον ἄγαλμα τοῦ Προφητάναχτος Δαυὶδ;

● Πότε ἄρχισε ἡ παλαιολιθικὴ περίοδος καὶ πότε ἐτελείωσε;

● Ποιά εἶναι ἡ διάμετρος τοῦ ἡλίου;

● Ποιὸς ἀπὸ τοὺς πλανῆτες χαρακτηρίζεται μετὰ δακτυλίου;

● Ποιά εἶναι ἡ παλαιότερα πολιτεία τῆς Ἀμερικῆς;

● Ποιὸς συγγραφεὺς εἰρωνεύεται τὴν συνήθειαν τῶν ἀρχαίων νὰ συνοδεύουν τοὺς νεκροὺς μ' ἕνα νόμισμα στὸ στόμα, γιὰ πληρωμὴ... τῶν ναύλων γιὰ τὴν αἰωνιότητα;

Ε. Ρ. ΑΝΙΣΤΗΣ
Γυμν. Θεσσαλονίκης

Τὰ Χριστούγεννα πλησιάζουν. Καὶ ἐφέτος, ὅπως καὶ κάθε χρό-
νο, οἱ Ἐρυθροσταυροῦται μας ἀσφα-
λῶς δὲν θὰ ξεχάσουν τὰ πτωχὰ
Ἑλληνόπουλα καὶ ἰδίως τῆς ὑπαί-
θρου.

Ρούχα, παπούτσια, παιχνίδια, ποὺ δὲν τὰ χρειάζονται οἱ ἴδιοι, καθαρά καὶ περιποιημένα, γραφικὴ ὕλη (τετράδια-μολύβια, γομο-
λάστιχες), βιβλία παιδικὰ, ἄς συ-
γκεντρωθοῦν ἀπὸ τώρα καὶ ἄς στα-
λοῦν εἰς τὰ γραφεῖα μας ἢ ἀπ' εὐ-
θείας εἰς τὴν ἀποθήκην Ε.Ε.Σ. Πει-
ραιῶς 81, ὥστε νὰ φθάσουν ἐγκαί-
ρως εἰς τὸν προορισμὸν τους, γιὰ νὰ
σκιρπίσουν τὴν χαρὰ στοὺς μικροὺς
συναδέλφους των, ποὺ δοκιμάζουν
κάθε μέρα τόσες στερήσεις.

Ἔτσι μετὰ τὴν ὥραία αὐτὴ χειρο-
νομία θὰ συντελέσουν στὸ νὰ γιορ-
τάσουν οἱ μικροὶ συνάδελφοί των
μετὰ χαρὰ τὰ Χριστούγεννα καὶ οἱ
ἴδιοι, θὰ ἔχουν τὴν ικανοποίησιν
ὅτι μετέπειτα ὥραϊες πράξεις ἐτοι-
μάζονται νὰ υποδεχθοῦν τὴν γέν-
νησιν τοῦ Θεοῦ Βρέφους καὶ νὰ
ψάλλουν ἐπάξια «τὸ Δόξα ἐν Ὑ-
ψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνην
ἐν ἀνθρώποις εὐδοκίαν».

ΜΕ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

Μυθιστόρημα

(3) — Νά τὸ πουνήσωμε —

— Δικό σας είναι τὸ χτήμα, Γκιγιό; τὸν ρώτησε ἡ Παυλίνα.

— Έτσι λένε, ἀπάντησε ὁ ἄνθρωπος μὲ τὰ γένια. Ἡ μικρὴ τοῦ ἐξήγησε μὲ λίγα λόγια τί ζητοῦσε, ἐνῶ ἐκεῖνος γέμιζε μὲ κρασί ἕνα ποτήρι πού εἶχε πλάι του. Κι ἀφοῦ τὸ κατέβασε μονορούφι, τὴ ρώτησε:

— Μπορεῖς νὰ πληρώσης προκαταβολικά;
— Πόσα; εἶπε ἡ Παυλίνα.
— Δυὸ φράγκα τὴ βδομάδα γιὰ τὸ ἀμάξι κ' ἕνα φράγκα γιὰ τὸ ζῶο.

— Δὲν κάνει λιγώτερα;
— Εἶναι τὸ τιμολόγιό μου.
— Δὲν μπορούμε νὰ πληρώσουμε ὁλόκληρη βδομάδα. Εἴμαστε περαστικοὶ ἀπ' τὸ Παρίσι καὶ θέλομε νὰ ξεκουραστοῦμε λίγες μέρες. Κάνει νὰ πληρώνωμε μὲ τὴν ἡμέρα;

— Ἀσεῖναι καὶ μὲ τὴν ἡμέρα. Τριάντα λεφτὰ γιὰ τ' ἀμάξι καὶ δεκαπέντε γιὰ τὸ γάιδαρο.

— Ὅριστε λοιπὸν γιὰ τὴν πρώτη μέρα, τοῦ εἶπε καὶ τοῦ ἔδωσε σαρανταπέντε λεφτά.

— Μπορεῖς νὰ πῆς στοὺς γονεῖς σου νὰ μποῦνε.

— Μόνο τὴ μητέρα μου ἔχω.

— «Καλά. Βάλε λοιπὸν τὸ ἀμάξι σ' ἐκεῖνη τὴ γωνιά, καὶ δέσε τὸ γάιδαρο», τῆς εἶπε ρουφώντας ἄλλο ποτήρι. Ἡ Παυλίνα ἔβαλε τὸ τροχόσπιτο στὸ μέρος πού τῆς ἔδειξε κι ἀνέβηκε ἀμέσως νὰ ἰδῇ τὴ μητέρα της. — «Ἐπιτέλους, μητερούλα μου, ἔφτασα». Φώναξε. — «Δόξα νάχη ὁ Θεός!, ἀποκρίθηκε ἡ ἄρρωστη. Θὰ ξεκουραστοῦμε τέλος πάντων ὅστερα ἀπὸ τόσα χιλιόμετρα ταξίδι».

— Τώρα λοιπὸν πού εἴμαστε ἡσυχοί, τῆς εἶπε ἡ μικρὴ, θὰ σοῦ ἐτοιμάσω νὰ φᾶς κάτι. Τί θέλεις;

— Πρῶτα ἀπ' ὅλα νὰ ξεζέψης τὸ Παλληκάρι. Δός του νὰ φάη καὶ πότισέ το. Εἶναι κατακουρασμένο τὸ δύστυχο.

— «Καλά. Πηγαίνω, κ' ἔφτασα» ἀπάντησε καὶ βγήκε. Πραγματικά, δὲν ἄργησε καθόλου νὰ γυρίσῃ. «Λοιπὸν δέ μοῦ εἶπες τί θέλεις, μαμά. Θέλεις ρύζι;» τὴ ρώτησε.

— Μμμ... πεινῶ τόσο λίγο, παιδί μου...

— Θέλεις κάτι ἄλλο; Πές μου, νὰ πάω νὰ σοῦ πάρω.

— Ὅχι... Προτιμῶ τὸ ρύζι.

Ἡ Παυλινούλα πῆρε ἀμέσως τὴ φουβοῦ τους, τὴν ἔβγαλε ἔξω ἀπὸ τ' ἀμάξι, ἄναψε φωτιά μὲ ξυλαράκια κ' ἔβαλε νὰ βράσῃ ρύζι. Ὡσπου νὰ

πάρῃ βράση, πετάχτηκε μιὰ στιγμή νὰ δῇ τί κάνει τὸ Παλληκάρι. Ἦταν ὅμως περιττό, γιατί ἐκεῖνο ἦταν βουτηγμένο στὰ γαϊδουράγκαθα, πού ἀπ' αὐτὰ ἦταν ἕνα ὁλόκληρο δάσος στὴν αὐλή, κ' ἔτρωγε τοῦ καλοῦ καιροῦ! Τοῦ εἶπε δυὸ λόγια, τὸ χάιδεψε καὶ ξαναγύρισε στὸ τροχόσπιτο.

Ἄμα ἔβρασε τὸ ρύζι, ἔβαλε στὴ μητέρα της νὰ φάη. Ἐκεῖνη πῆρε μὲ δισταγμὸ μιὰ κουταλιά, καὶ τὴ γύριζε καὶ τὴν ξαναγύριζε μέσα στὸ στόμα της, μὰ ποῦ νὰ πᾶν κάτω.

— Δὲν μπορῶ νὰ τὸ καταπιῶ, εἶπε κοιτώντας τὴν Παυλίνα, πού τὴν παρατηροῦσε ἀνήσυχη.

— Πρέπει νὰ προσπαθήσης, μαμά. Γιὰ πάρε μιὰ κουταλιά ἀκόμα.

Τὸ ἴδιο ὅμως βασανίστηκε ἡ ἄρρωστη καὶ μὲ τὴ δεύτερη κουταλιά, ὥσπου ἄφησε τὸ κουτάλι κάτω. «Καλύτερα νὰ μὴν ἐπιμένω», εἶπε.

— Μητερούλα μου...

— Μὴν ἀνησυχῆς, μικρὴ μου, δὲν εἶναι τίποτα. Ἀπὸ τὴν κούραση εἶναι, θὰ μοῦ περάσῃ.

Ἐβγαλε τὸ σάλι της καὶ ξαπλώθηκε στὸ στρῶμα λαχανιασμένη. Ἀλλὰ κοιτώντας τὰ δακρυσμένα μάτια τῆς Παυλινούλας της, προσπάθησε νὰ τῆς δώσῃ λίγο θάρρος.

— Τὸ ρύζι σου εἶναι πολὺ καλὸ, παιδάκι μου, καὶ λυπᾶμαι πού δὲν μπορῶ νὰ φάω. Σὺ ὅμως πού τρέχεις, πού δουλεύεις, πρέπει νὰ τρῶς. Γιὰ τὴν κάθῃσαι νὰ φᾶς;

— Θὰ κάτσω, μητέρα μου. Ἡσυχάσε σύ, κοιμήσου κ' ἐγὼ θὰ φάω.

— Πρέπει, Παυλίνα μου, νὰ κάνῃς κουράγιο. Νὰ προσπαθήσης.

— Τὸ ἴδιο σοῦ ἔλεγα ἐγὼ πρίν. Ἀλλὰ...

— Μὰ ἐγὼ εἶμαι ἄρρωστη.

— Γι' αὐτὸ λοιπὸν, μαμάκα μου, πρέπει νὰ βροῦμε ἕνα γιατρό. Εἴμαστε στὸ Παρίσι τώρα, καὶ στὸ Παρίσι ὑπάρχουν καλοὶ γιατροί.

— Τοὺς καλοὺς ὅμως γιατροὺς πρέπει νὰ τοὺς πληρώσης.

— Θὰ τὸν πληρώσωμε.

— Μὲ τί;

— Μὲ τὰ λεφτά μας. Πιστεύω πὼς στὴ ρόμπα σου ἔχεις ἐννιά φράγκα καὶ ἐξήντα λεφτά.

Ἡ μητέρα τὰ ἔβγαλε, τὰ μέτρησε καὶ τόσα ἦταν.

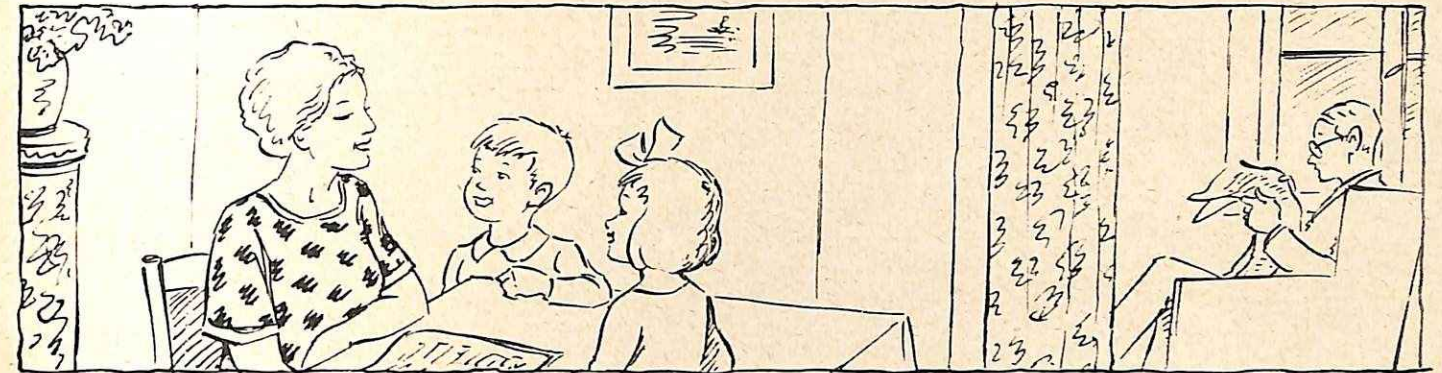
— Βλέπεις, μαμά μου; Κ' εἶναι πιὸ πολλὰ ἀπ' ὅσα θὰ δώσωμε στὸ γιατρό.

ΔΙΑΣΚΕΥΗ Β.

(Συνεχίζεται)

Εὐτυχισμένα Χριστούγεννα

Στίχοι, σκίτσα Α. Β.

Δυὸ Ἐρυθροσταυριτες μας, ὁ Μίμης καὶ ἡ Τζένη, εἶπαν στὴ μητερούλα τους κατασυνγνημένοι:
— Χριστούγεννα ἔρχονται, μαμά. Θέλεις αὐτὴ τὴ μέρα μιὰ τρισαχαρὺμένη γιορτὴ νὰ κάνωμ' ἔδωπέρα,

πού νάρθουν ὅλα τὰ φτωχὰ τῆς γειτονίας παιδάκια καὶ ρούχα νὰ τοὺς δώσωμε, γλυκὰ καὶ παιχιδάκια;
— Ὡραία! Ἐδγε σας, παιδιά, τοὺς ἀπαντᾷ ἡ μαμά τους. Κ' ὅστερα ἐπαίνους ἄκουσαν πολλοὺς κι ἀπ' τὸ μπαμπά τους.

Καὶ φτάνουν τὰ Χριστούγεννα! Παιδιά μικρά, μεγάλα μὲ θαυμασμὸ κοιτᾶζουν τὸ Δέντρο μέσ' στὴ σάλα!

Χόρευαν, φάγανε γλυκὰ καὶ ὅταν ἦρθ' ἡ ὥρα τὰ δυὸ ἀδελφάκια στὰ παιδιὰ μοιράζονε τὰ δῶρα.

Κι ἄκουγες μέσα στὶς φωνὲς τρουμπέτες, τουμπιλέκια, καὶ τόσο ἐκάναν θόρυβο τὰ καφουλοτουφέκια,

πού νόμιζες πὼς πύραυλος κινᾷ γιὰ τὸ φεγγάρι, ἢ μουσαφίρης ξαφνικὸς πὼς ἦρθε ἀπὸ τὸν Ἀρη!...

Κι ἅμα τελείωσε ἡ γιορτὴ, ὁ Μίμης καὶ ἡ Τζένη εἶπανε: Πόσο εἴμαστε ἀπόψε εὐτυχισμένοι!

Λοιπὸν καὶ σεῖς, παιδάκια μου, χορέψτε, διασκεδάστε, ἀλλὰ καὶ τὰ φτωχούλικά παιδιὰ μὴν τὰ ξεχάσετε. Ὅ,τι μπορεῖτε στὰ φτωχὰ μὲ προθυμία δώστε. Χαρίζοντάς τους τὴ χαρὰ, διπλὴ χαρὰ θὰ νιώσετε!

ΒΙΒΛΙΑ ΔΩΡΑ

ΖΗΤΗΣΤΕ ΤΟΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟ ΝΕΟ ΓΕΝΙΚΟ ΚΑΤΑΛΟΓΟ ΤΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ

Α Τ Λ Α Ν Τ Ι Σ

ΚΟΡΑΗ 8 - ΑΘΗΝΑΙ - ΤΗΛ. 222.846